

# IKAM

**RAISING AWARENESS AND BUILDING CAPACITY**  
*on migration in Afghanistan, Iraq and Western Balkan*

# Menaxhimi i flukseve të përziara të migracionit dhe lufta kundër trafikimit të qenieve njerëzore

*Praktikat e mira nga Ballkani Perëndimor dhe Austria*

Prill 2022



International Centre for Migration Policy Development (ICMPD)

Gonzagagasse 1

A-1010 Vienna

[www.icmpd.com](http://www.icmpd.com)

Qendra Ndërkombëtare për Zhvillimin e Politikave të Migracionit

Vjenë, Austri, 2022

Autor: Biljana Lubarovska

Recensionit: Pierre Cazenave, Melita Gruevska-Graham, Admirrela Ancion, Manja Vitasovic, Eva Kitzler

Të gjitha të drejtat e rezervuara. Asnjë pjesë e këtij publikimi nuk mund të riprodhohet, kopjohet ose transmetohet në çfarëdo forme ose me çfarëdo mjeti, elektronik ose mekanik, duke përfshirë fotokopje, regjistrim ose ndonjë sistem të ruajtjes dhe marrjes së informacionit, pa lejen e pronarëve të së drejtës së autorit.

Ky dokument është prodhuar nën koordinimin dhe mbikëqyrjen e përgjithshme të Zyrës Rajonale të ICMPD për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë në kuadër të projektit “Masat e informacionit dhe ngritja e kapaciteteve për azilin, migrimin legal dhe të parregullt në Afganistan, Irak dhe Ballkanin Perëndimor”. (IKAM). Projekti u financua nga AMIF e BE-së dhe Qeveria e Austrisë.

Informacioni dhe pikëpamjet e paraqitura në këtë studim janë të autorit(ve) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht opinionin zyrtar të partnerit financues dhe ICMPD.



## MIRËNJOHJE

Raporti “Praktikat e mira nga Ballkani Perëndimor dhe Austria - Menaxhimi i Migracionit Mikser dhe Luftimi i Trafikimit të Qenieve Njerëzore” është prodhuar në kuadër të projektit të ICMPD “Masat e informacionit dhe ngritja e kapaciteteve mbi azilin, migracionin legal dhe të parregullt në Afganistan, Irak dhe Ballkani Perëndimor (IKAM)”. Projekti financohet nga fondi AMIF i Bashkimit Evropian dhe Ministria e Brendshme e Republikës së Austrisë. IKAM është zbatuar nga ekipi i ICMPD për Ballkanin Perëndimor dhe Turqi me zyra në Sarajevë (Bosnjë dhe Hercegovinë), Beograd (Serbi) dhe Shkup (Maqedonia e Veriut), ekipi i ICMPDs Silk Route në Kabul (Afganistan), Bagdad (Irak) dhe Vjenë (Austri), Programi Antitrafik i ICMPD (Vjenë) dhe Njësia Kërkimore e ICMPD (Vjenë).

Qëllimi i këtij raporti është të ofrojë një përmbledhje të disa prej praktikave të mira në menaxhimin e flukseve të përziera të migracionit dhe parandalimin dhe luftimin e trafikimit të qenieve njerëzore në Ballkanin Perëndimor. Praktikrat janë mbledhur në bashkëpunim me aktorët kryesorë, si përfaqësues të autoriteteve në Ballkanin Perëndimor, veçanërisht në Maqedoninë e Veriut dhe Serbi, por edhe në Bosnjë dhe Hercegovinë dhe Austri, institucione akademike, organizata të shoqërisë civile dhe ekspertë të ndryshëm nga rajoni i Ballkanit Perëndimor. Lista e listuar e praktikave nuk është shteruese dhe shumë praktika të tjera të mira mund të identifikohen në kërkimin më të gjerë.

Raporti u përgatit nga Biljana Lubarovska, Eksperte për Mbrojtjen, me këshillën e ekspertit të Pierre Cazenave, Specialist Antitrafik në Programin e ICMPD Antitrafikim, dhe Melita Gruevska-Graham, Drejtuese e Programit të ICMPD Antitrafikim, dhe me mbështetjen e Zyra Rajonale e ICMPD për Ballkanin Perëndimor dhe Turqi (Admirela Ancion, Menaxhere e Projektit IKAM për Ballkanin Perëndimor, Asmir Kediq dhe Manja Vitasović, Zyrtarë të Projektit dhe Enisa Musai, Asistente e Projektit si dhe Eva Kitzler, Menaxhere Portofoli).

ICMPD u është shumë mirënjohëse të gjitha palëve të interesuara dhe partnerëve që bashkëpunuan në mbledhjen e praktikave të mira dhe të gjitha institucioneve dhe organizatave partnere për ofrimin e informacionit të vlefshëm në lidhje me fusha të ndryshme të mbuluara në këtë raport.

Ky raport është i disponueshëm në gjuhët angleze gjermane, boshnjake, malazeze dhe serbe, si dhe në gjuhët shqipe dhe maqedonase me shpresën se do të jetë një udhëzues i dobishëm për personat që përgjigjen e parë në trajtimin e trafikimit të qenieve njerëzore dhe flukseve të përziera migratore.



## TABELA E PËRMBAJTJES

Mirënjohje.....	4
AKRONIMET .....	6
FJALOR I TERMAVE KYÇE.....	7
PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE .....	9
KAPITULLI 1: HYRJE .....	12
INFORMATAT E PREJARDHJES.....	12
RRETH RAPORTIT .....	15
KAPITULLI 4: GJETJET .....	19
Korniza RREGULLATIVE.....	21
OFRIMI I SHËRBIMIT.....	23
ZHVILLIMI I KAPACITETEVE.....	49
KAPITULLI 5: KONKLUZIONE DHE REKOMANDIME .....	57
SHTOJCAT .....	60
SHTOJCA 1: BURIMET E KONSULTUARA.....	60
SHTOJCA 2: RAPORTET E PUNËTORISË.....	64
PRAKTIKA TË MIRA NË MENAXHIMIN E FLUKSEVE TË MIGRIMIT TË PËRZIER: RAPORTI I PUNËTORISË .....	64



## AKRONIMET

BH	Bosnjë dhe Hercegovinë
OSHQ	Organizatat e Shoqërisë Civile
CPC	Qendra për Punë Sociale
ZEMA	Zyra Evropiane për Mbështetjen e Azilit
QNZPM	Qendra Ndërkombëtare për Zhvillimin e Politikave të Migracionit
MPPS	Ministria e Punës dhe Politikës Sociale
MPB	Ministria e Punëve të Brendshme
SHJRM	Shoqata e Juristëve të Rinj Maqedonas
MM	Memorandum Mirëkuptimi
OJQ	Organizatrat Joqeveritare
MKR	Mekanizmi Kombëtar i Referimit
PH	Porta e Hapur/La Strada
ZP	Zyrat e Prokurorive
ERM	Ekipet Rajonale të Monitorimit
PSF	Procedurat Standarde të Funkcionimit
TQNJ	Trafikimi i Qenieve Njerëzore
BP	Ballkani Perëndimor



## FJALOR I TERMAVE KYÇE

Të gjithë, përveç njërit, përkufizimet e paraqitura në këtë seksion vijnë nga Fjalori kryesor i termave të UNHCR-së.<sup>1</sup>

**Azil:** Granti, nga një shtet, i mbrojtjes në territorin e tij për personat jashtë vendit të shtetësisë ose vendbanimit të tyre të zakonshëm, të cilët po ikin nga persekutimi ose dëmtimi serioz ose për arsye të tjera. Azili përfshin një sërë elementesh, duke përfshirë mbrojtjen kundër rikthimit, lejen për të qëndruar në territorin e vendit azil, standardet humane të trajtimit dhe qasjen në zgjidhje të qëndrueshme.

**Vendi i tranzitit:** Një vend përmes të cilit një person ose një grup personash udhëton, ndoshta duke përfshirë një vendbanim të përkohshëm, në rrugën për një vend të caktuar destinacioni.

**Lëvizja e parregullt:** Lëvizja ndërkufitare që bëhet jashtë normave rregullatore të vendeve të origjinës, tranzitit dhe destinacionit. Termi përdoret kryesisht nga këndvështrimi i vendeve pritëse kur i referohet hyrjes dhe/ose qëndrimit të paautorizuar në vend.

**Fluks masiv:** Një situatë zhvendosjeje e cila, ndër të tjera, mund të ketë disa ose të gjitha karakteristikat e mëposhtme: (i) një numër i konsiderueshëm njerëzish që arrijnë në një kufi ndërkombëtar; (ii) një shkallë e shpejtë e arritjes; (iii) kapacitetet joadekuat pritjeje ose reagimi në shtetet pritëse, veçanërisht gjatë një emergjence; (iv) procedurat individuale të azilit, aty ku ekzistojnë, të cilat nuk janë në gjendje të merren me vlerësimin e një numri kaq të madh.

**Migrantët në një situatë të parregullt:** Një migrant i cili, për shkak të hyrjes së paautorizuar, shkeljes së një kushti të hyrjes, skadimit të vizës ose lejes së qëndrimit, ose moszbatimit të një urdhri dëbimi, nuk ka leje ligjore për të qëndruar në një vend pritës.

**Menaxhimi i migrimit:** Menaxhimi dhe zbatimi i të gjithë grupit të aktiviteteve, kryesisht nga shtetet brenda sistemeve kombëtare ose nëpërmjet bashkëpunimit bilateral dhe multilateral, në lidhje me të gjitha aspektet e migrimit dhe përfshirjen e konsideratave të migrimit në politikat publike. Termi i referohet qasjeve të planifikuara për zbatimin dhe funksionalizimin e politikave, kornizave legjislative dhe administrative, të zhvilluara nga institucionet përgjegjëse për migrimin.

**Lëvizja e përzier (ose migrimi i përzier):** I referohet njerëzve në lëvizje, që udhëtojnë përgjithësisht në mënyrë të parregullt, në të njëjtat rrugë dhe duke përdorur të njëjtat mjete transporti, por për arsye të ndryshme. Njerëzit që udhëtojnë si pjesë e lëvizjeve të përziera kanë nevoja të ndryshme dhe mund të përfshijnë azilkërkues, refugjatë, persona pa shtetësi, viktima të trafikimit, fëmijë të pashoqëruar ose të ndarë dhe migrantë në një situatë të parregullt. Lëvizjet e përziera janë shpesh komplekse dhe mund të paraqesin sfida për të gjithë ata që janë të përfshirë.

**Fluksi i migrimit të përzier:** Mund të përkufizohet si e përbërë nga migrantë me nevoja dhe motivime të ndryshme mbrojtjeje. Prandaj, ai mund të përfshijë refugjatë, aplikantë për azil, migrantë, njerëz të trafikuar, migrantë kontrabandë dhe fëmijë të pashoqëruar. Nevojat, statusi dhe motivimet për mbrojtjen e këtyre njerëzve mund të ndryshojnë sipas fazës së udhëtimit të migrimit në një vend të origjinës, tranzitit ose destinacionit dhe mund të mos përputhen domosdoshmërisht me statusin ligjor që ata e kanë në një vend. Së fundi, destinacioni i synuar i njerëzve në flukse migrimi të përziera mund të ndryshojë në bazë të mundësive në dispozicion të tyre ose rreziqeve në

<sup>1</sup> UNHCR Fjalori Kryesor i Termave, i disponueshëm, këtu [here](#).



zona të caktuara gjeografike. Prandaj, të gjithë njerëzit që udhëtojnë në flukse migrimi të përziera përmenden në të gjithë këtë studim si **njerëz në lëvizje**.<sup>2</sup>

**Mekanizmi Kombëtar i Referimit:** Një kornizë e bashkëpunimit nëpërmjet të cilit aktorët shtetërorë përmbushin detyrimet e tyre për të mbrojtur dhe promovuar të drejtat e njeriut të personave të trafikuar, duke koordinuar përpjekjet e tyre në një partneritet strategjik me shoqërinë civile. Qëllimet bazë të MRN-së janë të sigurojë që të drejtat e njeriut, të personave të trafikuar të respektohen dhe të ofrojnë një mënyrë efektive për t'i referuar viktimat e trafikimit në shërbimet.

**Viktima e mundshme të trafikimit të qenieve njerëzore:** Viktimat e mundshme janë personat që ende nuk janë trafikuar, por për shkak të cenueshmërisë së tyre ose rrethanave të tjera, janë në rrezik të trafikimit. Një viktima e supozuar është një person, rrethanat e të cilit tregojnë se ai mund të jetë trafikuar, por ende nuk është bërë një përcaktim përfundimtar, ndoshta në pritje të hetimeve të mëtejshme. Në ndërkohë ata duhet të trajtohen si viktima dhe menjëherë t'u sigurohet mbrojtje dhe ndihmë

**Trafikimi i qenieve njerëzore:** Rekrutimi, transportimi, transferimi, strehimi ose marrja e personave, me anë të trajtimit ose përdorimit të forcës ose formave të tjera të shtrëngimit, rrëmbimit, mashtrimit, abuzimit me pushtetin ose pozicioni i cenueshmërisë ose i dhënies ose marrjes së pagesave ose përfitimeve për të arritur pëlqimin e një personi që ka kontroll mbi një person tjetër për qëllime shfrytëzimi. Një shfrytëzim i tillë përfshin, minimalisht, shfrytëzimin e prostitucionit të të tjerëve ose forma të tjera të shfrytëzimit seksual, punën ose shërbimet e detyruara, skllavërinë ose praktikatat e ngjashme me skllavërinë, robërinë ose heqjen e organeve.

**Viktimë e trafikimit të qenieve njerëzore:** Çdo person i cili është subjekt i krimit të trafikimit të qenieve njerëzore.

**Cenueshmëria:** *Kapaciteti i kufizuar për të shmangur, rezistuar, përballuar ose rikuperuar nga dëmi. Ky kapacitet i kufizuar është rezultat i ndërveprimit unik të karakteristikave dhe kushteve individuale, familjare, komuniteti dhe strukturore. Shënim: Cenueshmëria nënkupton ekspozimin dhe ndjeshmërinë ndaj ndonjë forme dëmtimi, i cili mund të marrë forma të ndryshme (përfshirë vështirësitë ekonomike, krizën dhe fatkeqësinë, diskriminimin, dhunën ose abuzimin e të drejtave të njeriut). Ndër grupet më të ndjeshme ndaj dëmtimit janë fëmijët, të moshuarit, personat me aftësi të kufizuara, pakicat etnike ose fetare, si dhe personat e seksit të ndryshëm, orientimit seksual dhe identitetit gjinor.*

---

<sup>2</sup> Definimii fluksit të migrimit të përzier vjen nga Studimi i ICMPD i vitit 2019 "Forca për të vazhduar në dispozicion këtu [here](#)





## PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE

Ky raport përshkruan praktikat e mira në përgjigje të menaxhimit të rrjedhjes së migrimit të përzier, identifikimin dhe referimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore, duke përfshirë edhe kontekstin e përzier të migrimit. Raporti synon të ndihmojë krijimin e njohurive rajonale, të inkurajojë dhe të ndihmojë politikëbërësit, praktikuesit dhe shoqërinë civile në Ballkanin Perëndimor që të mësojnë nga njëri-tjetri, të ndërtojnë njohuritë dhe përvojën ekzistuese dhe ta përdorin atë për të përmirësuar reagimin e tyre.

Gjeografikisht, raporti në mënyrë specifike targeton Ballkanin Perëndimor dhe Austrinë. Megjithatë, metodologjia dhe qasja e përdorur në këtë raport, mund të përsëriten në rajone të ndryshme dhe praktikat janë të transferueshme dhe mund të përdoren në kontekste të ndryshme kur kemi të bëjmë me rrjedhjen e migrimit të përziera nga njëra anë, dhe identifikimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore brenda migrimit të përzier nga ana tjetër.

Gjatë vlerësimit u identifikuan gjithsej katërmbëdhjetë praktika të mira që u zbatuan midis 2015 dhe 2020, në Austri, Bosnje dhe Hercegovinë, Maqedoninë e Veriut dhe Serbi. Para këtij raporti, janë dokumentuar një pakicë e këtyre praktikave të mira, të cilat pengojnë shkëmbimin dhe transferimin e njohurive që janë fituar përmes zbatimit të këtyre praktikave. Për të kundërshtuar këtë, raporti synonte të dokumentonte procesin e zhvillimit dhe zbatimit të një praktike.

### Praktikat

Praktikat e mëposhtme - të strukturuar në katër grupe - janë paraqitur në këtë raport:

- Sipas **Kornizës Rregullative**, praktika përshkruan se si një qeveri mund të përdorë ligjin ose pushtetin ekzekutiv si instrumente për të dhënë një përgjigje ndaj situatave të fluksit masiv.

Praktika e dokumentuar:

1. E drejta për 72 orë qëndrim legal (Maqedonia e Veriut dhe Serbia)

- Sipas **Ofrimit të Shërbimit**, praktikat e përzgjedhura fokusohen në shërbimet për njerëzit në migrim të përzier, ose viktimat dhe/ose viktimat potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore. Praktikant tregojnë modele bashkëpunimi që përmirësojnë efikasitetin në ofrimin e shërbimeve, përshkruajnë praktikues dinamikë dhe proaktivë, të cilët arrijnë te komunitetet lokale, ndërtojnë besimin dhe identifikojnë ata që kanë nevojë për një mbështetje, dhe tregojnë shembull të qeverive inkluzive që diversifikojnë shërbimet.

Praktikat e dokumentuara:

2. Ekipet mobile kontribuojnë në përpjekjet për identifikimin e TQNJ-ve (Maqedonia e Veriut)
3. OShC-të mbështesin policinë në regjistrimin e personave që kalojnë kufirin (Maqedonia e Veriut)
4. Licencimi i OSHC-ve për ofrimin e shërbimeve (Serbi)
5. Puna e **kontaktit outreach work** e OSHC-ve në qendrat e pritjes dhe tranzitit (Maqedonia e Veriut)
6. Modeli i punës sociale në rast emergjence (Maqedonia e Veriut)



- Nën **Bashkëpunim dhe Koordinim**, praktikat përshkruajnë se si bashkëpunojnë institucionet dhe organizata e ndryshme kur punojnë me viktime dhe/ose viktime potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore. Praktikrat tregojnë një qasje të përqendruar te viktimat në hetimin e policisë, si të ndërtohet një mekanizëm më të qasshëm kombëtar referimi, përshkruan një partneritet që trajton politikën dhe legjislacionin, bashkëpunimin ndërkombëtar që lejon mbështetje më të mirë për viktimat dhe se më shumë burime njerëzore dhe prani lokale mund të çojnë në një numër më të madh të identifikimit të viktimeve të trafikimit të qenieve njerëzore.

Praktika të dokumentuara:

7. Ristrukturimi i drejtuar nga të dhënat e Mekanizmit Kombëtar të Referimit (Bosnjë dhe Hercegovinë)
8. Qeveria dhe OSHC-të formojnë partneritet (Maqedonia e Veriut)
9. Bashkëpunimi transnacional i OSHC-ve (Serbia dhe Austria)
10. Përpjekjet e përbashkëta të policisë dhe OSHC-ve për të identifikuar dhe mbështetur viktimat e qenieve njerëzore (Austri)
11. Detyrat e Forcës Kombëtare të Policisë mbështesin përpjekjet për identifikimin e hershëm të trafikimit të qenieve njerëzore (Maqedonia e Veriut)

- Nën **Zhvillimin e Kapaciteteve**, praktikrat e përzgjedhura përshkruajnë të mësuarit e vazhdueshëm si një mënyrë për të kapur kontekstet në ndryshim, legjislacionin ose ndërtimin e njohurive/aftësive të personelit, dhe si të krijohet një sistem trajnimi i institucionalizuar që përdor ekspertizën kombëtare në dispozicion.

Praktika të dokumentuara:

7. Shkollat e pajisura për të identifikuar viktimat e mundshme në mesin e popullatës shkollore (Maqedonia e Veriut)
8. Komisariati mbështet mësimin dhe zhvillimin e vazhdueshëm të stafit (Serbi)
9. Trajnim i vazhdueshëm për procesin e azilit për të gjithë policët që punojnë në azil (Maqedonia e Veriut)

## Rekomandime

- Dokumentoni procesin e zhvillimit dhe implementimit të një praktike. Përdoreni këtë informacion për të mësuar dhe shkëmbyer njohuri, ose për të lobuar/avokuar që një praktikë të institucionalizohet brenda sistemit të reagimit shtetëror.
- Krijimi i një baze ligjore për bashkëpunimin ndërmjet OSHC-ve dhe autoriteteve shtetërore, për të siguruar qartësi në ndarjen e roleve dhe përgjegjësi dhe siguri në funksionimin e këtyre partneriteteve.
- Zhvilloni një plan se si do të mbahet e qëndrueshme një praktikë dhe përfshini analizën e të gjitha burimeve që kërkohen për të krijuar dhe mbajtur një praktikë të



tillë, duke përfshirë boshllëqet aktuale në disponueshmërinë e burimeve dhe se si do të sigurohen ato burime.

- Një kontratë ndërmjet një autoriteti shtetëror dhe OSHC-së për kontraktimin e shërbimeve shtetërore tek OSHC-ja, duhet të përfshijë gjithashtu një pagesë financiare për mbulimin e shpenzimeve për ofrimin e shërbimit.
- Krijimi i një sistemi për të mbështetur identifikimin e viktimave të trafikimit brenda rrjedhjeve të migracionit të përzier. Sistemi duhet të jetë i ndjeshëm ndaj kulturës, të synojë një popullsi në lëvizje dhe të përfshijë një komponent ndërkufitar në mënyrë që të lidh ofrimin e shërbimeve në vende të ndryshme.
- Përshtatni sistemet ligjore të identifikimit të viktimave për t'i bërë ato më të shpejta në vlerësimin dhe nevojat e viktimave të mundshme të trafikimit mes njerëzve në lëvizje. Kombinojeni atë me ndërtimin e kapaciteteve të OSHC-ve në përgatitjen e raporteve solide të rasteve për të ndihmuar përpjekjet e shtetit për identifikim.
- Krijimi i një sistemi për edukimin dhe trajnimin e vazhdueshëm të stafit brenda institucioneve të obliguara për të trajnuar dhe mësuar personelin përkatës të administratës publike.
- Përmirësimi i sistemit shtetëror të mbledhjes së të dhënave për të siguruar të dhëna të njëtrajtshme dhe të sakta për identifikimin e viktimave të qenieve njerëzore. Vlerësoni se si autoritetet shtetërore mbledhin, grumbullojnë, analizojnë dhe shpërndajnë të dhënat e qenieve njerëzore, si rregullohet dhe zbatohet menaxhimi i të dhënave dhe cilat përkufizime dhe tregues përdoren. Përqendrohuni në adresimin e mangësive në disponueshmërinë, përshtatshmërinë dhe cilësinë e të dhënave.



## KAPITULLI 1: HYRJE

### INFORMATAT E PREJARDHJES

Ballkani Perëndimor është një rajon i vendosur në pragun e Bashkimit Evropian, i përbërë nga Shqipëria, Bosnja dhe Hercegovina, Kosovën<sup>1</sup>, Mali i Zi, Maqedonia e Veriut dhe Serbia. Rajoni ka një popullsi të kombinuar prej afro 18 milionë banorësh. Një nga prioritetet kryesore për të gjitha ekonomitë në rajon dhe një shtytës gjithëpërfshirës i reformave është procesi i integritimit në Bashkimin Evropian.

#### Migrimet e përziera

Gjatë viteve të fundit, e ashtuquajtura 'Rruga e Ballkanit Perëndimor' u bë një nga rrugët kryesore të migrimit drejt BE-së, duke filluar nga Turqia në Greqi, përmes Ballkanit dhe në Evropën Qendrore.

Si rezultat, Ballkani Perëndimor është përballur me një numër të madh njerëzish në lëvizje që vijnë nga vende jashtë Evropës dhe kalojnë tranzit nëpër rajon. Në verën e vitit 2015, flukset nëpër rajon u rritën në mënyrë dramatike deri në nënshkrimin e Marrëveshjes BE-Turqi në mars 2016.

Kjo çoi në kufizime të reja kufitare të vendosura nga Hungaria, Kroacia, Serbia dhe Maqedonia e Veriut. 'Mbyllja' zyrtare e rrugës në mars të 2016-ës e uli dukshëm fluksin e njerëzve në lëvizje, pa i ndalur plotësisht. Në vitin 2020, rruga<sup>3</sup> e migracionit të Ballkanit Perëndimor mbeti një nga më të ngarkuarat në Evropë, me afro 100,000 të ardhur të rinj të regjistruar në të gjithë rajonin e Ballkanit Perëndimor.<sup>4</sup>

Sot, Ballkani Perëndimor është kryesisht një zonë transiti për njerëzit në lëvizje nga Lindja e Mesme, Azia Perëndimore dhe Jugore dhe Afrika që synojnë të arrijnë Evropën Perëndimore dhe Veriore. Deri në fund të korrikut 2021, rreth 10,812 refugjatë, migrantë dhe azilkërkues mbeten në rajon. Maqedonia e Veriut ka numrin më të ulët (117), me numra të ngjashëm në Kosovën<sup>1</sup> (202), Mal të Zi (170) dhe Shqipëri (160). Shumica dërrmuese janë në Bosnje dhe Hercegovinë (5,462) dhe Serbi (4,701), në kufi me Kroacinë.<sup>5</sup>

Në dekadën e fundit, palët e interesuara të Ballkanit Perëndimor kanë punuar në përmirësimin e **kornizës ligjore dhe strategjike**, duke rregulluar trajtimin e të huajve dhe mbrojtjen ndërkombëtare. Korniza ligjore dhe e politikave për hyrjen, qëndrimin, vendbanimin dhe daljen e të huajve është formuar kryesisht nga kornizat ligjore që rregullojnë trajtimin e të huajve, kontrollin kufitar, dhe në një masë të caktuar lidhet me ligjet që rregullojnë mbrojtjen ndërkombëtare.<sup>6</sup> Miratimi i dokumenteve strategjike kombëtare me planet shoqëruese të veprimit është bërë në vazhdimësi. Këto ndryshime synojnë luftën kundër migrimit të parregullt, menaxhimit të integruar të kufijve, antitrafikimit etj., dhe po ofrojnë një pasqyrë mbi kursin strategjik që po merr një sistem i

<sup>3</sup> Rruga e Ballkanit Perëndimor duhet të kuptohet si një drejtim i përbërë nga dy rrugë: Njëra rrugë çon nga Maqedonia e Veriut përmes Serbisë në Hungari, dhe e dyta është nga Maqedonia e Veriut, pastaj Serbia, Bosnja dhe Hercegovina, Kroacia dhe përfundon në Slloveni.

<sup>4</sup> <https://data2.unhcr.org/en/dataviz/103?sv=41&geo=0>

<sup>5</sup> Qendra e Migrimit të Përzier (2021), Rishikimi i Migrimit të Përzier 2021

<sup>6</sup> ICMPD (2020), *An assessment of the migration situation in the Western Balkans and the implications of COVID-19 on migration management*. Një vlerësim i situatës së migrimit në Ballkanin Perëndimor dhe implikimet e COVID-19 në menaxhimin e migrimit.

<sup>1</sup>Të gjitha referencat për Kosovën në këtë dokument duhet të kuptohen në kontekstin e rezolutës 1244 të Kombeve të Bashkuara (1999).



menaxhimit të migracionit. Pothuajse të gjitha dokumentet përkatëse ndërkombëtare dhe rajonale në lidhje me trajtimin e kategorive të ndryshme të migrantëve dhe refugjatëve janë nënshkruar dhe ratifikuar. Shumica e **institucioneve** janë themeluar në nivel qendror, ndërsa autoritetet në nivel lokal kanë kompetenca të kufizuara në lidhje me menaxhimin e migrimit. Rolin qendror në menaxhimin e migrimit e kanë ministritë përkatëse përgjegjëse për punët e brendshme/sigurinë, në kuadër të të cilave funksionojnë sektorë të ndryshëm si kontrolli i kufirit, azili, qendrat e azilit. Krahas këtyre ministrive, rol kanë edhe ministritë për çështjet sociale, veçanërisht për mbrojtjen e grupeve të cenueshme, përfshirë fëmijët e pashoqëruar dhe të ndarë. Ministria përgjegjëse për çështjet e drejtësisë ka kompetencë kur merret me migrantët në burgje dhe paraburgim (për ata që janë dënuar nga një gjykatë). Janë të shumta **Organizatet e Shoqërisë Civile** që ofrojnë forma të ndryshme të ndihmës dhe mbështetjes së drejtpërdrejtë, duke zbatuar aktivitete të drejtuara në kërkimin, ngritjen e kapaciteteve, zhvillimin e politikave dhe ofrimin e drejtpërdrejtë të shërbimeve.

### Trafikimi i Qenieve Njerëzore

Gjatë dekadës së fundit, rajoni i Ballkanit Perëndimor është njohur si një rajon i origjinës, tranzitit dhe destinacionit për trafikimin e qenieve njerëzore (TQNJ) ku përfshihen kryesisht gra dhe vajza të trafikuar për shfrytëzim seksual. Në vitin 2020, u identifikuan 289 viktima të trafikimit të qenieve njerëzore. Viktimat ishin kryesisht shtetas, me përjashtim të Malit të Zi ku 83 për qind e viktimave të identifikuar të trafikimit të qenieve njerëzore ishin shtetas të huaj.<sup>7</sup> Forma të tjera të TQNJ janë të pranishme, por rrallë njihen. Për shembull, në Maqedoninë e Veriut, ka raste kur martesat e detyruara nuk konsideroheshin si një praktikë e dëmshme tradicionale apo një formë e mundshme trafikimi, por më tepër një çështje 'tradicionale'.<sup>8</sup>

Një sfidë e përbashkët në rajonin e Ballkanit Perëndimor është **identifikimi i viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore** si dhe viktimave potenciale të trafikimit. Natyra e ndryshueshme e tregut të seksit komercial dhe numri në rënie i personave të dënuar për trafikim të personave në rajon tregon nevojën për të përshtatur treguesit për identifikimin dhe hetimin e rasteve të tilla. Për shkak të rritjes së numrit të grave që kërkojnë të ardhura në tregun komercial të seksit<sup>9</sup>, ka më pak nevojë për shtrëngim ose dhunë për të rekrutuar viktima të trafikimit, gjë që mund të ketë ndikim në zbulimin dhe ndjekjen penale të krimeve të trafikimit. Taktikat e kontrollit brutal ende raportohen nga viktimat e trafikimit, të cilat mund të përdoren nga trafikantët kur gratë vendosin të ndalojnë angazhimin e tyre në seks komercial.<sup>10</sup> Mungesa e një qasjeje të përqendruar të viktimave në ndjekjen penale të rasteve çon në riviktimizimin e mundshëm nga sistemi shtetëror. Në disa raste, prokurorët ose gjyqtarët priren të ngrenë akuza më të lehta, të klasifikojnë veprën penale në një nivel "të ulët" ose të japin dënime të buta. Kjo mund të parandalojë identifikimin dhe qasjen në drejtësi për viktimat dhe përsëri mund të çojë në riviktimizim.<sup>11</sup> Identifikimi zyrtar i rasteve të trafikimit mes njerëzve që udhëtojnë nëpër rrugë është i kufizuar dhe nuk ka gjasa të pasqyrojë mbizotërimin aktual. Për shembull, si pjesë e Studimit të ICMPD të vitit 2009, u identifikuan gjithsej 69 raste të mundshme trafikimi që përfshijnë një ose më shumë viktima të mundshme.<sup>12</sup> Ata që janë identifikuar përgjatë rrugës ballkanike janë kryesisht nga Pakistani, Afganistani dhe Siria, dhe kryesisht djem dhe burra.<sup>13</sup>

<sup>7</sup> ICMPD dokument i brendshëm

<sup>8</sup> ICMPD (2019) Forca për të vazhduar

<sup>9</sup> UNODC (2020) Matja e krimit të organizuar në Ballkanin Perëndimor

<sup>10</sup> UNODC (2020) Matja e krimit të organizuar në Ballkanin Perëndimor

<sup>11</sup> IOM (2018) Rritja e Kundër Trafikimit në Krizat në Ballkanin Perëndimor

<sup>12</sup> ICMPD (2019) Forca për të vazhduar

<sup>13</sup> ICMPD (2019) Forca për të vazhduar



Ballkani Perëndimor ka investuar përpjekje të konsiderueshme në zhvillimin e **kornizave ligjore dhe strategjike** për të luftuar trafikimin e qenieve njerëzore, duke përfshirë një përpjekje për të sjellë legjislacionin e tyre më tej në përputhje me normat dhe standardet e BE-së kundër trafikimit<sup>14</sup>. Në vazhdimësi, rajoni ka përmirësuar apo forcuar mbrojtjen ligjore dhe e ka afruar atë në përputhje me standardet ndërkombëtare. Të gjithë kanë zhvilluar strategji kundër trafikimit të plotësuar me plane veprimi. Ekzistojnë gjithashtu procedura standarde operative që përfshijnë tregues dhe udhëzime për të mbështetur identifikimin dhe referimin e personave të trafikuar. Këto janë krijuar si në nivel(e) kombëtar dhe ndërkombëtar.

Janë investuar shumë përpjekje në ndërtimin e **kornizave institucionale** për të luftuar trafikimin e qenieve njerëzore dhe për të ofruar mbështetje për viktimat. Përgjigjet institucionale në përgjithësi përfshijnë sektorë/departamente të ndryshme brenda pesë ministrive kryesore që qeverisin çështjet e drejtësisë, policinë, çështjet sociale, shëndetësinë dhe arsimin.

Ekzistojnë Mekanizma Kombëtarë të Referimit, të cilët shërbejnë si kornizë për identifikimin dhe referimin për viktimat dhe viktimat potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore. Në të gjithë rajonin, ka koordinatore kombëtarë për luftën kundër trafikimit të qenieve njerëzore, të krijuar me synimin për të koordinuar reagimin e shtetit në luftën kundër trafikimit të qenieve njerëzore dhe për të lehtësuar një bashkëpunim më të mirë midis institucioneve dhe organizatave të ndryshme kombëtare dhe lokale.

Janë të shumta **Organizatave e Shoqërisë Civile** (OSHC) që punojnë në partneritet me institucionet shtetërore në ofrimin e shërbimeve. Financimi i OSHC-ve kryesisht vjen nga organizata/donorë ndërkombëtarë dhe një pjesë e financimit vjen nga buxheti i shtetit kombëtar. OSHC-të ofrojnë parandalim, mbrojtje, shëndetësi, arsim dhe shërbime sociale. Roli i OSHC-ve është gjithashtu mbledhja dhe shpërndarja e informacionit, edukimi i qytetarëve dhe politikëbërësve, përfaqësimi (avokimi) dhe lobimi, mbështetja e pjesëmarrjes qytetare, sigurimi i kontributit në zhvillimin e politikave, monitorimin dhe mbikëqyrjen. Në të gjithë rajonin ka streha të drejtuara nga OSHC-të për viktimat e TQNJ-së dhe viktimat potenciale.

### Trafikimi i qenieve njerëzore në relacion me migrimin

Ka shumë indikacione të trafikimit të qenieve njerëzore midis njerëzve që përdorin rrugët e migrimit për në Evropë, duke përfshirë "Rrugën e Ballkanit Perëndimor". Rrugët që duhet të ndjekin njerëzit në lëvizje bëhen më të rrezikshme pasi politikat e migrimit të vendeve përgjatë rrugës dhe në destinacion bëhen më kufizuese.

Efektet e luftës dhe nevoja për t'u larguar nga shtëpitë e tyre për të kërkuar mundësi në mungesë të alternativave në komunitetet e tyre të origjinës, po i vendos njerëzit në një situatë të cenueshmërisë së shtuar ndaj trafikimit të personave, që në disa raste kanë rezultuar në rastet e trafikimit. Përgjatë rrugëve, trafikantët përfitojnë nga dobësitë e njerëzve, për t'i shfrytëzuar gjatë tranzitit ose kur mbërrijnë në destinacionin e tyre përfundimtar, duke përfshirë shfrytëzimin seksual, shfrytëzimin e punës, shfrytëzimin në aktivitete kriminale të detyruara, martesat e detyruara etj.

Megjithatë, kjo nuk është shfaqur në një rritje të konsiderueshme të identifikimit të trafikimit në kontekstin e migrimit të përzier dhe krizave humanitare nga autoritetet. Shumica e rasteve të trafikimit mes njerëzve në lëvizje nuk janë identifikuar dhe njerëzit e trafikuar rrallë e raportojnë rastin e tyre dhe kërkojnë ndihmë.

<sup>14</sup> ICMPD (2021) Përtej Veprimeve të Përbashkëta: Drejt Përgjigjeve të Integruara kundër Trafikimit ndërmjet Shteteve Anëtare të BE-së dhe Ballkanit Perëndimor, në dispozicion këtu [here](#)



Sfidat për identifikimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore përgjatë 'Rrugës së Ballkanit Perëndimor' ishin të shumta. Së pari, pati një lëvizje tranzite masive dhe të shpejtë të njerëzve në lëvizje që e bëri të vështirë deri të pamundur vlerësimin e cenueshmërisë ose aspekteve specifike që tregojnë trafikimin e qenieve njerëzore. Së dyti, numri jashtëzakonisht i lartë i njerëzve të cenueshëm që vijnë nga shumë vende dhe prejardhje kulturore të ndryshme, që flasin shumë gjuhë të ndryshme, i ndërlikoi më tej përpjekjet për identifikim.

Së treti, mungesa e kapaciteteve dhe mjeteve midis autoriteteve kombëtare dhe OSHC-ve për të identifikuar personat potencial të trafikuar mes njerëzve në lëvizje. Së fundi, numri i ulët i identifikimit është edhe për shkak të mungesës së harmonizimit dhe përfshirjes së procedurave kundër trafikimit në sistemet e para të pritjes dhe azilit për të ardhurit e rinj, duke çuar në një shkëputje midis dy proceseve.<sup>15</sup>

## RRETH RAPORTIT

Ky seksion i raportit ofron një pasqyrë të shkurtër të arsytimit, qëllimeve, fushëveprimit dhe metodologjisë, si dhe informacion mbi kriteret e përdorura për të zgjedhur praktikatat e paraqitura më poshtë.

## ARSYETIM

I gjithë rajoni ka bërë shumë përparim në menaxhimin e migrimit të përzier dhe luftën kundër trafikimit të qenieve njerëzore. Megjithatë, shumë nga ato që janë bërë nuk janë dokumentuar domosdoshmërisht. Për shembull, ndërkohë që palë të interesuara të ndryshme morën shumë iniciativa për të adresuar rrjedhjen e migracionit masiv, asnjë iniciativë nuk investoi në dokumentimin e asaj që ishte bërë dhe çfarë mësimesh dolën nga ajo. Disponueshmëria e një njohurie të tillë nuk do të përfitonte vetëm për njerëzit që i zbatuan ato nisma, por edhe të tjerët nëse do të kishin qasje në to.

Ky raport synon të përshkruajë praktikatat në përgjigje të menaxhimit të rrjedhjes së migrimit të përzier, identifikimit dhe referimit të viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore në të gjithë Ballkanin Perëndimor, duke përfshirë identifikimin e viktimave brenda rrjedhjes së migrimit të përzier.

Për qëllimin e këtij raporti, një praktikë kuptohet në kuptimin e saj të gjerë dhe përfshin: zhvillimin e politikave, legjislacionit ose zhvillimit të strategjisë, ngritjen e kapaciteteve, zhvillimin e kurrikulave/manualeve, financimin, ofrimin e shërbimeve, bashkëpunimin me shumë agjenci, koordinimin, etj. Vlerësimi kërkoi të identifikonte praktikatat që çuan në një ndryshim pozitiv, të përshkruante atë praktikë, të tregonte disa nga rezultatet që arriti dhe cilat ishin mësimet e nxjerra.

Përdoruesit e fundit të këtij raporti janë praktikues nga Ballkani Perëndimor që punojnë në migrimin e përzier dhe/ose luftën kundër trafikimit të qenieve njerëzore. Shpresohet që ky raport të inkurajojë dhe të ndihmojë politikëbërësit dhe praktikuesit, si dhe shoqërinë civile në Ballkanin Perëndimor që të mësojnë nga njëri-tjetri, të ndërtojnë njohuritë dhe përvojën ekzistuese dhe ta përdorin atë për të përmirësuar reagimin e tyre.

<sup>15</sup> Brunovskis & Surtees (2109) Identifikimi i migrantëve dhe refugjatëve të trafikuar përgjatë rrugës ballkanike. Hulumtimi i kufijve të shfrytëzimit, cenueshmërisë dhe rrezikut; & Forin, Roberto & Healy, Claire (2018). Trafikimi përgjatë rrugëve të migrimit për në Evropë: Kalimi i hendekut ndërmjet migrimit, azilit dhe anti-trafikimit. Vjenë: ICMPD



Prandaj, raporti do të kontribuojë gjithashtu në lehtësimin e qasjes në njohuritë rajonale mbi menaxhimin e migrimit të përzier, identifikimin dhe referimin e rasteve të trafikimit të qenieve njerëzore. Metodologjia dhe qasja e përdorur në këtë raport, mund të përsëriten në kontekste të ndryshme në nivel global, ndërsa praktikatat mund të aplikohen në kontekste të ngjashme me Ballkanin Perëndimor.

## QËLLIMET

Ky raport paraqet praktikatat e mira në menaxhimin e rrjedhjes së migrimëve përziera dhe praktikatat e mira në identifikimin e rasteve të trafikimit të qenieve njerëzore në Ballkanin Perëndimor dhe Austri. Qëllimi është mbledhja dhe shkëmbimi i këtyre praktikave me zyrtarët e vijës së parë të Ballkanit Perëndimor, në mënyrë që ato të mund të aplikohen në vende të tjera, përveç vendeve ku ishin parashikuar.

## FUSHËVEPRIMI

Afati kohor i mbuluar me vlerësim është nga viti 2015 deri në vitin 2020. Vendndodhja gjeografike e mbuluar është Maqedonia e Veriut, Serbia dhe Austria. Megjithatë, gjatë rishikimit në zyrë dhe/ose intervistave me partnerët, konsulenti identifikoi një praktikë të mirë nga Bosnja dhe Hercegovina, e cila gjithashtu përfshihet në këtë raport. Fushëveprimi material fillestar ishte praktikatat e mira në menaxhimin e rrjedhjeve të migrimit të përzier, në identifikimin dhe referimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore. Gjatë përgatitjes së këtij raporti, u zbuluan disa praktikatat të mira për identifikimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore mes njerëzve në lëvizje. Si rezultat, fushëveprimi material u zgjerua dhe përfshin identifikimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore mes njerëzve në lëvizje.

## DEFINIMI DHE KRITERET

Për qëllime të këtij vlerësimi, një definim dhe grup kriteresh u hartuan si bazë për përzgjedhjen e një praktike të mirë.

Definicioni i propozuar për një praktikë vjen nga “*Shënimi i Diskutimit mbi Mbledhjen e Praktikave të Mira në Mbrojtje*”, i zhvilluar nga Grupi i Punës i Grupit Global të Mbrojtjes dhe ai thotë:

*Një veprim ose një grup veprimesh që, bazuar në dëshminë sasiore dhe/ose cilësore, është treguar se kanë pasur një ndikim pozitiv dhe të prekshëm në një çështje të dhënë të mbrojtjes, problem ose sfidë, duke rezultuar kështu në mbrojtje dhe respekt të shtuar të drejtave të **personave të targetuar**.*

Grupi i propozuar i kriterëve është paraqitur në Tabelën 1 më poshtë. Ato bazohen në kriteret e përshkruara në Grupin e Punës të Grupit të Mbrojtjes, 2008, Shënim Diskutues të Mbledhjes së Praktikave të Mira në Mbrojtje, Kriteret e OECD-DAC për Vlerësimin e Zhvillimit të Asistencës dhe QNZPM Vlerësimin e Boshllëqeve të Anti-Trafikimit, Nevojat dhe Praktikatat e Transferueshme në ECOWAS Shtetet Anëtare dhe Mauritania.

Në mënyrë që një praktikë të kualifikohej si një praktikë e mirë, ajo duhej të plotësonte kriteret kryesore të mëposhtme: rëndësinë, efektivitetin, respektimin, mbrojtjen e të drejtave dhe





mosdiskriminimin/barazinë. Kriteret shtesë për efikasitetin, ndikimin, qëndrueshmërinë dhe inovacionin ishin jo të detyrueshme, dhe ca ose asnjë nuk u kombinua me kriteret kryesore.

<b>Tabela 1 – Kriteret për përzgjedhjen e një praktike të mirë</b>	
Emri i kriterëve	Përshkrimi i kriterëve
<b>Kriteret kryesore</b>	
Rëndësia	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Një praktikë që adreson nevojat dhe prioritetet e personave të targetuar.</li> <li>▪ Një praktikë që siguron konsultimin dhe pjesëmarrjen e personave të targetuar në hartimin, zbatimin, monitorimin dhe vlerësimin e praktikës.</li> <li>▪ Një praktikë që inkurajoi pronësinë lokale.</li> </ul>
Efektiviteti	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Një praktikë që ia arriti qëllimit.</li> </ul>
Respektimi dhe mbrojtja e të drejtave	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Një praktikë që përmirësoi mbrojtjen e personave të targetuar dhe siguronte respektimin e të drejtave të tyre.</li> <li>▪ Një praktikë që parashikon dhe trajton rreziqet e mundshme për sigurinë dhe mirëqenien e personave të targetuar.</li> </ul>
Mosdiskriminimi dhe barazia	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Një praktikë që është e ndjeshme ndaj gjinisë dhe/ose e ndjeshme ndaj fëmijëve dhe që kontribuon në gjetjen e individëve më të marginalizuar.</li> </ul>
<b>Kriteret shtesë</b>	
Efikasiteti	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Një praktikë që përdori me efikasitet burimet e disponueshme financiare, njerëzore dhe të tjera.</li> </ul>
Ndikimi	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Një praktikë që gjeneroi ose pritet të gjenerojë rezultate të rëndësishme pozitive ose rezultate negative të nivelit më të lartë.</li> </ul>
Qëndrueshmëria	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Një praktikë që ka një ndikim të qëndrueshëm me përfitime të qëndrueshme.</li> <li>▪ Një praktikë që është e lidhur me një politikë dhe/ose legjislacion dhe e përfshirë në strukturën institucionale të sistemit.</li> </ul>
Inovacioni	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Një praktikë që është e re dhe/ose inovative.</li> </ul>

Një nga qëllimet e këtij vlerësimi ishte mbledhja e praktikave të mira dhe shkëmbimi i tyre ndërmjet palëve të interesuara të BP. Qëllimi ishte që palët e interesuara të BP të mësonin nga praktikat e

mira të njëri-tjetrit, t'i përshtatnin ato me kontekstin dhe rrethanat dhe t'i zbatonin ato në praktikë. Ndërkohë që mundësia e transferueshmërisë është shumë e rëndësishme, ajo nuk është përdorur si kriter për përzgjedhjen e një praktike. Për secilën nga praktikatat e përzgjedhura, përshkruhet konteksti dhe kushti për transferueshmërinë e tyre.

## METODOLOGJIA

Vlerësimi filloi me një rishikim në zyrë që mbulonte dokumentet e disponueshme të projektit, raportet kombëtare, strategjitë, dokumentet ligjore, onlajn lajmet e veb faqeve, studimet ekzistuese si dhe të dhëna të ndryshme administrative dhe statistikore të rëndësishme për këtë temë. Rishikimi i zyrës u përdor si bazë për identifikimin e praktikave të mundshme dhe intervistat e partnerëve për mbledhjen e të dhënave parësore.

Praktikat e mundshme të identifikuara u shqyrtuan më tej përmes intervistave. Janë realizuar gjithsej 19 intervista me palët e prekura nga Austria, Bosnja dhe Hercegovina, Maqedonia e Veriut dhe Serbia. Të intervistuarit ishin një grup i larmishëm të ardhur nga institucione, organizata të shoqërisë civile, organizata ndërkombëtare etj. Të gjitha intervistat u kryen në distancë dhe shërbyen për të marrë një njohuri të thellë të praktikës së mundshme.

Analiza u krye në tre faza, rishikimi fillestar i zyrës, analiza e thellë për të hulumtuar çështjet që dalin nga të dhënat primare të mbledhura dhe një analizë përfundimtare që bashkon këto aspekte. Draft raporti përfundimtar u shqyrtua nga QNZPM dhe gjetjet e tij u prezantuan në dy takimet rajonale të organizuara si pjesë e projektit IKAM<sup>16</sup>. Ndërsa pikat kyçe nga diskutimet gjatë dy takimeve rajonale janë përfshirë në këtë raport, raportet e seminareve janë të disponueshme në Aneksin 2.

---

<sup>16</sup> Emri i plotë i projektit IKAM: Masat e informacionit dhe ngritja e kapaciteteve mbi azilin, migrimin legal dhe të parregullt në Afganistan, Irak dhe projekti i Ballkanit Perëndimor



## KAPITULLI 4: GJETJET

Janë katërmbëdhjetë praktika të përshkruara këtu që janë identifikuar në Austri, Bosnje dhe Hercegovinë, Maqedoninë e Veriut dhe Serbi. Praktikrat ndahen në katër seksione: Korniza Rregullative, Ofrimi i Shërbimeve, Bashkëpunimi dhe Koordinimi si dhe Zhvillimi i Kapaciteteve.

Sipas Kornizës Rregullative, praktika përshkruan se si një qeveri mund të përdorë ligjin ose pushtetin ekzekutiv si instrument për të dhënë një përgjigje ndaj situatave të fluksit masiv.

Sipas Ofrimit të Shërbimit, praktikrat e përzgjedhura fokusohen në shërbimet për njerëzit në migrim të përzier, ose viktime dhe/ose viktime potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore. Praktikrat tregojnë modele bashkëpunimi që përmirësojnë efikasitetin në ofrimin e shërbimeve, përshkruajnë praktikues dinamikë dhe proaktivë, të cilët arrijnë te komunitetet lokale, duke ndërtuar besimin dhe për të identifikuar ata që kanë nevojë për një mbështetje, dhe tregojnë shembuj të qeverive inkluzive që diversifikojnë shërbimet.

Nën Bashkëpunimin dhe Koordinimin, praktikrat përshkruajnë se si institucionet dhe organizatat e ndryshme bashkëpunojnë kur punojnë me viktime dhe/ose viktime potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore. Praktikrat tregojnë një qasje të përqendruar te viktimat në hetimin e policisë, si të ndërtohet një mekanizëm kombëtar referimi më i qasshëm, përshkruajnë një partneritet që formëson politikën dhe legjislacionin, bashkëpunimin ndërkombëtar që lejon mbështetje më të mirë për viktimat dhe se si burimet njerëzore dhe prezenca lokale mund të çojnë në një numër të shtuar të identifikimit të viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore.

Nën Zhvillimin e Kapaciteteve, praktikrat e përzgjedhura përshkruajnë të mësuarit e vazhdueshëm si një mënyrë për të kapur kontekstin në ndryshim, legjislacionin ose ndërtimin e njohurive/aftësive të personelit, dhe si të krijohet një sistem trajnimi i institucionalizuar që përdor ekspertizën kombëtare të disponueshme.

Praktikrat e paraqitura në këtë raport janë këta:

### Korniza regullatore

1. E drejta për 72 orë qëndrim legal (Maqedonia e Veriut dhe Serbia)

### Ofrimi i Shërbimit

2. Ekipet mobile kontribuojnë në përpjekjet për identifikimin e TQNJ (Maqedonia e Veriut)
3. OShC-të mbështesin policinë në regjistrimin e personave që kalojnë kufirin (Maqedonia e Veriut)
4. Licencimi i OSHC-ve për ofrimin e shërbimeve (Serbi)
5. Puna në terren e OSHC-ve në qendrat e pritjes dhe tranzitit (Maqedonia e Veriut)
6. Modeli i punës sociale në rast emergjence (Maqedonia e Veriut)



## Bashkëpunimi dhe Koordinimi

7. Ristrukturimi i bazuar në të dhënat e Mekanizmit Kombëtar të Referimit (Bosnjë dhe Hercegovinë)
8. Qeveria dhe OSHC-të formojnë partneritet (Maqedonia e Veriut)
9. Bashkëpunimi transnacional i OSHC-ve (Serbia dhe Austria)
10. Përpjekjet e përbashkëta të policisë dhe OSHC-ve për të identifikuar dhe mbështetur viktimat e qenieve njerëzore (Austri)
11. Forca Kombëtare e Policisë mbështet përpjekjet për identifikimin e hershëm të trafikimit të qenieve njerëzore (Maqedonia e Veriut)

## Zhvillimi i Kapaciteteve

12. Shkollat e pajisura për të identifikuar viktimat e mundshme në mesin e popullatës shkollore (Maqedonia e Veriut)
13. Komisariati mbështet mësimin dhe zhvillimin e vazhdueshëm të stafit (Serbi)
14. Trajnim i vazhdueshëm për procesin e azilit për të gjithë policët që punojnë në azil (Maqedonia e Veriut)



## KORNIZA RREGULLATIVE

Praktika e përshkruar këtu vjen nga Maqedonia e Veriut dhe Serbia. Kjo praktikë tregon se si një qeveri mund të përdorë ligjin (Maqedonia e Veriut) ose fuqitë e saj ekzekutive (Serbia) si instrumente për të ofruar përgjigje efektive dhe njerëzore ndaj situatave të fluksit masiv.

Praktika e paraqitur këtu është si më poshtë.

1. E drejta për 72 orë qëndrim legal (Maqedonia e Veriut dhe Serbia)

### **Emri i praktikës E DREJTA E QËNDRIMIT LIGJOR 72 ORË**

<i>Vendi</i>	Maqedonia e Veriut dhe Serbia
<i>Shtrirja Gjeografike</i>	Kombëtare
<i>Përmbledhje e qasjes</i>	<p>Qeveritë e Serbisë dhe Maqedonisë së Veriut lejuan personat që udhëtonin si pjesë e rrjedhjes së migrimit të përzier, të qëndrojnë ligjërisht në vend për 72 orë, përmes shprehjes së synimit për të kërkuar azil në Maqedoninë e Veriut, ndërsa në Serbi u bë nga qeveria duke lëshuar një certifikatë për migrantët që vijnë nga vendet ku jeta e tyre është në rrezik. Kjo mundësoi një rrugë tranziti të shpejtë dhe më të sigurt, duke ofruar fillimisht kalimin përmes Serbisë për në Hungari, më vonë duke vazhduar drejt Kroacisë dhe Sllovenisë.</p> <p>Në vitin 2015, Maqedonia e Veriut dhe Serbia dëshmuar një valë të paprecedentë migrimi, e cila arriti kulmin në gjysmën e dytë të 2015. Të dy vendet ishin vende tranzit dhe shumica e njerëzve po kalonin tranzit me synimin për të arritur destinacionet e tyre të planifikuara në Evropën Qendrore dhe Veriore. Si rezultat, ata nuk aplikuan për azil, zakonisht duke kaluar vendet brenda pak ditësh dhe duke vazhduar udhëtimin e tyre më së shpeshti përmes Kroacisë ose Hungarisë. Megjithatë, përpara se Maqedonia e Veriut të ndryshonte ligjin, autoritetet shtetërore i trajtonin këta njerëz si migrantë në një situatë të parregullt, kështu që ata ose do të ndaloheshin ose deportoheshin. Në mungesë të një mënyre të ligjshme të qarkullimit nëpër vend, njerëzit iu drejtuan përdorimit të kontrabandistëve dhe rrugëve të pasigurta të udhëtimit. Ata ecnin përgjatë autostradës dhe shinave hekurudhore që të shkojnë në Serbi, duke shkaktuar ndonjëherë vdekjen e tyre. Kjo e fundit shkaktoi presion të madh nga shoqëria.</p> <p>Në këtë kontekst, në qershor 2015, autoritetet maqedonase miratuan ndryshime në atë që ishte në atë kohë, Ligjin për azil dhe Mbrojtje të Përkohshme<sup>17</sup>. Këto ndryshime parashikojnë që çdo person mund të shprehë synimin për të kërkuar azil në pikat e kalimit kufitar ose tek ndonjë punonjës policie pas hyrjes në vend, duke i lejuar atij personi të qëndrojë ligjërisht në Maqedoninë e Veriut për 72 orë, kohë në të cilën ai ose ajo mund të aplikojë për azil.</p> <p>Pjesa e rëndësishme e këtyre ndryshimeve ishte se u jepte mundësinë atyre që nuk dëshironin të kërkonin azil, të kalonin tranzit legalisht përmes vendit. Njerëzit nuk trajtoheshin më si emigrantë në një situatë të parregullt dhe nuk duhej të fshiheshin nga autoritetet shtetërore. Si rezultat, ka pasur një rritje të konsiderueshme të numrit të personave që mbërrinin në kufirin jugor dhe kalonin tranzit përmes Maqedonisë së Veriut, por më pas fluksi i njerëzve ndërmjet kufirit maqedonas-grek u organizua nga autoritetet shtetërore.</p>

<sup>17</sup> Gazeta Zyrtare e RM Nr.101 nga 18.06.2015



Duke ndjekur rastin maqedonas, në shtator të vitit 2015, autoritetet serbe vendosën një status të posaçëm ligjor për personat që tranzitojnë përmes vendit me qëllim të udhëtimit në vende të tjera.

Vendimi i Qeverisë<sup>18</sup> u lejoj autoriteteve shtetërore të lëshojnë çertifikatë hyrjeje në territorin e Republikës së Serbisë për migrantët që vijnë nga vendet ku jeta e tyre është në rrezik.

Kjo çertifikatë u ka shërbyer migrantëve për qëndrim të ligjshëm në Republikën e Serbisë për një periudhë prej 72 orësh nga lëshimi i saj.

Në mars 2016, Rruga e Ballkanit Perëndimor u mbyll zyrtarisht kur BE-ja dhe Turqia arritën një marrëveshje për t'i dhënë fund migrimit të parregullt nga Turqia në vendet evropiane dhe për ta zëvendësuar atë me një rrugë të sigurt dhe të rregullt.

#### *Rezultatet Kyçe*

- Kjo praktikë mundësoi një rrugë tranziti të shpejtë dhe më të sigurt, duke parashikuar një mënyrë legale të udhëtimit nëpër vende, duke shmangur kështu përdorimin e trafikantëve dhe rrugëve të pasigurta të udhëtimit.
- Midis 2015 dhe 2016, mbi gjysmë milioni njerëz morën një çertifikatë hyrjeje ose shprehën synimin për të kërkuar azil.<sup>19</sup>

#### *Inovacionet/Mësimet e Nxjerra*

Kjo praktikë ka treguar se qeveria mund të përdorë ligjin (Maqedonia e Veriut) ose pushtetet e saj ekzekutive (Serbia) si instrumente për të dhënë përgjigje ndaj situatave të fluksit masiv.

Megjithatë, ndërhyrje të tilla ligjore/rregullatore duhet të plotësohen me masa të menjëhershme afatshkurte për të garantuar mbrojtje ligjore dhe ndihmë humanitare, procedura efikase kontrolli pas mbërritjes për të identifikuar individë jashtëzakonisht të cenueshëm dhe për të lehtësuar dhënien e mbrojtjes ndërkombëtare për njerëzit që ka të ngjarë të kualifikohen për të.<sup>20</sup>

#### *Transferueshmëria*

Praktika është e rëndësishme në një kontekst ku ekziston nevoja, në një periudhë të shkurtër kohore për të lehtësuar ligjërisht lëvizjen e një numri të madh njerëzish brenda rjedhjeve të migrimit të përzier.

Praktika është e zbatueshme në një vend/e ku:

- Ekziston mundësia për të mobilizuar angazhimin e nivelit të lartë të qeverisë dhe/ose politik.
- Mund të miratohet një dekret i nivelit të lartë ose një ligj, për të dhënë bazën për zbatimin e angazhimit të nivelit të lartë të qeverisë dhe/ose politik.
- Sistemi i menaxhimit të kufirit është në përputhje me kapacitetet e mjaftueshme për të regjistruar qëndrimin ligjor.
- Vendi është një vend tranzit në rrugën e migrimit të përzier.

<sup>18</sup> Vendimi për lëshimin e çertifikatës së hyrjes në territorin e Republikës së Serbisë për migrantët që vijnë nga vendet ku jeta e tyre është në rrezik.

<sup>19</sup> <https://lastrada.org.mk/wp-content/uploads/2019/04/Human-trafficking-in-context-of-migration-and-refugee-rises-2015.pdf>; <https://lastrada.org.mk/wp-content/uploads/2019/04/Priracnik-MK-za-web.pdf>

<sup>20</sup> <https://www.icmpd.org/authors/zoran-drangovski>



## OFRIMI I SHËRBIMIT

Praktikat e përshkruara këtu vijnë nga Maqedonia e Veriut dhe Serbia me fokus në ofrimin e shërbimeve për njerëzit në lëvizje, duke përfshirë viktimat dhe/ose viktimat potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore.

Praktikat tregojnë se si ndërtimi i bashkëpunimit ndërmjet Qeverisë dhe OSHC-ve mund të përmirësojë efikasitetin në ofrimin e shërbimeve. Praktikrat zbulojnë domosdoshmërinë e sjelljes së shërbimeve tek njerëzit, duke pasur praktikues dinamikë dhe proaktivë, të cilët u drejtohen komuniteteve lokale.

Ato tregojnë gjithashtu se puna në terren është një model që ndihmon në identifikimin e atyre që kanë nevojë për mbështetje dhe ndihmon në ndërtimin e besimit midis njerëzve dhe institucioneve. Për më tepër, praktikrat tregojnë se si një qeveri inkluzive dhe e hapur për bashkëpunim mund të diversifikojë shërbimet e saj. Të gjitha praktikrat e paraqitura në këtë seksion, janë praktika të partneritetit ndërmjet sektorit të shoqërisë civile dhe qeverisë.

Praktikat e paraqitura këtu janë:

1. Ekipet mobile kontribuojnë në përpjekjet për identifikimin e trafikimit të qenieve njerëzore (Maqedonia e Veriut)
2. OShC-të mbështesin policinë në regjistrimin e personave që kalojnë kufirin (Maqedonia e Veriut)
3. Liçencimi i OSHC-ve për ofrimin e shërbimeve (Serbi)
4. Puna informuese e OShC-ve në qendrat e pritjes dhe tranzitit (Maqedonia e Veriut)
5. Modeli i punës sociale në rast emergjence (Maqedonia e Veriut)

### **Emri i praktikës** EKIPET MOBILE KONTRIBUOJNË DREJT PËRPJEKJEVE TË IDENTIFIKIMIT TË TQNJ

<i>Vendi</i>	Maqedonia e Veriut
<i>Shtrirja gjeografike</i>	Lokale, në pesë qytete: Shkup, Kumanovë, Tetovë, Manastir dhe Gjevgjeli.
<i>Përmbledhje e qasjes</i>	<p>Ekipet mobile udhëhiqen nga: Ministria e Punës dhe Politikës Sociale (MPPS) dhe Zyra e Mekanizmit Kombëtar të Referimit (MKR), Ministria e Punëve të Brendshme (MPB) dhe Njësia e saj për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm (në tekstin e mëtejshëm: Njësia) dhe dy Organizata të Shoqërisë Civile (OSHC), Porta e Hapur/La Strada dhe Shoqata e Juristëve të Rinj Maqedonas (SHJRM).</p> <p>Në vitin 2018, MPB dhe MPPS nënshkruan një Memorandum Mirëkuptimi (MoU). Memorandumi i Mirëkuptimit parashikoi bazën ligjore për krijimin e ekipeve mobile. Qëllimet e ekipeve ishin forcimi i bashkëpunimit ndërinstucional dhe rritja e identifikimit të potencialit dhe viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore në mesin e popullatës së cenushme. Kjo e fundit përfshin shtetasit dhe personat në lëvizje</p> <p>Janë krijuar pesë ekipe mobile në Shkup, Kumanovë, Tetovë, Manastir dhe Gjevgjeli. Kriteret për përzgjedhjen e qyteteve ishin: numri më i madh i rasteve, disponueshmëria e shërbimeve, numri më i madh i personave që janë rekrutuar dhe qytetet kufitare ku janë të pranishëm personat në lëvizje. Çdo ekip ka një punonjës social nga Qendra lokale për Punë Sociale (QPS), një polic nga Njësia dhe një përfaqësues nga sektori civil. Ekipet mobile janë përgjegjëse për: identifikimin e personave/familjeve të cenushme ndaj trafikimit të qenieve njerëzore, përfshirë potencialin dhe viktimat e trafikimit. Ata bëjnë</p>

referimin dhe identifikimin fillestar, vlerësimin e hershëm të rrezikut dhe japin informacion mbi ndihmën dhe mbështetjen e disponueshme. QPS-ja është përgjegjëse për të identifikuar familjet dhe personat që ekipi duhet të vizitojë. QPS-ja i identifikon ata përmes bazës së të dhënave të tyre të personave/familjeve që tashmë janë në kontakt me shërbimet sociale dhe kanë nevojë për ndihmë ose janë në situatë të cënueshme. Qasja në informacion u mbështet gjithashtu duke shpërndarë materiale informative në gjashtë gjuhë (maqedonisht, shqip, rome, anglisht, farsi dhe arabisht). Ekipi do të takohet dhe do të bënte një plan mujor se cilat familje/persona do të vizitohen dhe do të bëjnë punë në terren të paktën dy herë në javë.

Ekipet ndjekin procedurat standarde të operimit (PSO) për identifikimin e viktimave potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore<sup>21</sup> dhe Programin për punën e ekipeve celulare që është në linjë me PSO-të.<sup>22</sup> Nëse ata identifikojnë një viktimë ose viktimë potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore, ekipi do të sigurojë strehim të sigurt, qasje në shërbimet shëndetësore dhe arsimore, ndihmë juridike falas dhe informon viktimën për të drejtat e saj/tij, rrjedhën e procedurës, rolin e saj/të tij dhe të drejtën për kompensim. Puna e ekipeve celulare mbështetet me fonde nga Fondi i Asistencës Direkte. Ky Fond ofron mbështetje në materiale ushqimore dhe higjienike, veshje, ndihmë mjekësore, ndihmë juridike, trajnime të aftësive profesionale dhe aktivitete të tjera për riintegrimin dhe risocializimin e viktimave të qenieve njerëzore.

Për shkak të COVID-19, puna në terren u ndërpre në vitin 2020 dhe gjatë gjysmës së parë të 2021.

#### Rezultatet kyçe

- Kjo praktikë ka rritur numrin e viktimave të identifikuara dhe potenciale të TQNJ-së, ka përmirësuar bashkëpunimin ndërmjet institucioneve, ka ndihmuar në ndërtimin e besimit të qytetarëve në institucionet shtetërore dhe ka lejuar që OShC-të të përfshihen aktivisht në ofrimin e shërbimeve së bashku me institucionet shtetërore.
- Në vitin 2019, ekipet mobile identifikuan 5 viktima të TQN.<sup>23</sup>
- Nga viti 2015 deri në vitin 2019, numri i viktimave potenciale të identifikuara nga autoritetet shtetërore është rritur, nga 11 viktima potenciale në vitin 2015 në 86 viktima potenciale në vitin 2019.<sup>24</sup>
- Në vitin 2021, ekipet mobile identifikuan 10 viktima potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore, nga të cilat 5 ishin fëmijë. Dy (13 dhe 15 vjeç) u identifikuan mes migrantëve të parregullt.<sup>25</sup>
- Krijimi i Fondit Direkt të Asistencës.
- Në vitin 2018, 40 persona kanë marrë mbështetje përmes Fondit, 9 viktima të identifikuara të trafikimit të qenieve njerëzore dhe 31 viktima potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore.<sup>26</sup>

<sup>21</sup> PSV është në dispozicion këtu [here](#)

<sup>22</sup> Në Maqedoninë e Veriut, ekzistojnë tre PSV që drejtojnë punën e profesionistëve në identifikimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore; një PSO për punën me viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore, një PSO për fëmijët e pashoqëruar dhe një PSO për përpunimin e kategorive të cënueshme të shtetasve të huaj.

<sup>23</sup> Raporti Vjetor i Komisionit Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migracionit Ilegal (2018&2019)

<sup>24</sup> Komisioni Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm, Raportet Vjetore 2015 dhe 2020

<sup>25</sup> Komisioni Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migracionit të Paligjshëm (2018), Raport vjetor.

<sup>26</sup> Të dhënat e MKR për 2021.

<sup>26</sup> Komisioni Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm (2018), Raport vjetor





Praktika është e re për vendin sepse aktivisht përfshin OSHC-të në ofrimin e shërbimeve shtetërore. Autoritetet shtetërore përdorin ekspertizën e OSHC-ve për të plotësuar punën e tyre dhe OSHC-të janë partnerë të barabartë, në ofrimin e shërbimeve, me institucionet shtetërore.

Kontakti i drejtpërdrejtë ndërmjet shërbimeve sociale, policisë dhe nga ana tjetër familjeve të cënueshme, ndërton besimin e njerëzve në punën e institucioneve shtetërore. Ai gjithashtu ndihmon në rritjen e ndërgjegjësimit për rreziqet e mundshme për trafikimin e qenieve njerëzore, në mënyrë që njerëzit të jenë më të aftë për të njohur dhe më të gatshëm për të raportuar trafikimin e qenieve njerëzore.

Pjesëmarrja e punonjësve të shtetit në ekipet mobile u siguroa përmes ndryshimit të përshkrimit të punës së tyre. Përshkrimi i punës së punonjësve socialë dhe oficerëve të policisë u ndryshua për të përfshirë punën e tyre në ekipet mobile si një nga detyrat e tyre kryesore. Në këtë mënyrë, ata mund të kompensohen me kohë ose para nga punëdhënësit e tyre, për orët jashtë zyrës që kalojnë me ekipet mobile. Qëndrueshmëria mbetet një problem për sa i përket pjesëmarrjes së OSHC-ve pasi fondet nuk sigurohen institucionalisht por mbështeten në mbështetjen e donatorëve të jashtëm. MPPS është duke hulumtuar mënyra për të siguruar fonde nga komunat lokale të cilat kanë rezervuar fonde për të mbështetur OSHC-të që ofrojnë aktivitete të mbrojtjes sociale në nivel lokal.

Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku ka:

- Një numër të ulët të identifikuar të potencialeve dhe viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore.
- Një mjedis ku popullatat shfaqin një sërë faktorësh të cënueshmërisë dhe ekspozohen më tej ndaj rreziqeve, duke marrë shërbime të mbrojtjes sociale, të dyshueshmërisë për t'u bërë viktimë të trafikimit.
- Niveli i ulët i ndërgjegjësimit dhe njohurive mbi trafikimin e qenieve njerëzore në mesin e popullatës së cënueshme.

Praktika është e zbatueshme në vendet ku:

- Autoritetet shtetërore kanë besim dhe janë të gatshëm të punojnë me OSHC-të.
- Njihet dhe vendoset qasja multidisiplinare në trajtimin e potencialit dhe viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore.
- Ofrimi i shërbimeve është i decentralizuar.
- Ekziston baza ligjore për themelimin dhe funksionimin e ekipeve.
- Përgjegjësia për menaxhimin e ekipeve është brenda një autoriteti/institucioni.
- Profesionistë të përkushtuar, të arsimuar, të aftë dhe me përvojë të lartë punojnë si në institucionet/shërbimet qeveritare ashtu edhe në OSHC-të.
- Ekipi është mirë i rritëzuar dhe i njohur brenda një mekanizmi kombëtar referimi dhe mund të tërheqë burime dhe shërbime (këshillim ligjor, strehim, etj.)
- Ekipi njihet dhe integrohet në qasjen e një sistemi për të luftuar trafikimin e qenieve njerëzore.

**Emri i praktikës** OSHC-ja MBËSHËTET POLICINË NË REGJISTRIMIN E PERSONAVE QË KALOJNË KUFIRIN

*Vendi* Maqedonia e Veriut

*Shtrirja gjeografike* Lokale, i kufizuar në kufirin jugor me Greqinë dhe kufirin verior me Serbinë

*Përmbledhje e qasjes*

Ministria e Punëve të Brendshme dhe policia e saj kufitare bashkëpunuan me Shoqatën e Juristëve Maqedonas (SHJM), një organizatë e shoqërisë civile, për të ofruar shërbime regjistrimi dhe referimi për njerëzit në kontekstin e migrimit të përzier.

Bashkëpunimi filloi pas ndryshimit të Ligjit për Azil dhe Mbrojtjes së Përkohshme në qershor 2015. Ndryshimet sollën një mundësi të re për njerëzit që të shprehin synimin për të kërkuar azil. Pas ndryshimeve në ligj, Policia Kufitare në qytetin kufitar jugor të Gjevgjelisë filloi të lëshojë synimet për të kërkuar azil për njerëzit në rrjedhjen e migrimit të përzier që kalojnë tranzit nëpër vend. Regjistrimi dhe lëshimi i çështjeve për të kërkuar azil është bërë në Stacionin Policor, i cili është ngjitur me stacionin e trenit ku njerëzit hyjnë në trenat për të udhëtuar në fshatin kufitar verior Tabanovc.

SHJM filloi aktivitetin e saj në terren dhe praninë e përditshme në stacionin e trenit që nga dita e parë që policia kufitare nisi nxjerrjen e synimeve për të kërkuar azil. Ekipi në terren, i përbërë nga dy avokatë, dha informacione për synimin për të kërkuar azil dhe procedurën e azilit, si dhe asistoi policinë kufitare në nxjerrjen e synimeve për të kërkuar azil. Me rritjen e numrit të ardhjeve ditore dhe rritjen e numrit të grave, familjeve dhe grupeve të cenueshme, avokatët e SHJM filluan të kryejnë referime për mbrojtjen dhe priorizimin e regjistrimit për individët më të rrezikuar.

Me hapjen e Qendrës Transitore Vinojug, (kufiri jugor) fushëveprimi i punës së SHJM-së dhe ekipit u zgjerua. Ishin 40 anëtarë të rinj, nga të cilët 8 ishin juristë në terren, 22 bashkëpunëtorë për futjen e të dhënave dhe 10 përkthyes nga arabishtja dhe farsi. Bashkëpunëtorët e futjes së të dhënave kanë bashkëpunuar me policinë kufitare dhe kanë ndihmuar në regjistrimin dhe lëshimin e kërkesave për azil. Prioritet në regjistrim dhe transport iu dha grupeve të cenueshme, si fëmijët e pashoqëruar, gratë shtatzëna, të moshuarit dhe të sëmurët. Juristët në terren, me ndihmën e përkthyesve, ofruan ndihmë juridike dhe referim falas.

Krahas prezencës 24 orëshe të ekipit të SHJM-së në terren, personat në migrim të përzier patën mundësinë të marrin një këshillë ligjore përmes linjës telefonike falas. Shumica e thirrjeve në këtë linjë janë bërë nga vetë njerëzit, dhe disa nga aktivistët dhe punonjësit e ndihmës që ishin me njerëzit gjatë thirrjes.



Ekipi i qendrës së thirrjeve ofroi informacione për aplikim për azil në një stacion policor, referim të avokatët në terren në rast të kthimeve joformale nga Serbia dhe humbjes së dokumenteve të regjistrimit dhe referimit në Kryqin e Kuq në rastet e ndarjes së familjes. Qasja në informacion u mbështet gjithashtu nga shpërndarja e materialeve informative në anglisht, arabisht dhe frëngjisht në stacionet kryesore të trenit dhe vendkalimet e përdorura nga njerëzit në lëvizje.

Puna e ekipeve të SHJM-së, në kufi dhe në Qendrën e Tranzitit, u plotësua me Avokatët e Antenës së SHJM-së, një nismë e nisur në vitin 2014, me qëllim të krijimit të një ekipi avokatësh në të gjithë vendin që do të ofrojë këshillim të menjëhershëm ligjor. dhe ndihmë për azilkërkuetit përgjatë rrugës së tranzitit dhe pikave të hyrjes kufitare.

Në vitin 2015, ekipi përbëhej nga shtatë anëtarë dhe monitoroi zhvillimet në qytetet me lëvizjet më të mëdha migratore (Gevgjeli, Manastir, Kavadar, Dellçevë, Kumanovë dhe Veles). Në vitin 2016, rrjeti u rrit në nëntë avokatë të Antenës, të cilët punonin në fushën e monitorimit të lëvizjeve migratore në shtatë rajone në të gjithë vendin. Aktivitetet e tyre përfshinin vizita monitoruese pranë kufijve në vende ku sipas të dhënave të disponueshme janë vërejtur lëvizjet më të mëdha të migrimëve.

#### Rezultatet kyçe

- Si rezultat i bashkëpunimit SHJM/policia kufitare, procesi i regjistrimit u bë më efikas. Nën punësit e futjes së të dhënave të SHJM-së, ndërkohë që bashkëpunuan ngushtë dhe mbështesnin Policinë Kufitare, përmirësonin procesin e regjistrimit dhe rritën ndjeshëm numrin e synimeve të nxjerra për të kërkuar azil, duke çuar në një numër më të vogël njerëzish të paregjistruar në lëvizje që kalojnë tranzit nëpër Maqedoninë e Veriut.
- Në 10 muaj janë nxjerrë mbi 500.000 synime dhe mbi 300.000 persona të informuar për azilin dhe procedurat ligjore. Në të njëjtën periudhë janë bërë referime dhe ndërhyrje për mbrojtje për mbi 2500 persona.<sup>27</sup>

#### Inovacione/ Mësimet e mësuara

Si pjesë e procesit të regjistrimit, ekipet identifikuan personat në nevojë për ndihmë. Ndihma për njerëzit që po kalojnë tranzit përmes vendit doli të ishte sfiduese. Kjo ishte hera e parë që autoritetet shtetërore duhej të regjistronin, por në të njëjtën kohë të ndihmonin një numër të madh personash që kalonin tranzit dhe nuk qëndronin në vend. Sistemi kombëtar u përgatit dhe u përdor për të ndihmuar njerëzit që qëndronin në vend, jo vetëm tranzit. Në këtë kontekst, shteti duhet të punojë në zhvillimin e mjeteve të reja, të cilat do të mundësonin mbështetjen e njerëzve gjatë tranzitit.

Situata me regjistrimin e të sapoardhurve gjatë krizës së migrantëve 2015/2016 ka qenë e jashtëzakonshme, pasi brenda 24 orëve janë regjistruar

<sup>27</sup> SHJRM (2016), Raporti në terren dhe MYLA (2016), Raporti Vjetor



15 mijë të ardhur. Si pjesë e procesit të regjistrimit, krijimi i një mundësie për shqyrtim të shkurtër individual ose intervistë me personat që mbërrijnë në vend do të jepte më tej rezultate pozitive. Kjo do t'u jepte atyre mundësinë për të raportuar çështje ose për të kryer një lloj referimi bazuar në cënueshmërinë.

Përveç kësaj, vendosja e një fotografie të aplikantit në formularët e regjistrimit mund të kontribuojë në identifikimin e duhur dhe shmangien e keqpërdorimeve të mundshme.

#### *Transferueshmëria*

Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku ka:

- Nevoja në një periudhë të shkurtër kohore për të regjistruar një numër të lartë njerëzish në një kontekst të migrimit të përzier.
- Njohuri të pamjaftueshme të policisë kufitare për të identifikuar dhe referuar personat në situata të cënueshme.

Praktika është e zbatueshme në vendet ku:

- Policia ka besim dhe është e gatshme të punojë së bashku me OSHC-të.
- Ekziston një kuadër ligjor ose administrativ që përcakton procesin e regjistrimit dhe referimit të personave.
- Ekzistojnë profesionistë të kualifikuar dhe me përvojë të OSHC-ve dhe mund të ofrojnë shërbime shumë të specializuara.
- Ekzistojnë burime njerëzore dhe financiare fleksibile në dispozicion që janë në gjendje të ndjekin fluksin e njerëzve dhe të rrisin punën.



## Emri i praktikës LICENCIMI I OSHC-ve PËR OFRIMIN E SHËRBIMIT

Vendi	Serbia
Shtrirja gjeografike	Lokale
Përmbledhje e qasjes	<p>Ministria e Punës, Punësimit, Veteranëve dhe Çështjeve Sociale (në tekstin e mëtejshëm: Ministria) i dha licencë organizatës së shoqërisë civile (OSHC) Atina për ofrimin e shërbimit të “strehim të asistuar” për viktimat e trafikimit me genie njerëzore.</p> <p>Ligji i Serbisë për Mbrojtjen Sociale (2011)<sup>28</sup> parasheh liçencimin si opsion për ofrimin e shërbimeve sociale, dhe më tej rregullohet me rregulloret në vijim: Rregullorja për Liçencimin e Organizatave të Mbrojtjes Sociale, Rregullorja për Kushtet dhe sStandardet në ofrimin e shërbimeve të mbrojtjes sociale dhe Rregulloren për Çështjet Profesionale në Mbrojtjen Sociale dhe Rregulloren për Liçencimin e Punëtorëve Profesionalistë në Mbrojtjen Sociale.</p> <p>Si pjesë e procedurës së liçencimit, shteti kontrollon nëse një organizatë apo institucion i plotëson kriteret dhe kushtet e përcaktuara për ofrimin e shërbimeve të mbrojtjes sociale. Rezultati i kësaj procedure është një liçencë, një dokument që konfirmon se aplikanti plotëson kushtet e përcaktuara. Liçenca lëshohet nga Ministria në kohëzgjatje prej gjashtë vitesh me mundësi vazhdimi, ose liçencë të kufizuar që mund të lëshohet vetëm një herë dhe për një periudhë jo më të gjatë se pesë vjet.</p> <p>Pas skadimit të periudhës së vlefshmërisë, liçenca mund të zgjatet për të njëjtën periudhë duke ndjekur të njëjtën procedurë si për marrjen e liçencës. Nëse kushtet e përcaktuara nga Rregulloret e Liçencimit nuk respektohen, liçenca mund të pezullohet dhe/ose të tërhiqet.</p> <p>E themeluar në vitin 2003, OShC-ja Atina fokusohet në luftën kundër trafikimit të qenieve njerëzore dhe të gjitha formave të dhunës me bazë gjinore dhe ofrimin e mbështetjes për viktimat. Në vitin 2018, OSHC-ja Atina u liçencua për të ofruar strehim dhe ndihmë për viktimat në një gjysmë shtëpi ose siç e përcakton ligji – jetë gjysmë e pavarur me mbështetje. Ky u bë shërbimi i parë i liçencuar për viktimat e trafikimit në Serbi.</p> <p>Procesi i liçencimit të OShC-së Atina zgjati një vit. Për marrjen e liçencës, OShC-ja Atina është dashur të aplikojë dhe të vlerësohet nëse organizata i përmbush të gjitha standardet e përcaktuara në Rregulloren për Kushtet dhe Standardet në ofrimin e shërbimeve sociale, të cilat janë të detyrueshme. Kjo Rregullore përcakton dy lloje standardesh: standardet strukturore (kërkesat organizative, infrastrukturës dhe personelit) dhe standardet funksionale (si është procesi i akomodimit të një personi, vlerësimi i nevojave të personit,</p>

<sup>28</sup> Gazeta Zyrtare e Republikës së Serbisë”, nr.24/11



planifikimi dhe ofrimi i shërbimeve dhe ekspertiza në ofrimin e shërbimit). Pushtetet vendore mund të vendosin standarde më të larta për shërbime specifike. Mbikëqyrjen mbi punën e OShC-ve të liçencuara e kryen Ministria përmes inspektorit të mbrojtjes sociale. Një herë në vit, OShC-ja Atina si ofruar i liçencuar i shërbimeve dorëzon një raport vjetor në Ministri. Raporti plotësohet në një program softuerik i zhvilluar për qëllime raportimi.

Në Sërbi, OShC-të e angazhuara në ofrimin e shërbimeve sociale mund të marrin fonde edhe nëpërmjet granteve qeveritare. Ligji për Shoqatat jep disa mundësi financimi, përkatësisht, nga buxheti i shtetit, buxhetet e krahinave autonome ose buxhetet e komunave/qyteteve. Sipas ligjit, financimi duhet të sigurohet me konkurs të hapur dhe kontratat nënshkruhen nga autoritetet shtetërore. Buxheti kombëtar përfshin linja për financimin e shërbimeve sociale të ofruara nga OShC-të. Edhe pse gjetja e mundësive është përfshirë në ligj, OShC-ja Atina ende nuk ka marrë fonde shtetërore.

#### Rezultatet kyçe

- Në periudhën 2018-2020, OShC-ja Atina ka ofruar shërbime për 56 gra dhe vajza. Prej tyre 41 shtetas vendas, 10 refugjatë dhe 5 të huaj. Është vërtetuar se ky shërbim është jashtëzakonisht i rëndësishëm dhe i nevojshëm për të arritur shërimin e suksesshëm të viktimave. Një e treta e numrit të përgjithshëm të viktimave të identifikuara përdorën këtë shërbim, gjë që tregon një nevojë të madhe për të ekzistuar.

#### Inovacione/ Mësimet e mësuara

Qeveria ka nxjerrë procedura standarde operative (PSV) për identifikimin, referimin dhe mbështetjen e viktimave të trafikimit, duke përfshirë tregues të standardizuar dhe udhëzime për identifikimin e viktimave. Megjithatë, PSO-të duhet të ofrojnë role dhe përgjegjësi të qarta për shoqërinë civile. Përndryshe, mund të jetë një sfidë e madhe për OShC-të që ofrojnë shërbime të liçencuara për të planifikuar aktivitetet dhe shërbimet e tyre për viktimat e trafikimit pa ditur nëse dhe në çfarë mase shërbimet e tyre do të përfshihen në procesin e referimit. Prandaj, përditësimi i mekanizmit kombëtar të referimit mund të jetë një rrugë përpara. Mund të ndihmojë në formalizimin e bashkëpunimit me OShC-të dhe delegimin e roleve dhe përgjegjësive specifike, duke siguruar kështu që viktimat të kenë qasje në të gjitha shërbimet e nevojshme mbështetëse, veçanërisht nëse shërbimet e ofruara nga OShC-të janë të vetmet shërbime speciale të disponueshme për grupe të caktuara të cënueshme, si ato për viktimat e trafikimit.

Sigurimi i cilësisë dhe përputhshmëria me standardet e vendosura nga qeveria është e rëndësishme dhe duhet të jetë në vend. Megjithatë, kur shteti i jep shërbimet përmes liçencimit, mbajtësi i liçencës duhet të ketë pavarësi të mjaftueshme për të modifikuar shërbimin/qasjen ndaj çdo personi të caktuar. Nuk duhet harruar se shërbimi është krijuar kryesisht për t'iu përgjigjur nevojave specifike të individëve të veçantë dhe jo për të plotësuar boshllëqet formale në sistem.



### *Transferueshmëria*

Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku mungojnë shërbimet shtetërore për të adresuar nevojat e viktimave të trafikimit.

Praktika është e zbatueshme në vendet ku:

- Ekziston një kuadër ligjor ose administrativ për liçencimin e OSHC-ve.
- Autoritetet shtetërore janë të gatshme dhe me dëshirë të zyrtarizojnë angazhimin e tyre nëpërmjet një marrëveshjeje zyrtare me një OSHC.
- Ekziston një sistem shtetëror i inspektimit dhe monitorimit për të siguruar përputhshmërinë.
- Ekzistojnë profesionistë të kualifikuar dhe me përvojë të OSHC-ve dhe mund të ofrojnë shërbime shumë të specializuara.
- Burimet financiare shtetërore janë ndarë për të mbështetur shërbimin.
- Ekziston një mekanizëm kombëtar referimi.
- Shtetit i mungojnë kapacitetet për të zhvilluar ose mbajtur vetë disa shërbime të nevojshme.
- OShC-të kanë një rol dhe përbëjnë një pjesë të mekanizmit kombëtar të referimit. Një rol i tillë është i artikuluar qartë në kuadrin rregullativ.



**Emri i praktikës** **REZULTATET E PUNËS SË SHOQËRISË CIVILE NË QENDRAT E PRANIMIT DHE TRANZITIT**

<i>Vendi</i>	Maqedonia e Veriut
<i>Shtrirja gjeografike</i>	Lokale, e kufizuar në kufirin jugor me Greqinë dhe kufirin verior me Serbinë
<i>Përmbledhje e qasjes</i>	<p>OShC-ja Porta e Hapur/La Strada u kontraktua për të rekrutuar, udhëhequr, trajnuar dhe monitoruar ekipet mobile që do të ofrojnë mbështetje për Ministrinë e Punëve të Brendshme (MPB) dhe Ministrinë e Punës dhe Politikës Sociale në ofrimin e shërbimeve për kontekstet e njerëzive në migrimin e përzier.</p> <p>Puna informuese filloi në vitin 2014, me mbështetjen e OShC-së për MPB-në në Qendrën Pritëse për Azilkërkues në Vizbegovë (në tekstin e mëtejshëm: Qendra Vizbegovo) ku OShC-ja ofroi mbështetje dhe këshillim psikosocial, punëtori arsimore dhe profesionale, ndihmë humanitare etj. Në vitin 2015, fushëveprimi i punës u zgjerua dhe përfshiu lëvizjen e ekipeve të kontaktit në kufirin verior dhe jugor të Maqedonisë së Veriut.</p> <p>Porta e Hapur/La Strada<sup>29</sup> krijoi gjithsej shtatë ekipe kontaktuese, që punuan 24/7. Katër ishin në qendrat e pranimit dhe tranzitit, në kufirin verior me Serbinë dhe në kufirin jugor me Greqinë, një në Qendrën e Vizbegovës dhe dy ekipe mobile kontaktuese të vendosura në kufirin jugor dhe verior. Ekipet kontaktuese punësuan 120 persona me formim të ndryshëm në punë sociale, pedagogji, psikologji, përkthyes etj.</p> <p>Qëllimi i përgjithshëm i këtyre ekipeve ishte identifikimi i personave më të cenueshëm nga personat që ndodheshin në qendra apo në lëvizje, identifikimi i nevojave të tyre dhe referimi i tyre në shërbime. Kishte dy lloje të ekipeve informuese, njëra ofronte mbështetje psikosociale, duke përfshirë identifikimin e viktimave të trafikimit dhe tjetra ofronte shërbime arsimore dhe profesionale për fëmijët. Grupet kryesore të targetuara për punën në terren ishin familjet, gratë, fëmijët, prindërit e vetëm, viktimat e dhunës me bazë gjinore dhe seksuale, fëmijët e pashoqëruar si dhe burrat që shfaqin shenja traume.</p> <p>Në periudhën nga mesi i vitit 2015 deri në fillim të marsit 2016, ekipet e kontaktit u përballën me vështirësi për të vlerësuar dhe/ose identifikuar rreziqet, për shkak të numrit të lartë të njerëzve që hyjnë në Maqedoninë e Veriut dhe kohëzgjatjes së shkurtër të qëndrimit të tyre. Që nga marsi 2016, kur kufiri u mbyll, njerëzit filluan të qëndrojnë nga disa ditë në një muaj në qendra. Më pas, ekipi i kontaktit iu afrua në mënyrë proaktive njerëzve që ishin vendosur në qendra. Për çdo person që vlerësohej se kishte nevojë për mbështetje, ekipi i kontaktit do të krijonte një plan individual për veprim që do të jepej përmes seancave individuale ose grupore. Vëmendje e veçantë iu kushtua fëmijëve të pashoqëruar, personave me aftësi të kufizuara dhe fëmijëve të ndarë nga familjet e tyre. Këto tre grupe konsideroheshin më të cenueshme për t'u bërë viktimat e trafikimit, ndaj atyre iu ofrua këshillim si masë parandaluese.</p> <p>Porta e Hapur/La Strada zhvilloi konceptin për shërbimin, identifikoi dhe punësoi anëtarët e ekipit, zhvilloi një listë treguesish për identifikimin e</p>

<sup>29</sup> Ndërtimi i bashkëpunimit të suksesshëm me MPB-në dhe MPPS-në, në vitin 2018 Porta e Hapur/La Strada u përfshi në ekipet mobile që mbështetën përpjekjet për identifikimin e trafikimit të qenieve njerëzore, të përshkruara si praktikë e parë në këtë seksion





viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore, përgatiti një manual për ekipet e kontaktit dhe mjetet për kryerjen e një interviste dhe menaxhimin e rasteve. Përveç kësaj, OSHC-ja ofroi orientim dhe trajnim për ekipet e kontaktit, policinë kufitare dhe përfaqësuesit e QPS-së duke u fokusuar në identifikimin/referimin e viktimave të trafikimit të trafikut dhe zhvilloi një program për parandalimin e djegies në punën me traumat.

OSHC-ja zhvilloi gjithashtu bashkëpunim ndërkufitar me Greqinë dhe Serbinë dhe kur partneri grek do të identifikonte një viktimë të mundshme të trafikimit, Porta e Hapur/La Strada do ta merrte këtë informacion dhe OSHC-ja do t'ua kalonte informacionin partnerëve serbë. Përveç kësaj, OSHC-ja zhvilloi një hartë të organizatave që mund të ofrojnë mbështetje për viktimat në rrugë, por edhe një listë të organizatave që mund të ofrojnë mbështetje në destinacionin e tyre përfundimtar, si Austria, Gjermania etj. OSHC-ja ka zhvilluar gjithashtu një mjet vetë-vlerësimi me qëllim që të ndërgjegjësojë potencialin dhe viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore se çfarë është trafikimi, në mënyrë që ata të mund të dallojnë nëse kanë qenë/janë viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore.

#### Rezultatet kyçe

- Është zhvilluar një model i punës në pritje dhe në qendrat e tranzitit. Modeli përfshinte zhvillimin e një koncepti për shërbimin, identifikimin dhe punësimin e ekipit të kontaktit, trajnimin e ekipit, zhvillimin e një liste treguesish për identifikimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore, zhvillimin e një manuali për punën në terren, mjetet për kryerjen e një interviste dhe menaxhimin e rastit.
- Në periudhën 2015-2019, ekipet e kontaktit kanë mbështetur 118,610 persona, nga të cilët 30,459 burra, 44,128 gra dhe 44,023 fëmijë (4,201 fëmijë të pashoqëruar)<sup>30</sup>.
- Ndërmjet viteve 2015 dhe 2018, ekipet e kontaktit identifikuan 267 viktimat të mundshme të TQN.<sup>31</sup>

#### Inovacionet/ Mësimet e mësuara

Sistemi i identifikimit dhe referimit ishte në nivel shtetëror, por ai sistem nuk funksiononte në qendrat e pritjes, tranzitit apo qendrave për azilkërkuesit. Të qenit i shpejtë dhe lehtë i adaptueshëm ishte vendimtar gjatë krizës evropiane të migrantëve në 2015-2016. Prandaj, zgjedhja e një OSHC-je si partner ishte një model i mirë, sepse OSHC-ja ishte e shpejtë, fleksibël dhe e adaptueshme për të plotësuar boshllëkun e ofrimit të shërbimeve shtetërore në një situatë emergjente.

Njerëzit që lëvizin me shpejtësi dhe nga një vend në tjetrin, nuk duan vërtet të ndalojnë dhe të qëndrojnë derisa të arrijnë destinacionin e tyre përfundimtar, qofshin ata apo jo të identifikuar si viktimat të mundshme apo aktuale. Sfidat më të mëdha mbetet afati i shkurtër kohor, kur njerëzit nuk qëndronin, për të identifikuar viktimat (e mundshme dhe) të trafikimit.

Shumë njerëz në lëvizje kanë përjetuar vështirësi dhe janë ekspozuar ndaj ngjarjeve traumatike në vendin e tyre të origjinës, por edhe gjatë rrugës. Si rezultat, ata po shfaqnin sjellje të ngjashme ose të njëjta me viktimat e

<sup>30</sup> <https://lastrada.org.mk/wp-content/uploads/2020/10/migracija.pdf>

<sup>31</sup> <https://lastrada.org.mk/wp-content/uploads/2019/04/Human-trafficking-in-context-of-migration-and-refugee-crises-2015.pdf> dhe Raporti Vjetor i Komisionit Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Njerëzve dhe Migrimit të Paligjshëm, i disponueshëm këtu [here](#)



trafikimit të qenieve njerëzore, madje edhe kur u identifikuan si viktime të trafikimit, ata nuk donin të qëndronin. Kështu, ishte e rëndësishme të krijohej një lidhje në ofrimin e shërbimeve në vende të ndryshme dhe të vendosej bashkëpunimi ndërkufitar.

Në ofrimin e shërbimeve, koordinimi ndërmjet palëve të ndryshme është thelbësor. Në këtë rast ishin institucionet shtetërore, OSHC-të dhe organizatat ndërkombëtare. Prandaj, është e rëndësishme që në fillim të përcaktohen të gjitha shërbimet që do të ofrohen dhe cili do të jetë roli i secilit individ/institucion/organizatë në ofrimin e atij shërbimi specifik.

Kur një organizatë zhvillon një koncept për një shërbim të ri, si ky, atëherë dokumentimi i shërbimit duhet të jetë pjesë e konceptit fillestar që ju zhvilloni për shërbimet e përmendura. Shërbimi duhet të dokumentohet në detaje.

### *Transferueshmëria*

Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku ka:

- Mungesa e sistemit të identifikimit dhe referimit të disponueshëm në qendrat e pritjes, tranzitit ose qendrave për azilkërkuesit.
- Mungesa e koordinimit ndërmjet policisë kufitare dhe shërbimeve të identifikimit dhe referimit.
- Popullata e cenueshme në lëvizje të shpejtë që përjeton trauma të shumta dhe është në grup me rrezik të lartë për trafikim njerëzor.
- Ndërgjegjësim i pamjaftueshëm për kontrabandë të njerëzve dhe trafikim të qenieve njerëzore, tek popullata vendase ku ka migrim të përzier.

Praktika është e zbatueshme në vendet ku:

- Ekziston një sistem kombëtar identifikimi dhe referimi në vend.
- The CSOs have a role and constitute a part of the national referral mechanism. Such role is clearly articulated in the regulatory framework. OSHC-të kanë një rol dhe përbëjnë një pjesë të mekanizmit kombëtar të referimit. Një rol i tillë është i artikuluar qartë në kuadrin rregullator.
- The state authorities are ready and willing to cooperate with CSOs. Autoritetet shtetërore janë të gatshme për të bashkëpunuar me OSHC-të.
- Ekzistojnë profesionistë të kualifikuar dhe me përvojë të OSHC-ve dhe mund të ofrojnë shërbime shumë të specializuara.
- Autoritetet shtetërore dhe OSHC-të ndajnë të njëjtin kuptim se çfarë është trafikimi i qenieve njerëzore dhe aplikojnë qasje të ngjashme për identifikimin dhe referimin e viktimave të mundshme të trafikimit me qenie njerëzore.
- Të gjitha palët janë të hapura për komunikim dhe bashkëpunim ndërkufitar.
- Komunitetet lokale janë të përkushtuara për të marrë pjesë në aktivitetet e ndërgjegjësimit.
- Niveli i ulët i ndërgjegjësimit dhe njohurive mbi trafikimin e qenieve njerëzore në mesin e popullatës së cenueshme.



## Emri i praktikës **MODELI I PUNËS SOCIALE NË NJË RAST EMERGJENT**

Vendi	Maqedonia e Veriut
Shtrirja Gjeografike	Lokale, e kufizuar në kufirin jugor me Greqinë dhe kufirin verior me Serbinë
Përmbledhje e qasjes	<p>Ministria e Punës dhe Politikës Sociale (MPPS) në partneritet me organizatat joqeveritare dhe ndërkombëtare prezantoi një model të punës sociale në raster urgjente. Ata vendosën menaxherë të rasteve në qendrat e pritjes dhe transitit (në tekstin e mëtejshëm: Qendra), duke siguruar identifikimin e popullatës së cenushme dhe qasjen në shërbimet e mbrojtjes.</p> <p>Gjatë krizës së migrimit në vitin 2015 dhe 2016, ka pasur një fluks të madh njerëzish që kanë mbërritur në kufirin maqedonas-grek në jug dhe kanë vazhduar në kufirin maqedonas-serb në veri. Fokusi i policisë kufitare ishte kontrollimi i dokumenteve të personave që mbërrinin në kufi dhe nuk kishin kapacitete njerëzore apo njohuri për të identifikuar apo mbështetur personat që kanë nevojë për mbrojtje, si viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore. Pasi u regjistruan në kufi, ata u referuan në qendër, po ashtu në kufi.</p> <p>Në fillim nuk kishte prezencë të Qendrës lokale për Punë Sociale (QPS), për shkak se QPS-të me seli në Gjevgjeli dhe Kumanovë, dy qytetet më afër kufijve, tashmë ishin të mbingarkuara me ngarkesën e tyre të përbashkët. Në vitin 2017, MPPS vendosi të punësonte një punonjës social brenda qendrave, i cili do të ishte menaxher rasti. Megjithatë, kishte mungesë të punonjësve social për t'iu përgjigjur nevojave të mbrojtjes së popullatës në tranzit, kështu që ata duhej të punësonin njerëz të rinj. Këta persona do të raportonin në QPS në Gjevgjeli apo Kumanovë por do të vendoseshin në qendrën përkatëse.</p> <p>Menaxherët e rastit fillimisht u punësuan në MPPS dhe u paguan me fondet e donatorëve. U arrit një marrëveshje, në nivelin më të lartë, ndërmjet MPPS-së dhe donatorit për një strategji daljeje dhe qëndrueshmërie. Strategjia ishte që të caktoheshin menaxherët e rasteve në QPS-të lokale, ku ka ambiente pritjeje dhe asistence për njerëzit në lëvizje, mvarësisht prej nevojës së kohës së marrjes në dorëzim.</p> <p>Roli kryesor i menaxherit të rastit ishte të identifikonte grupet e cenushme të njerëzve dhe t'i përputhte ato me shërbimet që mund të kishin nevojë. Shërbimet varionin nga caktimi i një kujdestari, qasja në shërbimet shëndetësore, akomodimi në qendrën e azilit, lidhja me anëtarët e familjes deri te qasja në një shtëpi të sigurt për fëmijët që ishin dëshmitarë dhe/ose viktimat të krimit, siç është trafikimi i qenieve njerëzore. Menaxheri i rastit do të kryente fillimisht një vlerësim fillestar të cenusshmërisë dhe në bazë të vlerësimit do të bënte një plan veprimi së bashku me personin që ishte objektivi i planit. Drejtuesit e rasteve shërbyen si kordinator dhe lidhje ndërmjet sistemeve të ndryshme, mbrojtjes sociale, shëndetësisë, azilit etj.</p> <p>Më parë, sistemi i mbrojtjes sociale nuk ishte i përfshirë në mënyrë aktive ose nuk ofronte drejtpërdrejt shërbime në raste urgjente. Prandaj, ishte nevoja për të trajnuar punonjësit socialë shtetërorë për mbrojtjen sociale dhe të fëmijëve në mjedise emergjente. Për këtë qëllim, Instituti Shtetëror për Veprimtari Sociale ka zhvilluar një paketë trajnimi për punën në raste emergjente humanitare, fatkeqësi natyrore, luftëra dhe përplasje të brendshme dhe ka trajnuar punonjës social shtetërorë, duke siguruar kështu gatishmërinë dhe qëndrueshmërinë e shërbimeve për situata të ngjashme në të ardhmen. Përveç kësaj, çdo QPS caktoi një pikë qendrore për njerëzit nga rrjedhjet e migrimit të përzier. Në këtë mënyrë, menaxherët e rasteve nga qendrat kishin qasje të drejtpërdrejtë në QPS përmes këtyre pikave kryesore.</p>



## Rezultatet kyçe

- Është zhvilluar një model për punën sociale në raste urgjente. Modeli përfshin vlerësimin fillestar dhe intervistën me personin e cënueshëm, zhvillimin e planit të personalizuar, referimin dhe aksesin në shërbime, zhvillimin e materialit trajnues dhe trajnimin e stafit.
- Një strategji dalëse dhe qëndrueshmërie e rënë dakord ndërmjet MPPS dhe donatorit, në nivelin më të lartë.
- Ekipi i Qendrës së Pritjes u zgjerua me punonjës socialë.
- Një manual trajnimi i zhvilluar nga Instituti Shtetëror i Veprimtarive Sociale.
- Ndërmjet shtatorit dhe dhjetorit 2017, gjithsej 164 punonjës socialë janë trajnuar për tema që kanë të bëjnë me mbrojtjen e fëmijëve dhe punën me adoleshentët në raste urgjente.<sup>32</sup>
- Është forcuar kordinimi dhe referimi ndërmjet agjencive dhe është përmirësuar shkëmbimi i informacionit.

## Inovacionet/ Mësimet e mësuara

Qasja inovative është trajnimi i punonjësve socialë për të punuar në raste urgjente. Grupi i zakonshëm i synuar për të marrë trajnime për punën në raste urgjente janë punonjësit e policisë, mjekët, zjarrfikësit, por jo punonjësit social. Zhvillimi i modelit të punës sociale në raste urgjente ishte i ri për vendin. Përpara modelimit të kësaj qasjeje, punonjësi social nuk dinte se çfarë të bënte në rast urgjence dhe nuk donte të përfshihej.

Kjo qasje përfshinte punësimin e menaxherëve të rasteve jashtë sistemit. Si të tillë, menaxherët e rasteve duhej të ndërtonin besim dhe bashkëpunim me kolegët që ishin brenda sistemit. Do të kishte qenë më mirë nëse menaxherët e rasteve do të vinin nga brenda sistemit dhe më pas thjesht do t'i trajnonin ata, në vend që të duhej t'i integronin plotësisht në sistem

## Transferueshmëria

Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku ka:

- Një emergjencë ku popullata e prekur ka nevojë për shërbime të mbrojtjes sociale.
- Mungesa e njohurive dhe aftësive të autoriteteve kufitare për të identifikuar dhe/ose mbështetur personat që kanë nevojë për mbrojtje.
- Njohuri të pamjaftueshme të punonjësve social për t'iu përgjigjur nevojave për mbrojtje në raste urgjente.
- Bashkëpunimi i dobët ndërmjet agjencive.

Praktika është e zbatueshme në vendet ku:

- Ekziston një sistem plotësisht i vendosur dhe funksional i mbrojtjes sociale.
- Sistemi i mbrojtjes sociale është akomodues, i fokusuar në nevojat e njerëzve dhe mbrojtjen e të drejtave të tyre.  
Ekziston një kuadër ligjor dhe/ose administrativ që siguron që modeli të përfshihet në sistemin e mbrojtjes sociale.
- Ka burime të mjaftueshme njerëzore brenda sistemit shtetëror të mbrojtjes sociale.

<sup>32</sup> UNICEF (2017) Raporti i situatës humanitare të krizës së refugjatëve dhe migrantëve në Evropë # 26



## BASHKËPUNIMI DHE KORDINIMI

Praktikat e përshkruara këtu vijnë nga Austria, Bosnja dhe Hercegovina, Maqedonia e Veriut dhe Serbia. Ato paraqesin bashkëpunimin dhe kordinimin ndërmjet institucioneve dhe organizatave të ndryshme në punën me viktimat dhe/ose viktimat potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore. Praktikat tregojnë se si të dhënat dhe informacionet nga terreni dhanë një pasqyrë të funksionimit të Mekanizmit Kombëtar të Referimit dhe se si kjo njohuri u përdor për të krijuar mekanizëm më të qasshëm me njohuri më të mira të rrethanave lokale. Për më tepër, praktikat përshkruajnë hetimin e policies ku viktimat janë në qendër të TQNJ të kryera në bashkëpunim me OSHC-të dhe se si kjo çon në mbrojtje më të mirë të viktimave dhe shkallë më të lartë të dënimit. Ky seksion flet gjithashtu për partneritetin ndërmjet Qeverisë dhe OSHC-ve, një partneritet që formëson politika dhe legjislacionin dhe përcakton agjendën kombëtare të TQNJ-së. Por kjo gjithashtu paraqet një mekanizëm referimi dhe mbështetjeje për viktimat si pjesë e një bashkëpunimi ndërkuftar, i cili është kyç për të luftuar krimin transnacional. Së fundi, kjo paraqet se si policia ndau më shumë burime njerëzore dhe siguroi praninë më të mirë lokale dhe se si kjo mund të çojë në më shumë viktime të identifikuar dhe/ose viktime potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore.

Praktikat e paraqitura këtu janë si më poshtë:

1. Ristrukturimi i drejtuar nga të dhënat e Mekanizmit Kombëtar të Referimit (Bosnjë dhe Hercegovinë)
2. Qeveria dhe OSHC-të formojnë partneritet (Maqedonia e Veriut)
3. Bashkëpunimi transnacional i OSHC-ve (Serbia me Austrinë)
4. Policia dhe OSHC-të bashkojnë përpjekjet për të identifikuar dhe mbështetur viktimat e qenieve njerëzore (Austri)
5. Detyra e Forcave Kombëtare të Policisë mbështet përpjekjet për identifikimin e hershëm të trafikimit të qenieve njerëzore (Maqedonia e Veriut)

### **Emri i praktikës** RISTRUKTURIMI I TË DHËNAVE I MEKANIZMIT KOMBËTAR REFERUES

Vendi	Bosnja dhe Hercegovina
Shtrirja gjeografike	Kombëtare
Përmbledhje e qasjes	<p>Departamenti për Luftë kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore pranë Ministrisë së Sigurisë së Bosnjës dhe Hercegovinës (BH), përmes një procesi konsultativ dhe duke përdorur të dhëna rristrukturoi Mekanizmin Kombëtar të Referimit (MKR).</p> <p>Deri në vitin 2020, MKR-ja e Bosnjës përbëhej nga katër ekipe rajonale monitoruese (RMT) në Sarajevë, Banja Luka, Tuzla dhe Mostar. Përbërja e ekipit ishte përfaqësues të Ministrive të ndryshme, agjencive të zbatimit të ligjit, Prokurorive përkatëse (PO), Qendrave për Punë Sociale (QPS), institucioneve shëndetësore dhe arsimore dhe organizatave joqeveritare. Mandati i tyre kryesor ishte krijimi i mekanizmave vendorë të referimit për identifikimin dhe ndihmën e viktimave. RMT-të ishin organe të mëdha, në disa raste me 60 deri në 70 anëtarë, duke ofruar kështu kryesisht një forum për shkëmbimin e informacionit. Për shkak të madhësisë së tyre, kordinimi operacional dhe referimi në rastet konkrete individuale të trafikimit ishte i vështirë. Puna e RMT-së u bazua në Rregullat për Mbrojtjen e Viktimave dhe Dëshmitarëve të Trafikimit me Qenie Njerëzore të cilët janë shtetas të Bosnjës dhe Rregulloren për mbrojtjen e viktimave të huaja të trafikimit me qenie njerëzore.</p>



Çdo vit, Ministria e Sigurisë përgatit një raport mbi situatën me trafikimin e qenieve njerëzore në vend dhe progresin që ka bërë vendi. Gjatë përgatitjes së raportit, Ministria mbledh të dhëna dhe informacione nga institucionet dhe organizatat e ndryshme, duke përfshirë edhe përfaqësuesit e RMT-ve. Të dhënat e mbledhura kishin të bënin me numrin e viktimave të identifikuar, numrin e ndjekjeve penale, sa procedura gjyqësore u kryen, etj. Këto shifra ishin të ulëta dhe ndër të tjera pasqyronin mënyrën se si funksionon sistemi i MKR-së, që do të thotë se pak persona ishin identifikuar dhe mbështetur përmes MKR-së. Gjithashtu, me flukset migratore u shfaqën tendenca dhe forma të reja trafikimi, për të cilat RMT-të duhej të trajtoheshin.

Analiza e të dhënave dhe informacionit ekzistues tregoi se RMT-të ishin të mëdha dhe tepër të rënda për të funksionuar. Ata ishin të paktë, me qasje të kufizuar në komunitet dhe nuk kishin njohuri për kontekstin lokal. Këto janë konsideruar si disa nga arsytet e numrit të ulët të viktimave të identifikimit të qenieve njerëzore. Si rezultat, Departamenti për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore nisi një iniciativë për të përmirësuar kapacitetin e RMT-së, për të siguruar që ekipet të ofrojnë identifikimin, ndihmën dhe mbështetjen e duhur për viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore. Në vitin 2019, Koordinator i Shtetëror për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm filloi procesin e ristrukturimit të MKR-së. Në proces u përfshinë institucione të ndryshme nga të gjitha nivelet e qeverisjes. U zhvilluan një sërë takimesh me anëtarët e RMT-së, por edhe me përfaqësuesit e Ministrive të Brendshme të Federatës së BH-së, Kantoneve të BH-së, Republika Srpska dhe Policisë së Distriktit Brčko. Tema ishte riorganizimi dhe rindërtimi i RMT-ve, por u diskutua edhe rreth rasteve individuale dhe roleve të institucioneve/organizatave të ndryshme. Këto diskutime ndihmuan në paraqitjen e propozimeve në lidhje me rolin dhe përbërjen e RMT-ve të reja.

Në janar të vitit 2020, Këshilli i Ministrave miratoi Strategjinë 2020–2023 për Ndalimin e Trafikimit të Qenieve Njerëzore, që dha bazën për reformën e MKR-së. Qeveria përfundoi procesin e ristrukturimit në vitin 2021. Nga katër RMT fillimisht, tani janë krijuar 18 ekipe kordinuese/monitoruese: dhjetë në Federatë; gjashtë në Republika Srpska; një në rrethin Brčko; dhe një ekip kryesor në nivel shtetëror. Ekipet kordinuese/monitoruese përbëhen nga përfaqësues të qeverisë dhe OJQ-ve dhe një zyrtar i MPB-së si koordinator, dhe ato bazohen në juridiksionin e ZP-ve. Qeveria, me asistencë financiare dhe teknike nga OJQ-të, trajnoi anëtarët e ekipeve të reja kordinuese/monitoruese. Ata gjithashtu organizuan diskutime me komunitetin rom mbi trafikimin dhe rekrutuan dhe trajnuan aktivistë romë për t'u bashkuar me ekipet kordinuese/monitoruese.

Ndryshimi kryesor që pritet me këtë ristrukturim është një MKR më efikase me shtrirje të shtuar të fushëveprimit. Ekipet e reja të kordinimit/monitorimit janë më të vogla në përmasa, duke adresuar kështu sistemin e mëparshëm të dobësuar, ku për shkak të RMT-së shumë anëtarë (60 deri në 70) kordinimi dhe referimi në rastet konkrete të qenieve njerëzore ishte i vështirë. Ekipet e reja kordinuese/monitoruese janë në një numër më të madh (18 krahasuar me 4 më parë). Si të tilla, ekipet do të jenë në gjendje të mbulojnë më shumë njerëz në një territor më të madh, plus ata do të kenë njohuri më të thella të situatës lokale, krahasuar me RMT-të e vjetra.



Rezultat	<ul style="list-style-type: none"> <li>• MKR u ristrukturua dhe u krijuan tetëmbëdhjetë ekipe koordinuese/monitoruese.</li> </ul>
Inovacione/ mësime e mësuarat	<p>TMKR nuk duhet të konsiderohet si një mekanizëm fiks, në vend që të jetë fleksibël dhe i rregullueshëm. Ndiqni, mblidhni dhe analizoni të dhënat që vijnë nga funksionimi i MKR-së. Përdorni të dhënat për të përmirësuar, rregulluar ose ristrukturuar MKR-të për të adresuar më mirë nevojat e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore.</p> <p>RMT-të e vjetra ishin të mëdha dhe të pakta. Ata nuk kishin një pasqyrë të nevojave të njerëzve që banonin në territorin që mbulonin RMT-të. Me ristrukturimin dhe ngritjen e ekipeve gjithnjë e më të vogla koordinuese/monitoruese, mund të arrihen më shumë njerëz në një territor më të madh dhe ka një kordinim dhe veprim më të mirë për rastet individuale. Ekipet janë më të trajnuara, më të vetëdijshme dhe më të ditura.</p>
Transferueshmëria	<p>Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Një mekanizëm kombëtar referimi joefektiv që nuk arrin të mbulojë të gjithë territorin e vendit ku është krijuar.</li> <li>• Një numër i ulët i viktimave të identifikuar dhe të referuara të trafikimit të qenieve njerëzore.</li> <li>• Nevoja për rregullim të bazuar në fakte të sistemeve/mekanizmave aktualisht në fuqi.</li> </ul> <p>Praktika është e zbatueshme në vendet ku:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Është krijuar dhe ka funksionuar një autoritet kombëtar kundër trafikimit.</li> <li>• Ekziston një mekanizëm kombëtar referimi funksional.</li> <li>• Ekziston një kuadër legjislativ ose administrativ, i cili përcakton procesin për mbledhjen, analizën dhe shpërndarjen e të dhënave të trafikimit të qenieve njerëzore.</li> <li>• Ekziston një sistem funksional i mbledhjes së të dhënave.</li> <li>• Në institucion është ngritur një sistem zyrtar raportimi që do të kryejë mbledhjen dhe raportimin e të dhënave.</li> </ul>

## Emri i praktikës QEVERIA DHE SHOQËRIA CIVILE NË FORMË PARTNERITETI

Vendi	Maqedonia e Veriut
Shtrirja gjeografike	Kombëtare
Përmbledhje e qasjes	<p>Komisioni kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm (Komisioni) është struktura kryesore koordinuese kundër trafikimit në vend. Është një organ multidisiplinar, që bashkon aktorë të ndryshëm qeveritarë dhe joqeveritar që janë të përfshirë në dhënien e përgjigjes kundër trafikimit dhe që merren me çështjet e migrimit të parregullt.</p> <p>Komisioni përbëhet nga përfaqësues të Ministrive që drejtojnë çështjet e drejtësisë, çështjet e policisë, mbrojtjes sociale dhe punësimit, punëve të jashtme, shëndetësisë dhe arsimit. Anëtarët e saj përfshijnë gjithashtu anëtarë të sistemit të drejtësisë dhe të Prokurorisë Publike. Komisioni drejtohet nga një Kordinator Kombëtar, i mbështetur nga dy Zëvendës Kordinatorë Kombëtarë (njëri përgjegjës për anti-trafikimin dhe tjetri për çështjet e migrimit të parregullt) dhe një Sekretar i Komisionit.</p> <p>Në kuadër të Komisionit është Sekretariati, i cili funksionon si organ operativ i Komisionit, si dhe një Nëngrup për Luftën kundër Trafikimit të Fëmijëve që ka në fokus fëmijët dhe mbrojtjen e tyre. Sekretariati përbëhet nga shtatëmbëdhjetë anëtarë dhe nëngrupi përbëhet nga trembëdhjetë anëtarë. Anëtarët janë përfaqësues nga Ministria e Brendshme, Zyra e Mekanizmit Kombëtar të Referimit, organizatat ndërkombëtare, shoqatat e qytetarëve dhe ekspertë nga institucionet qeveritare.</p> <p>Në kuadër të këtyre dy organeve – Sekretariatit dhe Nëngrupit – bashkëpunimi ndërmjet qeverisë dhe institucioneve dhe organizatave të tjera është i vazhdueshëm dhe i fortë dhe të gjithë anëtarët janë kontribues aktiv në punën e komisionit.</p> <p>Sekretariati po përdor ekspertizën dhe përvojën e anëtarëve të tij për të ndërtuar një përgjigje më të fortë ndaj çështjeve të trafikimit të qenieve njerëzore dhe migrimit të parregullt. Për shembull, së bashku, anëtarët po zhvillojnë strategji të njëpasnjëshme dhe plane veprimi. Plani operativ vjetor i Nëngrupit përbëhet nga aktivitetet e të gjithë anëtarëve të Nëngrupit (Qeveria, OSHC-të dhe organizatat ndërkombëtare). Anëtarët kontribuojnë duke dhënë analiza dhe mendime, duke hartuar ligje dhe duke dhënë pikëpamje për ndryshimet ligjore që i paraqiten Qeverisë dhe Kuvendit.</p> <p>Komisioni përgatit raporte vjetore për të gjitha aktivitetet e zbatuara nga anëtarët e tij, duke përfshirë rezultatet e arritura nga OSHC-të. Anëtarët e OSHC-ve janë gjithashtu të përfshirë në kryerjen e kërkimeve, studimeve, hartimit dhe zbatimit të fushatave të ndërgjegjësimit publik, dhe janë përgjegjës për ofrimin e shërbimeve të drejtpërdrejta, për shembull për viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore të mbështetura nga fondet shtetërore.</p>





Rezultatet kyçe	<p>Ekspertiza e OSHC-së kontribuoi në hartimin e përgjigjes së përgjithshme kundër trafikimit duke ofruar njohuri të thelluara për të informuar reagimin e qeverisë dhe për të formësuar politikat dhe kuadrin ligjor. Më specifikisht:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hartimi i Strategjisë (-ave) Kombëtare dhe Planeve të Veprimit.</li> <li>• Procedurat standarde operative për identifikimin dhe referimin e personave të trafikuar janë zhvilluar dhe funksionalizuar.</li> <li>• Ligje të ndryshme të rishikuara në bazë të analizave dhe ekspertizës së anëtarëve të Komisionit Kombëtar dhe Sekretariatit të tij.</li> <li>• Në vitin 2020 është përgatitur projektligji për kompensimin e viktimave të krimeve.</li> </ul>
Inovacione/ Mësimet e mësuara	<p>OSHC-të dhe organizatat ndërkombëtare kanë zë dhe trajtim të barabartë brenda një strukture kordinuese qeveritare. Ata takohen rregullisht dhe shpesh, gjë që mundëson ndjekje dhe përgjigje të shpejta për çështje të ndryshme.</p>
<i>Transferueshmëria</i>	<p>Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku ka shumë aktorë, shtete, OSHC, organizata ndërkombëtare dhe akademi që janë aktive dhe duhet të punojnë së bashku në ofrimin e përgjigjes së përgjithshme kundër trafikimit dhe kur merren me çështjet e migrimit të parregullt.</p> <p>Praktika është e zbatueshme në vendet ku:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ekziston një mekanizëm kombëtar koordinues.</li> <li>• Ekzistojnë OSHC dhe organizata ndërkombëtare që kanë njohuri, përvojë, aftësi dhe burime.</li> <li>• OSHC-të dhe organizatat ndërkombëtare janë zyrtarisht të përfshira dhe marrin pjesë në mekanizmin e kordinimit kombëtar.</li> <li>• Kordinimi dhe bashkëpunimi janë prioritet për palët e interesuara.</li> </ul>



**Emri i praktikës BASHKËPUNIMI NDËRKOMBËTAR OSHC**

Vendi	Serbia dhe Austria
Shtrirja gjeografike	Kombëtare
Përmbledhje e qasjes	<p>OSHC-ja Astra dhe OSHC-ja LEFÖ-IBF kanë krijuar bashkëpunim ndërkombëtar në referimin dhe mbështetjen e viktimave të trafikimit.</p> <p>CSO Astra, e cila është me seli në Serbi, menaxhon një linjë ndihme SOS dhe punon në ofrimin e udhëzimeve për programet e asistencës dhe mbështetjes, ndihmë ligjore, këshillim psikologjik, ndihmë mjekësore, mbështetje përgjatë procedurave institucionale, (ri)integrim dhe përfshirje sociale, asistencë gjatë gjithë kohës si dhe procesin e kthimit. OShC-ja LEFÖ ka selinë në Austri dhe ndër të tjera drejton një Qendër Ndërhyrjeje për Gratë e Trafikuara.</p> <p>Partneriteti ndërmjet OSHC-ve filloi në vitin 2001 dhe ka vazhduar që atëherë. Ata bashkëpunojnë duke konsultuar dhe shkëmbyer njohuri, pjesëmarrje në sesione trajnimi dhe referim të rasteve individuale. Rastet për të cilat ata kanë bashkëpunuar deri më tani kanë të bëjnë me shtetas serbë, të identifikuar si viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore në Austri. LEFÖ mbështet shkëmbimin e kontakteve ndërmjet OShC- së Astra dhe viktimave. Qëllimi është që kur viktimat të kthehen në Serbi, ata të kenë një kontakt, informacion dhe qasje në shërbime, dhe se OSHC-ja Astra do të mbështesë rimëkëmbjen dhe riintegrimin e tyre.</p> <p>Në disa raste, viktimat duhet të kthehen në Austri për të dëshmuar para gjykatave ose për të mbështetur të drejtën e saj për të marrë kompensim. Në ato raste, dy OSHC-të shkëmbejnë telefonata të rregullta për të planifikuar dhe organizuar udhëtimin e tyre në Austri dhe për të diskutuar të gjitha çështjet logjistike. Ata i japin viktimës bileta udhëtimi, çertifikata mjekësore, nëse është e nevojshme, dhe informacion të detajuar rreth procedurës gjyqësore dhe lehtësojnë një takim me një avokat për të kuptuar të drejtat e tyre. Ata sigurojnë gjithashtu një person që do ta presë viktimën në aeroport. Pasi personi ka dhënë deklaratën e tij, OSHC-të organizojnë kthimin e tyre në Serbi. Ata gjithashtu kanë lehtësuar deklaratat e viktimave përmes një lidhjeje video. Dy OSHC-të janë në kontakt të vazhdueshëm gjatë punës për një rast.</p> <p>Në menaxhimin e çështjes, ata bashkëpunojnë me autoritete të ndryshme shtetërore, si policia, prokurorët, shërbimet sociale dhe OSHC-të e tjera që zbatojnë, për shembull, programe të fuqizimit ekonomik. Meqenëse procedurat gjyqësore mund të jenë të gjata dhe mund të zgjasin disa vite, OSHC-ja ofron mbështetje të vazhdueshme në atë kohë, si për shembull informim të viktimës për atë që mund të presë në gjykatë dhe ofrimi i ndihmës juridike, informacioni për të drejtën e tyre për kompensim, informacion mbi institucionin bën që t'i fuqizojë viktimat në mënyrë që ato të marrin vendimet e tyre, duke lehtësuar mbështetjen nga psikologët dhe terapistët për viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore, etj.</p>



Rezultatet kyçe	Në pesë vitet e fundit, OSHC-të kanë bashkëpunuar në rreth pesë raste. <sup>33</sup>
Inovacione/ Mësimet e mësuara	Kur shumë palë punojnë së bashku në një rast, ai përfshin shumë koordinim dhe komunikim. Prandaj, është e rëndësishme të ngrihet një sistem koordinimi dhe komunikimi dhe të ketë një ndarje të qartë të roleve dhe detyrave, duke përfshirë kornizën kohore dhe mjetet për të mbështetur rolin/detyrën e caktuar. Rekomandohet të organizoni takime të rregullta për të diskutuar dhe vlerësuar progresin tuaj në proces dhe për të planifikuar hapat e ardhshëm.
Transferueshmëria	<p>Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nevoja për bashkëpunim transnacional për rastet individuale.</li> <li>• Nevoja për ngritjen e strukturave mbështetëse në procedurat para autoriteteve gjyqësore kombëtare.</li> <li>• Një numër i vogël i procedurave gjyqësore që rezultojnë në dënim.</li> <li>• Mos ushtrimi i të drejtës së kompensimit.</li> </ul> <p>Praktika është e zbatueshme në vendet ku:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ka OSHC që kanë njohuri, aftësi dhe burime për të mbështetur viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore.</li> <li>• Janë marrë masa të veçanta për të mbrojtur viktimën e trafikimit gjatë gjyqimit dhe gjatë dhënies së deklaratës.</li> <li>• E drejta për kompensim është e drejtë ligjore.</li> <li>• Ka burime financiare në dispozicion.</li> </ul>

<sup>33</sup> Informacioni i marrë përmes intervistave me palët kryesore të interesuara.



**Emri i praktikës** POLICIA DHE OSHC-të NE BASHKËPUNIM PËR IDENTIFIKIMIN DHE MBËSHËTJETEN E VIKTIMAVE TË TRAFIKIMIT

Vendi	<b>Austria</b>
Shtrirja gjeografike	Kombëtare
Përmbledhje e qasjes	<p>Ministria Federale e Brendshme (në tekstin e mëtejshëm, Ministria) së bashku me OSHC-në LEFÖ-IBF bashkëpunojnë për identifikimin e viktimave të TQNJ dhe hetimin e rasteve. Qëllimi kryesor ishte krijimi i një qasjeje të përqendruar te viktima dhe mbrojtja e viktimës së trafikimit të qenieve njerëzore.</p> <p>Bashkëpunimi me OSHC-të filloi në vitin 2001, kur policia dhe OSHC-ja ndoqën seminare së bashku. Kjo siguroi një forum për policinë dhe OSHC-të që të kishin diskutime dhe shkëmbim njohurish, por më e rëndësishmja, kjo ndihmoi policinë të fitonte një perspektivë të përqendruar te viktima dhe të kuptonte se si duhet t'i qasen dhe udhëheqin hetimin me viktimën.</p> <p>Baza ligjore për këtë bashkëpunim është marrëveshja e nënshkruar ndërmjet Ministrisë dhe OSHC-së. Akti i Policisë së Sigurisë, së bashku me ligjin për mbrojtjen e të dhënave, jep bazën për një kontratë ndërmjet OSHC-së dhe Ministrisë dhe që OSHC-ja të ketë qasje në informacionin e rastit. Në fillim, OSHC-ja nënshkroi një kontratë të kufizuar trevjeçare, por më vonë ajo u zëvendësua me një marrëveshje bashkëpunimi të pacaktuar, të cilën secila nga palët mund ta ndërpresë me një afat njoftimi njëvjeçar. Sot, LEFÖ-IBF operon në mbarë vendin në emër të Ministrisë Federale të Brendshme dhe Ministrisë Federale të Arsimit dhe Çështjeve të Grave.</p> <p>Ministria e konsideron OSHC-në një partner dhe një pjesë thelbësore e ekipit hetimor. OSHC-ja është e përfshirë në rastin e TQN-së që nga fillimi me identifikimin e viktimave të THB-së. Procesi i referimit nga Ministria tek OSHC-ja bazohet në një dekret të brendshëm të Ministrisë, i cili u jep oficerëve të policisë udhëzime se si të veprojnë në rastet e trafikimit të qenieve njerëzore. Në këto raste, policia duhet t'i referojë viktimat e trafikimit te OJQ-të të specializuara (në varësi të pëlqimit të viktimës). Krahas bashkëpunimit për rastet individuale, LEFÖ-IBF ofron trajnime për policinë në baza të rregullta dhe bashkëpunimi i ngushtë i tyre mundëson një vlerësim të ngushtë të sigurisë dhe shkëmbim informacioni për çdo kërcënim të mundshëm.</p> <p>Kur bashkëpunohet për një rast, viktima është në qendër të të gjitha veprimeve, dhe i gjithë procesi organizohet rreth mbrojtjes dhe kujdesit të viktimës dhe sigurimit të viktimës me njohuri për të drejtat e saj dhe informacion mbi shërbimet në dispozicion, duke përfshirë çështjet gjyqësore dhe administrative dhe procedurat përkatëse. Përveç informacionit për të drejtat e tyre, viktima konsultohet edhe për të gjitha vendimet që kanë ndikim në jetën e tyre. Kur viktima është një fëmijë, autoritetet e të rinjve dhe të mirëqenies ftohen gjithashtu për të</p>



	<p>mbështetur fëmijën dhe intervista me fëmijën mund të kryhet në një intervistë miqësore në një dhomë për fëmijët.</p> <p>Të paktën një herë në vit, të gjitha palët e interesuara (OSHC-të, gjyqtarët, prokurorët, policia) mblidhen në një tryezë të rrumbullakët për të diskutuar procedurat, rastet specifike ose shembuj të mirë të punës së tyre të përbashkët.</p>
Rezultatet kyçe	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Një bashkëpunim i zyrtarizuar ndërmjet policisë dhe OSHC-së çoi në vendosjen e një qasjeje të përqendruar te viktima në identifikimin dhe hetimin e rasteve të trafikimit të qenieve njerëzore.</li> <li>• Shteti siguroi fonde për të mbuluar plotësisht operacionet e LEFÖ-IBF. Fondet vijnë nga buxhetet e Ministrisë Federale të Brendshme dhe Ministrisë Federale të Arsimit dhe Çështjeve të Grave.</li> </ul>
Inovacione/ Mësimet e Mësuara	<p>Kryerja e një hetimi me cilësi të mjaftueshme kërkon bashkëpunim, burime dhe kohë. Në të kaluarën, puna e policisë ishte e orientuar drejt objektivit/të dyshuarit, vetëm për të mbledhur prova si pjesë e hetimit. Megjithatë, policia mësoi se hetimet e orientuara nga viktima e ndihmojnë policinë të avancojë më tej në rastin kundër të dyshuarit në hetim dhe krijimi i besimit me viktimën është thelbësor. Nëse grupi hetimor nuk arrin një nivel të mirë besimi me viktimën, ka shumë pak mundësi bashkëpunimi dhe rrjedhimisht shumë pak sukses në këtë çështje.</p> <p>Ndërtimi i një ekipi ndërmjet policisë dhe OSHC-së është një proces dhe mund të duhen nga tre deri në pesë vjet bashkëpunim për të arritur një nivel besimi dhe mirëkuptimi dhe për t'u bërë partnerë të ngushtë që punojnë së bashku në një rast. Puna së bashku si një ekip i vogël në seminare dhe sesione trajnimi për njësitë policore ose palët e interesuara kombëtare ndihmon në ndërtimin e këtij besimi dhe bashkëpunimi.</p>
Transferueshmëria	<p>Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mungesë të qasjes me në qendër viktimat në hetimet policore.</li> <li>• Viktimat nuk janë të gatshme të bashkëpunojnë me autoritetet shtetërore.</li> <li>• Një numër i vogël i procedurave gjyqësore që rezultojnë në dënim.</li> </ul> <p>Praktika është e zbatueshme në vendet ku:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ekziston një sistem kombëtar identifikimi dhe referimi.</li> <li>• OShC-të kanë një rol dhe përbëjnë pjesën e mekanizmit kombëtar të referimit, dhe ky rol është i artikuluar qartë në kuadrin rregullator.</li> <li>• Autoritetet shtetërore janë të gatshme për të bashkëpunuar me OSHC-të.</li> <li>• Egzistojnë CSOs që kanë njohuri, aftësi dhe burime për të mbështetur viktimat e trafikimit njerzorë.</li> <li>• Burimet financiare janë në dispozicion.</li> </ul>

**Emri i praktikës** **DETYRA E FORCËS SË POLICISË KOMBËTARE MBËSHTET PËRPRJEKJET E HERSHME PËR IDENTIFIKIMIN E TQNJ-së**

Vendi	Maqedonia e Veriut
Shtrirja gjeografike	Kombëtare
Përmbledhje e qasjes	<p>Ministria e Punëve të Brendshme (MPB) dhe Zyra e Prokurorit Publik për Ndjekjen e Krimit të Organizuar (në tekstin e mëtejshëm: Prokuroria) themeluan Njësinë Kombëtare për Ndalimin e Kontrabandës së Migrantëve dhe Trafikimit me Njerëz (në tekstin e mëtejshëm: Task Forca).</p> <p>Krijimi i Detyrës së Forcës ishte parashikuar në kuadër të Strategjisë Kombëtare për Luftën kundër Trafikimit të Njerëzve dhe Kontrabandës së Emigrantëve (2017–2020) si një mekanizëm që do të ndërtonte kapacitetet kombëtare dhe do të rriste efikasitetin e policisë dhe prokurorisë në luftën kundër kontrabandës së emigrantëve dhe trafikimit të qenieve njerëzore dhe të përmirësojnë koordinimin dhe bashkëpunimin e tyre. Strategjia ishte baza për krijimin e Task Forcës.</p> <p>Detyra e Forcës është themeluar në vitin 2018 pas nënshkrimit të Memorandumit për Bashkëpunim ndërmjet MPB-së dhe Prokurorisë Publike të Shtetit. Mandati i tij është tre vjet, me mundësi vazhdimi. Detyra e Forcës financohet nga buxhetet e ndara të MPB-së (kostot e stafit operativ), si dhe nga fondet e donatorëve (pajisjet dhe trajnimet).</p> <p>Detyra e Forcës drejtohet nga një prokuror, nënkryetari i saj është gjithashtu një prokuror dhe ndihmësi i drejtuesit është një pjesëtar i policisë, i cili është, në të njëjtën kohë, Shef i MPB-së i Njësisë për Ndalimin e Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Kontrabandës së Emigrantëve. Detyra e Forcës ka 32 policë të përhershëm, 14 policë që punojnë në nivel qendror dhe 16 policë që punojnë në nivel lokal, nga dy në secilin nga tetë Sektorët e Punëve të Brendshme. Detyra e Forcës ka gjithashtu një analist dhe punon ngushtë me 21 pika kryesore nga departamentet e ndryshme të policisë (policia kufitare, krimi kompjuterik, bashkëpunimi kombëtar i policisë kriminale në nivel ndërkombëtar, etj.) të cilët mbështesin hetimin në varësi të rastit që hetohet.</p> <p>Roli i 16 policëve që punojnë në nivel lokal është të mbledhin informacione dhe të dhëna për veprat penale dhe autorët e krimit, si dhe të kryejnë zbulimin dhe identifikimin e hershëm të viktimave të trafikimit. Dhjetë nga 16 oficerët e policisë që punojnë në nivel lokal u bënë anëtarë të ekipeve mobile për identifikimin e hershëm të viktimave të mundshme të trafikimit të qenieve njerëzore, të krijuara në kuadër të Mekanizmit Kombëtar të Referimit.</p> <p>Si pjesë e punës së saj, Detyra e Forcës ndjek procedura të ndryshme standarde operative (PSV) për punën me viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore dhe fëmijët e pashoqëruar dhe përpunimin e kategorive të cenushme të shtetasve të huaj. Këto PSV synojnë institucione të</p>



ndryshme dhe nxisin një qasje shumë-sektoriale në punën me viktimat potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore. Detyra e Forcës ndjek gjithashtu procedurat standarde operative të MVR-së për vlerësimin e rrezikut dhe menaxhimin e rrezikut, gjë që i ndihmon ata të identifikojnë dhe të zbusin rreziqet në lidhje me viktimën, autorin, oficerët e policisë dhe vetë hetimin.

Që nga kontakti i parë me viktimën, Detyra e Forcës i jep viktimës informacion për të drejtat e saj; disponueshmëria e shërbimeve mjekësore, sociale dhe ligjore; dhe procedurat e ndryshme gjyqësore (gjykimi dhe kompensimi) që mund të kërkojnë pjesëmarrjen e viktimës. Shërbimet sociale thirren kur Task Forca identifikon një viktimë që është fëmijë, fëmijë të pashoqëruar, migrant ose person me aftësi të kufizuara. Detyra e Forcës bashkëpunon me OSHC të ndryshme dhe i referon viktimat në shërbime të specializuara, si strehimoret, ose ndërton ndërgjegjësimin përmes ngjarjeve dhe pranisë në media sociale, por gjithashtu, së bashku me OSHC-në, ofron trajnime për profesionistë të tjerë, si inspektorët e punës.

#### Rezultatet kyçe

- Numri i viktimave të identikuara u rrit gradualisht nga 2 në 2017, në 7 në 2020. Shumica e viktimave të identikuara ishin femra.<sup>34</sup>
- Nga viti 2015 deri në vitin 2019, numri i viktimave të mundshme të identikuara nga autoritetet shtetërore është rritur pothuajse 8 herë, nga 11 viktima potenciale në vitin 2015 në 86 viktima të mundshme në vitin 2019. Shumica e viktimave të mundshme ishin femra.<sup>35</sup>

#### Inovacione/ Mësimet e mësuara

Shpërndarja e burimeve dhe sigurimi i një pranije lokale ishte çelësi për suksesin e kësaj praktike dhe rritjen e numrit të viktimave të identikuara dhe viktimave potenciale të trafikimit. Me themelimin e Task Forcës, u ndanë më shumë burime njerëzore (ekipi u rrit nga 5 në 32 individë), u siguroa prania lokale, me më shumë se gjysma e anëtarëve të Task Forcës që vinin nga tetë Sektorët për Punë të Brendshme dhe, me vendosjen e ekipeve mobile, policia u përfshi në zbulimin dhe identifikimin e hershëm të viktimave dhe viktimave potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore.

Edhe pse Task Forca është e institucionalizuar në kuadër të MPB-së dhe Prokurorisë, qëndrueshmëria mbetet një pyetje. Ai ka një mandat tre vjeçar (me mundësi zgjatjeje), ekzistenca e tij bazohet në Strategjinë Kombëtare për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit Ilegal dhe kërkon vullnet politik për të vazhduar ekzistimin. Një zgjidhje e mundshme mund të jetë përfshirja e Task Forcës në strukturën organizative të MPB-së.

Rekomandohet që prokurorët që janë anëtarë të Task Forcës të jenë plotësisht të përkushtuar/specializuar në çështjet e trafikimit të qenieve njerëzore dhe të mos marrin çështje të tjera të krimit të organizuar.

<sup>34</sup> Maqedonia e Veriut, Raportet e Progresit të BE-së nga 2017 në 2021.

<sup>35</sup> Komisioni Kombëtar për Luftimin e Trafikimit të Njerëzve, Raportet Vjetore 2015 dhe 2020.



Njohuritë dhe përvoja e prokurorit, ose mungesa e tyre, mund të kenë një ndikim të madh në mënyrën se si udhëhiqet çështja, çfarë lloj provash mbliidhen dhe sa mirë mbrohet viktimja dhe sigurimi i bashkëpunimit të tyre.

Transferueshmëria

Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku ka:

- Ekziston një sistem kombëtar identifikimi dhe referimi.
- Një numër i vogël potencialesh dhe viktimash të identifikuara të trafikimit të qenieve njerëzore.
- Një sistem i centralizuar i identifikimit të viktimave të qenieve njerëzore.
- Mungesa e burimeve njerëzore për të punuar në identifikimin dhe referimin.

Praktika është e zbatueshme në vendet ku:

- Ekziston një sistem kombëtar identifikimi dhe referimi.
- Përgjegjësia për menaxhimin e task-forcës është brenda një autoriteti/institucioni.
- Prokurorët publikë janë duke udhëhequr procedurën hetimore.
- Ekziston një kuadër ligjor dhe/ose administrativ që siguron një grup pune të institucionalizuar.





## ZHVILLIMI I KAPACITETEVE

Praktikat e përshkruara këtu vijnë nga Maqedonia e Veriut dhe Serbia. Praktikat theksojnë të mësuarit dhe trajnimin e vazhdueshëm si mënyrë për të kapur kontekstin dhe legjislacionin në ndryshim ose ndërtimin e njohurive/aftësive të personelit të ri. Praktikat theksojnë rëndësinë e të pasurit të një sistemi për trajnime të vazhdueshme të ngulitur në institucionet kombëtare përgjegjëse për ofrimin e trajnimeve për personelin, në mënyrë që të sigurohet vazhdimësia e personelit të kualifikuar në një afat më të gjatë. Praktikat tregojnë gjithashtu përdorimin e ekspertizës kombëtare të disponueshme në zhvillimin e kurrikulës së trajnimit, materialeve dhe trajnimit të stafit.

Praktikat e ndjekura janë paraqitur më poshtë:

1. Shkollat e pajisura për të identifikuar viktimat potenciale në mesin e popullatës shkollore (Maqedonia e Veriut)
2. Komisariati mbështet mësimin dhe zhvillimin e vazhdueshëm të stafit (Serbi)
3. Trajnim i vazhdueshëm për procesin e azilit për të gjithë policët që punojnë në azil (Maqedonia e Veriut)

### **Emri i praktikës** SHKOLLA TË PAJISURA PËR TË IDENTIFIKUAR VIKTIMAT POTENCIALE TË TRAFIKIMIT TË QENIEVE NJERËZORE NË POPULLSISË SHKOLLORE

Vendi	Maqedonia e Veriut
Shtrirja gjeografike	Kombëtare
Përmbledhje e qasjes	<p>Byroja për Zhvillimin e Arsimit (në tekstin e mëtejshëm: Byroja) në partneritet me dy OSHC dhe akademinë ka zhvilluar dhe shpërndarë informacione dhe materiale trajnime që synojnë popullatën e shkollave fillore dhe të mesme. Qëllimi është parandalimi i trafikimit të qenieve njerëzore dhe zbulimi, rritja e identifikimit dhe referimi i viktimave dhe viktimave potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore.<sup>36</sup></p> <p>Procesi filloi me organizimin e pesë fokus grupeve nga Byroja me staf arsimor nga shkollat fillore dhe të mesme. Qëllimi ishte përgatitja e treguesve për identifikimin e fëmijëve viktimë të trafikimit të qenieve njerëzore. Kjo u shoqërua me trajnimin e trajnerëve, zhvillimin e një manuali trajnime, zhvillimin e materialeve informative dhe edukative për të plotësuar trajnimin, hapjen e trajnimeve që synojnë mësuesit dhe stafin arsimor në shkollat fillore dhe të mesme dhe sesione informative që synojnë prindërit dhe fëmijët. Të gjitha aktivitetet ishin të lidhura me aktet nënligjore ekzistuese dhe procedurat standarde të funksionimit për trajtimin e dhunës brenda shkollave dhe trajtimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore.</p> <p>Byroja filloi procesin me trajnimin e trajnerëve (ToT) për profesionistët nga lista e tyre e trajnerëve. ToT përfshinte, ndër të tjera, udhëzime se si të zbulohen dhe identifikohen viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore dhe si</p>

<sup>36</sup> Duhet theksuar se kjo praktikë ka të bëjë me identifikimin e viktimave të TQNJ-së në mesin e shtetasve në Maqedoninë e Veriut. Kjo praktikë nuk synon njerëzit në lëvizje.



të zhvillohet një intervistë me një fëmijë viktimë ose viktimë potenciale të trafikimit të qenieve njerëzore. Një qasje e ndjeshme për të punuar me fëmijët u përfshi si pjesë e ToT. Byroja zhvilloi një manual për mësuesit, si dhe informacione dhe materiale edukative për të plotësuar trajnimin. Një ekspert për të drejtat e fëmijëve dhe zhvillimin psikosocial u përfshi në zhvillimin e materialeve edukative dhe model video të intervistës për trajnimin.

Pas TT, Byroja bëri një plan veprimi për shtrirjen online të trajnimeve në të gjitha shkollat fillore dhe të mesme, me fokus në parandalimin dhe identifikimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore. Vëmendje e veçantë i është kushtuar shpërndarjes së njohurive mbi teknikat se si të intervistohet një fëmijë në mënyrë të ndjeshme ndaj fëmijëve. Krahas fillimit të trajnimit, u organizuan sesione informuese për prindërit dhe fëmijët me fokus në të drejtat e fëmijëve dhe të drejtat e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore. Të gjitha materialet janë prodhuar në shumë gjuhë, gjegjësisht maqedonisht, rome, shqipe dhe trajnimi është zhvilluar në dy gjuhë, maqedonisht dhe shqip.

Si pjesë e kësaj praktike, BZHA trajnoi 55 trajnerë kombëtarë të cilët mbajtën 80 kurse trajnimi që synonin 1,850 profesionistë të arsimit në shkollat fillore dhe të mesme. BED organizoi gjithashtu trajnim të orientuar drejt praktikës për teknikat e intervistimit për identifikimin paraprak të fëmijëve viktimë potenciale të trafikimit për 30 psikologë shkollorë dhe profesionistë të arsimit nga Shkupi dhe Manastiri.

Rezultatet kyçe

- Është zhvilluar dhe institucionalizuar një model trajnimi për TQN për shkollat në kuadër të BED. Modeli përfshin zhvillimin e një manuali për trajnim dhe materialet shoqëruese të trajnimit (video dhe materiale informative), trajnimin e trajnerëve, ofrimin e kurseve të trajnimit dhe ofrimin e sesioneve informuese për prindërit dhe fëmijët.

Inovacione/  
Mësimet e mësuara

Është hera e parë që një investim i tillë bëhet në të gjitha shkollat në nivel sistemi, të qasshme për të gjithë, në gjuhë të ndryshme.

Kjo praktikë u mbështet nga një donator i jashtëm. Megjithatë, praktika është plotësisht e ngulitur në sistemin shtetëror për zhvillimin e arsimit. Ajo është e lidhur me kuadrin normativ, pra me aktet nënligjore dhe standardet përkatëse për trajtimin e dhunës në shkolla apo identifikimin dhe referimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore. Trajnuesit vinin nga Byroja, si institucion shtetëror përgjegjës për ngritjen e kapaciteteve të stafit të shkollës. Trajnuesit marrin kredite shtesë për trajnimin që ata ofrojnë. Një qasje e tillë siguron vazhdimësinë e personelit të kualifikuar për një kohë më të gjatë (pasi tërhiqet mbështetja e donatorëve), por gjithashtu dërgon një sinjal se i gjithë institucioni synon të adresojë TQNJ-në.

Praktika bazohej në prioritetet e identifikuara në dokumentet strategjike



shtetërore dhe planet e veprimit, dhe si e tillë, mori mbështetje të fortë nga organi më i lartë koordinues shumë-institucional në vend, d.m.th., Nëngrupi për Luftën kundër Trafikimit të Fëmijëve. Në këtë Nëngrup janë të përfaqësuar shumë institucione, të cilat kanë dhënë mbështetjen e tyre të plotë. Ky ishte çelësi i suksesit të kësaj praktike.

#### Transferueshmëria

Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku:

- Ekziston një mungesë e ndërgjegjësimit të popullatës shkollore për rrezikun e mundshëm të trafikimit të qenieve njerëzore.
- Shumica e fëmijëve mund të arrihet përmes sistemit kombëtar të arsimit.

Praktika është e zbatueshme në vendet ku:

Sistemi arsimor lejon që fëmijët të edukohen për aftësi të ndryshme dhe parandalimin e dhunës.

- Parandalimi dhe rritja e identifikimit përmes sistemit arsimor janë ndër synimet dhe prioritetet e politikave kombëtare antitrafik.
- Ekzistojnë akte nënligjore që mbështesin zbatimin e prioriteteve antitrafik.
- Ekziston një rrjet mësues-trajnesish, të pajisur me burime njerëzore dhe financiare.
- Ekziston një sistem i trajnimit të mësuesve që është fleksibël dhe përshtatës.
- Ekspertiza përkatëse për zhvillimin e materialeve të trajnimit dhe trajnimit të mësuesve është në dispozicion



**Emri i praktikës KOMKOMISARIATI MBËSHTET MËSIMIN DHE ZHVILLIMIN E VAZHDUESHËM TË STAFIT**

Vendi	Serbia
Shtrirja gjeografike	Kombëtare
Përmbledhje e qasjes	<p>Komisariati për Refugjatët dhe Migrimin (në tekstin e mëtejshëm: KIRS) është institucioni shtetëror që ka mandat të merret me çështjet që lidhen me refugjatët, migrantët dhe azilkërkuarit. Zyra Qendrore e KIRS-it ndodhet në kryeqytet dhe brenda strukturës së saj, ajo ka pesë qendra azili, 14 qendra pritjeje, një qendër trajnimi dhe një rrjet prej 191 administratorësh në çdo komunë lokale. Në vitin 2015, numri i përgjithshëm i të punësuarve ishte 60 persona dhe që nga ajo kohë është rritur me 5 herë; sot, ajo qëndron në rreth 300.<sup>37</sup></p> <p>Tre ligje të ndryshme mandatojnë punën e KIRS. Ligji për Refugjatët jep autoritetin për regjistrimin, pritjen dhe ofrimin e ndihmës, përcaktimin/ndërprerjen e statusit të refugjatit, akomodimin dhe vendosjen, kthimin, etj. Ligji për Azilin dhe Mbrojtjen e përkohshme jep autoritet për pranimin dhe akomodimin e azilkërkuarve, menaxhimin e qendrave të azilit dhe integrimin e njerëzve të cilëve iu është dhënë mbrojtja ndërkombëtare. Ligji për Menaxhimin e Migrimit<sup>38</sup> mandaton përcaktimin dhe monitorimin e zbatimit të politikës së migrimit, mbledhjen e të dhënave për menaxhimin e migrimit, përgatitjen e raporteve, etj. Një nga detyrat e KIRS, sipas Ligjit për Menaxhimin e Migrimit, është të ofrojë trajnime lidhur me menaxhimin e migrimit.</p> <p>Në fazat e hershme, trajnimi i dhënë për stafin e KIRS u ofrua nga organizata të shoqërisë civile dhe/ose organizata donatore. Ndërsa kapaciteti i KIRS u rrit, institucioni ishte në gjendje të merrte ngadalë organizimin dhe ofrimin e trajnimeve. KIRS tani ka zhvilluar një kurrikulë trajnimi të përbërë nga trajnime bazë dhe të avancuara. Trajnimi i trajnerëve u përfundua gjithashtu për të krijuar një grup trajnerësh në mesin e stafit të KIRS. Në periudhën 2017-2021, KIRS ka mbajtur 15 kurse trajnimi për trajnerë, ka trajnuar 64 trajnerë dhe ka përfunduar 18 kurse trajnimi. Çdo dy vjet, KIRS zhvillon një program trajnimi dy-vjeçar për të gjithë stafin e tyre, i cili është miratuar nga qeveria.</p> <p>KIRS ka krijuar një sistem raportimi përmes të cilit mbledh të dhëna për të gjitha aspektet e funksionimit të qendrave të pritjes/akomodimit. Këto raporte mblidhen në baza ditore, javore dhe mujore. Përveç kësaj, ka takime mujore kordinuese të cilat, në kombinim me sistemin e raportimit, përdoren si një mjet për të mbledhur informacion mbi nevojat për trajnim të stafit. Çdo drejtues qendre, në kordinim me drejtuesin e turnit në çdo qendër, ka të drejtë të identifikojë dhe raportojë për nevoja të ndryshme për trajnime të stafit, të cilat më pas ndahen përmes sistemit të raportimit ose në takimet koordinuese.</p> <p>Një tjetër aspekt i rëndësishëm për t'u marrë parasysh janë ndryshimet në kuadrin rregullativ, i cili e bëri të detyrueshëm trajnimin e stafit për rregulloret</p>

<sup>37</sup> Informacioni i marrë përmes intervistave me palët kryesore të interesuara.

<sup>38</sup> Ligji për Menaxhimin e Migrimit, Gazeta Zyrtare e RS, Nr. 107/2012



e reja. Pasi ka krijuar sistemin e trajnimit, ai i ofron KIRS-it mjetet për një reagim të shpejtë dhe fleksibël ndaj rregulloreve në ndryshim. Duke iu përgjigjur ndryshimit të stafit, ekziston një sistem që siguron që i gjithë stafi i ri të marrë orientim dhe trajnim.

Një pjesë tjetër e kësaj praktike është një program për përcjelljen e trajnimit të stafit, përmes të cilit menaxhmenti i KIRS mund të shohë se cilët anëtarë të stafit kanë kaluar cilin trajnim dhe cilat mund të jenë nevojat e tyre në të ardhmen. Nevojat për trajnim bazohen në pozicionin e një personi (p.sh. menaxhimi i kampit, ndërmjetësimi kulturor, siguria, pritja). Temat e trajnimit përcaktohen edhe në bazë të nevojave të profesionistëve që punojnë në qendra.

Në bashkëpunim me Fakultetin e Shkencave Organizative, KIRS aktualisht po zhvillon një platformë trajnimi onlajn, një kombinim i trajnimit onlajn në formatin e-learning dhe përvojës praktike (praxis) në këtë fushë. Në këtë platformë, të trajnuarit do të kenë qasje në një modul trajnimi ku do të marrin informacion të përgjithshëm për rolin dhe mandatin e KIRS. Më pas, ata do të dërgohen në terren për të punuar në dy turne dhe do të kthehen për një seancë informuese ballë për ballë dhe do të diskutojnë se si të zgjidhin sfidat praktike nga përvoja e tyre në këtë fushë.

KIRS ka marrë gjithashtu akreditim nga Zyra Evropiane për Mbështetjen e Azilit për ofrimin e pesë kurseve të trajnimit të trajnerëve (ToTs) në lidhje me kushtet e pritjes dhe menaxhimin e pritjes, përfshirjen dhe të drejtat themelore dhe mbrojtjen ndërkombëtare. Janë nëntë trajnerë të KIRS.

#### Rezultatet kyçe

- Është krijuar dhe funksionon trajnimi i institucionalizuar gjatë shërbimit.
- Në periudhën 2017-2021, KIRS ka mbajtur 15 kurse trajnimi për trajnerë, ka trajnuar 64 trajnerë dhe ka përfunduar 18 kurse trajnimi.
- Në vitin 2019, kushtet e pritjes në pesë qendrat e azilit plotësonin 95% të standardeve përkatëse të udhëzimit të EASO për kushtet e pritjes.<sup>39</sup> (Ndër të tjera, standardet kanë të bëjnë me kualifikimin e stafit dhe trajnimin e nevojshëm dhe të përshtatshëm, më konkretisht ekzistencën e një planprogrami të qartë trajnimi dhe kërkesat e trajnimit, trajnimi ofrohet në baza të rregullta, trajnimi minimal i ofruar përfshin shqetësimet specifike të gjinise dhe moshës etj.)
- Programi i trajnimit është i akredituar nëpërmjet Akademisë Kombëtare për Administratën Publike.

<sup>39</sup> [https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2021\\_en](https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/serbia-report-2021_en)

Udhëzimi i EASO përshkruan një metodë për sigurimin e kushteve të pritjes. Ai përcakton standardet në fusha të ndryshme të jetesës dhe ekziston një Seksion i Trajnimit të Stafit. Në këtë seksion, ka standarde minimale që duhen përbushur për kualifikimin e stafit dhe trajnimin e nevojshëm dhe të përshtatshëm. Këto standarde shoqërohen me tregues specifikë, të tillë si ekzistenca e qartë e planprogramit të trajnimit dhe kërkesave për trajnim, trajnimi ofrohet në baza të rregullta, trajnimi minimal i ofruar përfshin shqetësimet specifike të gjinisë dhe moshës, etj.



<p>Inovacione/ Mësimet e mësuara</p>	<p>Krijimi i një sistemi të strukturuar trajnimi ishte vendimtar për suksesin e kësaj praktike. Ky sistem përfshin kurrikulat si për trajnimet bazë ashtu edhe për ato të avancuara, trajnimin e trajnerëve që vijnë nga KIRS dhe ofrimin e trajnimeve për stafin e punësuar në qendra të ndryshme, bazuar në një plan trajnimi dyvjeçar. Për më tepër, kjo praktikë është krijuar për të qenë e qëndrueshme sepse është konceptuar dhe udhëhequr nga KIRS, duke siguruar kështu pronësinë dhe angazhimin e plotë. Gjithashtu, programi i trajnimit është i akredituar nga Akademia Kombëtare për Administratën Publike, institucioni qendror në kuadër të sistemit shtetëror të zhvillimit profesional të administratës publike. Trajnimi ofrohet nga trajnerët e KIRS-it.</p>
<p>Transferueshmëria</p>	<p>Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ndryshime të shpeshta legjislative dhe/ose kontekstuale që kërkojnë përmirësim të vazhdueshëm të aftësive dhe njohurive të stafit.</li> <li>• Qarkullim i lartë i stafit.</li> </ul> <p>Praktika është e zbatueshme në vendet ku:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ekziston një kuadër vendim/rregullativ për të mbështetur trajnimin dhe mësimin e stafit.</li> <li>• Ekspertiza përkatëse për zhvillimin e kurrikulës dhe materialeve të trajnimit dhe trajnimin e stafit është në dispozicion</li> <li>• Ekziston një rrjet trajnerësh, të pajisur me burime njerëzore dhe financiare.</li> <li>• Në institucion është ngritur një sistem zyrtar raportimi që do të kryejë mbledhjen e të dhënave dhe raportimin e nevojave për trajnim.</li> </ul>



**Emri i praktikës** **TRAJNIM I VAZHDUESHËM PËR PROCESIN E AZILIT PËR TË GJITHË POLICËT QË PUNOJNË PËR AZILIN**

<b>Vendi</b>	Maqedonia e Veriut
<b>Shtrirja gjeografike</b>	Kombëtare
<b>Përmbledhje e qasjes</b>	<p>Spektori për Azil (në tekstin e mëtejshëm: Spektori) pranë Ministrisë së Brendshme organizon trajnime për të gjithë zyrtarët e kontaktit të parë nga pika e kalimit kufitar dhe nga stacionet policore lokale që punojnë për azil. Spektori ka zhvilluar materiale trajnimi, dhe çdo vit ata ofrojnë trajnime për anëtarët e përzgjedhur të stafit në të gjitha stacionet policore, pastaj stafi i përzgjedhur i trajnuar transferon njohuritë tek kolegët e tjerë brenda të njëjtit komisarjat.</p> <p>Në kuadër të Spektorit funksionojnë dy departamente, departamenti për shqyrtimin e procedurës sipas kërkesave të dorëzuara për njohjen e të drejtës për azil dhe caktimin e numrit personal të regjistrimit, dhe departamenti për regjistrimin e azilkërkuësve, komunikimi me Sistemin Evropian për Azil. dhe Bashkëpunimi Ndërkombëtar. Ky i fundit është përgjegjës për organizimin dhe realizimin e trajnimit.</p> <p>Spektori përgatit një program dhe plan vjetor me të gjitha aktivitetet dhe trajnimet e planifikuara për vitin. Plani i trajnimit më pas ndahet me Byronë për Sigurinë Publike, e cila është përgjegjëse për të gjitha stacionet policore. Në përputhje me këtë plan, Spektori trajnon punonjësit e policisë. Përafërsisht 20 persona për stacion policor trajnohen çdo vit. Ata 20 kanë janë përgjegjës për transferimin e njohurive tek kolegët e tyre nga komisarjati dhe nga pika e kalimit kufitar.</p> <p>Spektori përgatit materialet e trajnimit. Materialet e trajnimit bazohen në Ligjin për Mbrojtjen Ndërkombëtare dhe të Përkohshme, i cili rregullon procedurën e azilit dhe standardet dhe udhëzimet nga Zyra Evropiane për Mbështetjen e Azilit për procedurën e azilit. Materialet trajnuese i referohen procedurës së azilit, parimit të moskthimit, treguesve për përcaktimin e azilkërkuësit, bashkëpunimit me Qendrën për Punë Sociale, të drejtat e azilkërkuësve dhe shërbimet në dispozicion të tyre etj. Spektori ka përkthyer qasjen në instrumentin paketës së trajnimit, e cili u transferohet edhe komisarjateve kombëtare të policisë dhe zyrtarëve të pikave të kalimit kufitar.</p> <p>Trajnime synon të gjithë policët që punojnë në azil, në tetë Spektorët për Punë të Brendshme dhe të gjitha stacionet policore brenda atyre sektorëve, dhe katër Qendrat Rajonale për Çështjet e Kufirit. Qëllimi i trajnimit është unifikimi i procedurës së azilit në të gjitha stacionet policore gjatë punës me azilkërkuës, fëmijë të pashoqëruar dhe grupe të tjera të cënueshme të njerëzve. Në çdo komisarjat lihet një paketë trajnimi me të gjitha materialet e trajnimit, pra oficerët e policisë të mund t'i qasen asaj sipas nevojës. Broshurat informative janë në dispozicion në 11 gjuhë dhe posterat informues janë të dukshëm në të gjitha komisarjatet. Materialet e trajnimit dhe informacionit janë ndryshuar pas ndryshimeve në kuadrin rregullativ. Përafërsisht 50 ditë trajnime ndahen në baza vjetore për të mbuluar trajnimet për të gjitha stacionet policore.</p>



Sistemi për kërkimin e azilit është i centralizuar, që do të thotë se të gjitha kërkesat për azil dërgohen nga stacionet e policisë lokale në Sektor. Sektori bën një analizë të kërkesave për azil dhe, bazuar në atë analizë, është në gjendje të kuptojë nëse stafi i tyre ka ndonjë boshllëk njohurish për sa i përket procedurës së azilit. Gjithashtu, Sektori përgatit raporte vjetore për punën e tyre. Si pjesë e procesit të raportimit, ata bëjnë një analizë të të gjitha të dhënave në lidhje me azilin që marrin nga të gjitha komisariatet. Kjo i ndihmon ata të përshtatin materialet e tyre të trajnimit dhe informacionit në mënyrë që të adresojnë nevojat e njerëzve që kërkojnë azil.

#### Rezultatet kyçe

Disa nga rezultatet e arritura: <sup>40</sup>

- Në MPB është zhvilluar dhe institucionalizuar plotësisht një sistem për trajnime të vazhdueshme.
- Trajnimi u realizua për rreth 20 persona për stacion policor në baza vjetore.

#### Inovacione/ Mësimet e mësuara

Kur Sektori zhvilloi për herë të parë materialet e trajnimit, ata u përpoqën të përfshinin shumicën e tyre informacionet që disponohen në Ligjin për Mbrojtjen Ndërkombëtare dhe të Përkohshme. Ata mësuuan se ato materiale ishin të rënda dhe të vështira për t'u kuptuar nga kursantët, veçanërisht për policët e saporekrutuar. Si rezultat, Sektori thjeshtoi materialet e trajnimit të fokusuar në të drejtat e azilkërkuesve dhe detyrimet e punonjësve të policisë, duke përfshirë parimin e mos-kthimit. Ato përfshinin gjithashtu hapa dhe udhëzime konkrete se çfarë duhet të bëjë një oficer policie dhe informacion se si të plotësojë kërkesën për azil.

Për shkak të COVID-19, trajnimi ballë për ballë u ndërpre. Pra, Sektori po bën një analizë të aftësive të TI-së të të gjitha komisariateve për të zhvilluar trajnimin onlajn. Për shkak të lëvizjes së lartë të stafit brenda stacioneve policore, Sektori dëshiron të sigurojë trajnim të vazhdueshëm dhe disponueshmëri të njohurive në çdo stacion policor. Ka të ngjarë që, në të ardhmen, trajnimi të kombinojë metodat online dhe ato ballë për ballë.

#### Transferueshmëria

Kjo praktikë është e rëndësishme në kontekstet ku ka:

- Ndryshime të shpeshta legislative dhe/ose kontekstuale që kërkojnë përmirësim të vazhdueshëm të aftësive dhe njohurive të stafit.
- Qarkullim i lartë i stafit.

Praktika është e zbatueshme në vendet ku:

- Ekziston një kuadër vendim/rregullator për të mbështetur trajnimin dhe mësimin e stafit.
- Ekspertiza përkatëse për zhvillimin e materialeve të trajnimit dhe trajnimin e stafit është në dispozicion.
- Ekziston një rrjet trajnerësh, të pajisur me burime njerëzore dhe financiare.
- Në institucion është ngritur një sistem zyrtar raportimi që do të kryejë mbledhjen e të dhënave dhe raportimin e nevojave për trajnim

<sup>40</sup> Informacioni i marrë përmes intervistave me palët kryesore të interesuara.





## KAPITULLI 5: KONKLUZIONE DHE REKOMANDIME

Vendet e Ballkanit Perëndimor kanë grumbulluar njohuri si rezultat i krizës së refugjatëve dhe migrantëve të vitit 2015 në Evropë, një njohuri që është e transferueshme dhe mund të përdoret në kontekste të ndryshme kur merret me rrjedhjes e migimit të përzier dhe identifikimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore brenda rrjedhjes të migrimin të përzier. Që njohuria të jetë e transferueshme, ajo duhet të jetë e disponueshme dhe e dokumentuar mirë. Megjithatë, ky nuk ishte rasti me praktikën e paraqitura në këtë raport, para publikimit të tij. Është dashur të konsultohet një sërë burimesh, duke përfshirë një intervistë, në mënyrë që të mblihet informacioni bazë dhe të përshkruhet praktika. Një praktikë e dokumentuar dobët ose e padokumentuar pengon shkëmbimin dhe transferimin e njohurive që janë fituar nëpërmjet zbatimit të asaj praktike. Për më tepër, mungesa e provave se si funksionon një praktikë dhe cilat janë burimet e nevojshme për të krijuar dhe mbajtur një praktikë të tillë mund të pengojë institucionalizimin e praktikës dhe të bëhet pjesë e sistemit të reagimit shtetëror.

Praktikat e paraqitura në këtë raport janë shumë të ndryshme në natyrë dhe shtrirje. Ata vijnë nga katër vende të ndryshme dhe i referohen bashkëpunimit të aktorëve të ndryshëm shtetërorë dhe joshtetërorë; disa kanë të bëjnë me menaxhimin e rrjedhjes e migrimin të përzier dhe të tjera me identifikimin dhe referimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore, duke përfshirë edhe në kontekstin e migrimin të përzier. Konkluzionet e përgjithshme që lidhen me praktikën e paraqitura në këtë raport janë si më poshtë:

- **OSHC-të zëvendësojnë ose plotësojnë shërbimet e ofruara nga autoritetet shtetërore:** Përdorimi i një OShC-je për të ofruar shërbime në partneritet ose në emër të autoriteteve shtetërore është dëshmuar të jetë një model i mirë. Ky model është i zbatueshëm për situata të ndryshme, duke përfshirë: nevojën për një reagim të shpejtë, fleksibël dhe të adaptueshëm të shtetit (migrimi masiv), për të plotësuar boshllëqet e ofrimit të shërbimeve shtetërore (identifikimi i viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore) dhe për të ofruar ekspertizë ligjore shumë të specializuar ( informacion në lidhje me azilin në pikat kufitare), etj. Partneritete të tilla mund të ekzistojnë në vendet ku autoritetet shtetërore janë të afta dhe të gatshme të punojnë me OShC-të.
- **Modele që sigurojnë qëndrueshmëri:** Praktikën treguan disa modele të mira për sigurimin e qëndrueshmërisë së nismave të financuara nga donatorët. Disa shembuj përfshijnë institucionalizimin e një praktike brenda një autoriteti shtetëror, ndryshimin e përshkrimeve të punës së punonjësve publikë për të siguruar financim për punën e tyre, nënshkrimin e një marrëveshjeje të përhershme bashkëpunimi ndërmjet një autoriteti shtetëror dhe një OShC-je, ose duke dhënë një licencë për ofrimin e një shërbimi të OShC-së në emër të qeverisë. Megjithatë, qëndrueshmëria financiare e shërbimeve të ofruara nga OShC-të mbetet një sfidë, pasi shumica e financimit të OShC-ve në Ballkanin Perëndimor vjen nga donatorët. Një përjashtim është praktika nga Austria, ku financimi i OShC-ve vjen nga buxheti i shtetit.
- **Sfida në identifikimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore mes njerëzve në lëvizje:** Kriza e Refugjatëve dhe Migrantëve në Evropë e vitit 2015 zbuloi dobësi në sistemin e identifikimit të viktimave të qenieve njerëzore. Së pari, sistemi u përshtat për të ofruar shërbime identifikimi dhe referimi për njerëzit që qëndronin në vend, jo në tranzit. Si të tilla, autoritetet nuk kishin mjetet për të kryer kontrollin fillestar dhe vlerësimin e cenueshmërisë ose rrezikut në një periudhë të shkurtër kohore për një numër të madh njerëzish në tranzit dhe që lëviznin në destinacionet e tyre përfundimtare. Edhe nëse viktimat e TQNJ identifikoheshin, viktimat nuk donin të qëndronin. Së dyti, sistemi nuk mundi të përgjigjej



shpejt dhe të përshtatej me sistemin ekzistues të identifikimit dhe referimit të TQNJ-së për të mbështetur identifikimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore në lëvizje. Së treti, OSHC-të i mungonin aftësitë për të dokumentuar një rast në bazë të të cilit një person mund të njihej si viktimë e trafikimit të qenieve njerëzore nga autoritetet shtetërore. Së fundi, sistemit i mungonte një qasje e ndjeshme ndaj kulturës ndaj njerëzve të kombësive të ndryshme, përveç shtetasve vendas. Mungesa e një qasjeje të ndjeshme ndaj kulturës pengoi shqyrtimin dhe identifikimin e viktimave të TQN.

- **Rëndësia e krijimit të një sistemi të vazhdueshëm trajnimi dhe mësimi:** Vendet e Ballkanit Perëndimor operojnë në një mjedis me ndryshime të shpeshta legislative që kërkojnë përmirësim të vazhdueshëm të aftësive dhe njohurive të stafit. Gjithashtu, ka një qarkullim të lartë të stafit të punësuar në institucionet shtetërore. Nëse nuk ekziston një sistem që mbështet mësimin dhe trajnimin e vazhdueshëm, autoritetet shtetërore nuk mund të ndërtojnë rregullisht njohuritë e personelit të sapopunësuar/transferuar ose të edukojnë personelin mbi ndryshimet e fundit ligjore dhe mënyrën se si ato ndryshime përkthehen në praktikë.
- **Mungesa e sistemit të uniformuar të mbledhjes së të dhënave:** Janë konsultuar burime të shumta për të mbledhur të dhëna për praktikën e paraqitura në këtë raport. Procesi tregoi se ka mospërputhje në të dhënat e mbledhura nga dy institucione të ndryshme për të njëjtën praktikë për të njëjtën periudhë kohore. Për shembull, të dhënat në lidhje me punën e ekipeve mobile, të mbledhura nga mekanizmi kombëtar i referimit, nuk përputheshin me të dhënat për numrin e viktimave të trafikimit të trafikut të identifikuar në një vit të mbledhura nga policia.

Rekomandimet e paraqitura duhet të ndihmojnë palët e interesuara të ruajnë dhe përmirësojnë praktikën e tyre, por gjithashtu të mbështesin transferimin e tyre në vende të tjera.

- **Dokumentoni procesin e zhvillimit dhe zbatimit të një praktike:** Përdorni atë informacion për të mësuar dhe shkëmbyer njohuri ose për të mbështetur institucionalizimin e një praktike brenda sistemit të reagimit shtetëror. Një praktikë e dokumentuar mund të përdoret në situata të tjera emergjente kombëtare ose të ndahet me partnerë në vende të tjera.
- **Krijimi i një baze ligjore për bashkëpunimin ndërmjet OSHC-ve dhe autoriteteve shtetërore:** Të ketë një ligj ose një dokument (kontratë) ligjor që do të shërbejë si bazë për një partneritet të tillë dhe të sigurojë qartësi në ndarjen e roleve dhe përgjegjësi dhe sigurinë në funksionimin e një partneriteti midis një OSHC-je dhe një autoriteti shtetëror.
- **Planifikoni qëndrueshmërinë që në fillim:** Që në fillim, kur krijoni një praktikë, krijoni një plan se si do të mbahet ajo praktikë. Një plan i tillë duhet të përmbajë një analizë të të gjitha burimeve që kërkohen për të krijuar dhe mbajtur një praktikë, e ndjekur nga informacioni se cilat burime janë të disponueshme/mungojnë brenda sistemit të reagimit shtetëror, dhe duke përfunduar me një plan veprimi për mënyrën se si do të sigurohen ato burime.
- **Sigurimi i mbështetjes financiare të shtetit për shërbimet e jashtme:** Kur shteti lidh një kontratë për kontraktimin e shërbimeve të një OSHC-je, kontrata duhet të përfshijë një pagesë financiare për OSHC-në që ofron shërbimin.
- **Krijimi i një sistemi të ndjeshëm ndaj kulturës me lidhje ndërkufitare për të mbështetur identifikimin e trafikimit të qenieve njerëzore:** Krijimi i një sistemi për të mbështetur viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore brenda popullsisë në migrimin e përzier, një sistem që është i ndjeshëm ndaj kulturës dhe synon një popullsi në lëvizje. Duke marrë parasysh



përkthyesit dhe ndërmjetësuesit kulturorë janë një përbërës kyç për menaxhimin e rrjedhjes së migrimin të përzier dhe mbështetjen e identifikimit të viktimave të trafikimit. Përkthyesit dhe ndërmjetësuesit mund të ndihmojnë në ndarjen e informacionit, shqyrtimin dhe identifikimin e viktimave dhe mbështetjen e punës së zbatimit të ligjit dhe gjyqësorit. Krijoni një bashkëpunim ndërkufitar dhe krijoni një lidhje në ofrimin e shërbimeve me vende të ndryshme për të siguruar një vazhdimësi informacioni dhe ofrimin e shërbimeve mbështetëse gjatë tranzitit dhe lëvizjes nëpër vende të ndryshme.

- **Investoni në përshtatjen e sistemit të identifikimit të viktimave shtetërore:** Një sistem me aftësinë për t'u përshtatur, për t'u bërë më i shpejtë për t'u përgjigjur dhe për të bërë vlerësime të shpejta të viktimave të mundshme midis njerëzve në lëvizje. Në të njëjtën kohë, ai duhet të ofrojë mbështetje për OSHC-të dhe t'i trajnojë ato për të shkruar raporte të detajuara për rastet e mundshme, në mënyrë që autoritetet kombëtare të mund t'i përdorin ato raporte për të marrë informacion të mjaftueshëm për të identifikuar zyrtarisht një viktimë dhe për të ndjekur një rast të trafikimit të qenieve njerëzore.
- **Krijimi i një sistemi për edukimin dhe trajnimin e vazhdueshëm të stafit:** Një sistem që duhet të vendoset brenda institucioneve të mandatuara për të trajnuar personelin në sektorin e administratës publike. Një sistem që përfshin zhvillimin e manualeve të trajnimit dhe materialeve shoqëruese të trajnimit, trajnimin e trajnerëve të ofruar në nivel kombëtar trajnime të ofruara nga trajnerët kombëtarë, monitorimin dhe vlerësimin e vazhdueshëm të njohurive të marra përmes trajnimit dhe ndërtimin e këtij informacioni për të përmirësuar vazhdimisht trajnimin dhe edukimin. të stafit.
- **Ndërtimi i një sistemi uniform të mbledhjes së të dhënave:** Përmirësimi i sistemit shtetëror të mbledhjes së të dhënave për të ofruar të dhëna uniforme dhe të sakta në lidhje me identifikimin e viktimave të qenieve njerëzore. Pika fillestare duhet të jetë të kuptuarit se cilat autoritete shtetërore janë të mandatuara për të mbledhur të dhëna për trafikimin e qenieve njerëzore, si është ngritur sistemi, si mblidhen dhe regjistrohen të dhënat, si rrjedhin të dhënat brenda dhe jashtë sektorëve/institucioneve dhe grumbullimi, shpërndarja, analiza e të dhënave dhe raportimi. Ai gjithashtu duhet të ofrojë informacion se si rregullohet menaxhimi i të dhënave nga autoritete të ndryshme, përkufizimet dhe treguesit mbi të cilët mblidhen të dhënat dhe proceset e sigurimit të cilësisë të zbatuara nga secili institucion. Pas përfundimit të një vlerësimi të tillë, çdo sektor duhet të fokusohet në atë që mund të bëjë për të përmirësuar sistemin e tij të mbledhjes së të dhënave, cilat lidhje duhet të krijohen ose forcohen për të përmirësuar ndarjen horizontale dhe vertikale të të dhënave dhe si të adresohen boshllëqet në disponueshmërinë, përshtatshmërinë dhe cilësinë e të dhënave. duke përfshirë ndarjen e të dhënave. Rekomandohet që një ushtrim i tillë gjithëpërfshirës të ndërmerret nën marrëveshjen ose udhëheqjen e Mekanizmit Kombëtar të Referimit.



## SHTOJCAT

### SHTOJCA 1: BURIMET E KONSULTUARA

[të gjitha dokumentet janë aksesuar ndërmjet nëntorit dhe dhjetorit 2021, përveç rasteve kur specifikohet ndryshe]

- Baza e të dhënave të informacionit për azilin (2016), Raporti i vendit për Serbinë, i disponueshëm këtu
- Qendra e Beogradit për të Drejtat e Njeriut, informacion për personat që kërkojnë azil në Republikën e Serbisë, në dispozicion [Këtu](#)
- Qendra e Beogradit për të Drejtat e Njeriut (2016), *E drejta për Azil në Republikën e Serbisë 2015*, në dispozicion [Këtu](#)
- Brunovskis & Surtees (2109) *Identifikimi i migrantëve dhe refugjatëve të trafikuar përgjatë rrugës ballkanike. Eksplorimi i kufijve të shfrytëzimit*, cenueshmëria
- Qendra për Mbrojtjen e Viktimave të Trafikimit (2020), Informator o radu, në dispozicion [Këtu](#)
- Komiteti kundër Torturës (2021), Vëzhgimet përmbyllëse mbi raportin e tretë periodik të Serbisë, në dispozicion [Këtu](#)
- Komiteti për Eliminimin e Diskriminimit ndaj Grave, (2019), *Vëzhgimet përmbyllëse*, në dispozicion [Këtu](#)
- Komiteti për të Drejtat e Fëmijës, (2017), Vëzhgimet përmbyllëse, në dispozicion [Këtu](#)
- Komisariati për Refugjatë dhe Migrim i Republikës së Serbisë (2015), *Migracioni profil Republiqe Srbije* për vitin 2015 në dispozicion [Këtu](#) [e qasur në janar 2022]
- Komisariati për Refugjatë dhe Migrim i Republikës së Serbisë (2015), *Migracioni profil Republiqe Srbije* për vitin 2015 në dispozicion [Këtu](#) [e qasur në janar 2022]
- Komisariati për Refugjatë dhe Migrim i Republikës së Serbisë, Fleta e të dhënave, në dispozicion [Këtu](#)
- Kushtetuta e Republikës së Serbisë, në dispozicion [Këtu](#) [E qasur: janar 2022]
- Këshilli i Evropës (2016), Përmbledhje e praktikave të mira mbi zbatimin e Këshillit të Evropës Konventa për Veprimin kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore*, në dispozicion [Këtu](#)
- Këshilli i Evropës (2020), Përmbledhje e praktikave të mira në adresimin e trafikimit të qenieve njerëzore për qëllime të shfrytëzimit të punës*, në dispozicion [Këtu](#)
- Lehtësimi Horizontal i Këshillit të Evropës për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë – faja e internetit e fazës II dhe lajmet e tyre, në dispozicion [Këtu](#)
- Këshilli i Ministrave të Bosnjës dhe Hercegovinës, Strategjia suprotstavljanya trgovini ljudima u bosni i hercegovini 2020–2023*, në dispozicion [Këtu](#)
- Duric, Predrag & Abdullaev, Timur & Konstantinov, Boyan & Hamelmann, Christoph. (2016). Fletë të dhënash për kontraktimet sociale të OJQ-ve Serbi, në dispozicion [Këtu](#)
- EASO (2020), Raporti i Përgjithshëm Vjetor, në dispozicion [Këtu](#)
- EASO, *Udhëzues për procedurën e azilit: standardet dhe treguesit operacionalë*, në dispozicion [Këtu](#)
- EASO, *Udhëzues për procedurën e pranimit: standardet dhe treguesit operacionalë*, në dispozicion [Këtu](#)
- Komisioni Evropian (2021), Raporti i Serbisë 2021, në dispozicion [Këtu](#)
- Rrjeti Evropian i Migracionit, Organizata e Sistemit të Migracionit dhe Azilit në Austri Përmbledhje, në dispozicion [Këtu](#)
- Parlamenti Evropian (2016), *Roli i Serbisë në përballjen me krizën e migracionit*, në dispozicion [Këtu](#)
- E. Petreska (2020), *Vlerësimi i Strategjisë Kombëtare dhe Planit Kombëtar të Veprimit për Luftimin e Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm (2017-2020)*
- Programi EASO, i disponueshëm [Këtu](#)
- EASO (2020), Raporti Vjetor i Trajnimit*, i disponueshëm [Këtu](#)



Semestri Evropian (2019), *Rekomandim për një Rekomandim të Këshillit mbi Programin Kombëtar të Reformës 2019 të Austrisë dhe dhënien e një opinioni të Këshillit për Programin e Stabilitetit 2019 të Austrisë*, në dispozicion [Këtu](#)

Agjencia e Bashkimit Evropian për të Drejtat Themelore (2019), *Integrimi i refugjatëve të rinj në BE: praktika të mira dhe sfida*, të disponueshme [Këtu](#)

Dokument i Politikës së Jashtme (2016), Serbia në Rrugën e Refugjatëve - Përgjigja Humanitare dhe Përshtatjet Ligjore, në dispozicion [Këtu](#)

Forin, Roberto & Healy, Claire (2018). Trafikimi përgjatë rrugëve të migracionit për në Evropë: Kalimi i hendekut ndërmjet migrimit, azilit dhe anti-trafikimit. Vjenë: ICMPD

GIZ (2020), Raporti i Vlerësimit, i disponueshëm [Këtu](#)

Projekti i Paraburgimit Global (2019), *Dorëzimi i përbashkët në Komitetin Evropian për Parandalimin e Torturës dhe Trajtimin ose Ndëshkimit Çnjerëzor ose Degradues*, në dispozicion [Këtu](#) [qasur në janar 2022]

GRETA (2017), *Raport në lidhje me zbatimin e Konventës së Këshillit të Evropës për Veprimin kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore nga Bosnja dhe Hercegovina*, në dispozicion [Këtu](#)

GRETA (2017), *Raport në lidhje me zbatimin e Konventës së Këshillit të Evropës për Veprimin kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore nga Serbia*, në dispozicion [Këtu](#)

GRETA (2018), *Përgjigje nga Bosnja dhe Hercegovina ndaj Pyetësorit për vlerësimin e zbatimit të Konventës së Këshillit të Evropës për Veprimin kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore nga Palët*, E disponueshme [Këtu](#)

GRETA (2020), Raporti i Tretë i Vlerësimit, Austri, i disponueshëm [Këtu](#)

Komiteti për të Drejtat e Njeriut, (2017), Vëzhgime Përmbyllëse Serbi, në dispozicion [Këtu](#)

ICMPD (2020) *Një vlerësim i situatës së migracionit në Ballkanin Perëndimor dhe implikimet e COVID-19 në menaxhimin e migracionit*

ICMPD (2020), *Zhvillimi, Zbatimi dhe Monitorimi i Përgjigjes Strategjike Antitrafik për Pjesëmarrësit Marri*, në dispozicion [Këtu](#)

ICMPD (2019), *Forca për të vazhduar*, në dispozicion [Këtu](#)

ICMPD (2021), *Përtej Veprimeve të Përbashkëta: Drejt Përgjigjeve të Integruara kundër Trafikimit ndërmjet Shteteve Anëtare të BE-së dhe Ballkanit Perëndimor*, në dispozicion [Këtu](#)

IDEAS, *praktika të mira në ofrimin e mbrojtjes nga kujdestari për fëmijët refugjatë në Serbi*, të disponueshme [Këtu](#)

Instituti për Veprimtari Sociale Serbi, informacione mbi licencimin në dispozicion [Këtu](#)

IOM (2018) Përmirësimi i Kundër Trafikimit në Krizat në Ballkanin Perëndimor, i disponueshëm [Këtu](#)

IOM (2018) Buletini, në dispozicion [Këtu](#)

IOM (2015), *Organizata e Politikave të Azilit dhe Migracionit në Austri*, në dispozicion [Këtu](#)

L. Sorrentino (2016) Vlerësimi i Mekanizmave të Referimit për Viktimat e Trafikimit në Bosnjë dhe Hercegovinë, në dispozicion [Këtu](#)

Ministria e Punës, Punësimit, Veteranëve dhe Çështjeve Sociale (2011), *Zakon o socijalnoj zastiti*, në dispozicion [Këtu](#)

Ministria e Punës, Punësimit, Veteranëve dhe Çështjeve Sociale (2019), *Pravilnik o bližim uslovima i standardima za pružanje usluga socijalne zaštite*, në dispozicion [Këtu](#)

Ministria e Sigurisë së Bosnjës dhe Hercegovinës (2018), Buletini Dyvjetor, në dispozicion [Këtu](#)

Mixed Migration Center, (2021), Rishikimi i Migracionit të Përzier 2021, në dispozicion [Këtu](#)

Platforma për megrim të përzier (2017), e toleruar, por për sa kohë? në dispozicion [Këtu](#)

MPB, Informativna broshcura za brateli na azil, në dispozicion [Këtu](#)

MolA, në dispozicion [Këtu](#)

SHJRM (2015), Raporti vjetor, në dispozicion [Këtu](#)

SHJRM (2015), Raporti nga tereni, në dispozicion [Këtu](#)



SHJRM (2016), Raporti vjetor, në dispozicion [Këtu](#)

SHJRM (2016), Raporti nga tereni, në dispozicion [Këtu](#)

SHJRM (2018-2019), *Gjendja me azil në Republikën e Maqedonisë së Veriut*, në dispozicion [Këtu](#)

SHJRM (2019), *Raporti për trafikimin e qenieve njerëzore dhe kontrabandimin e migrantëve në Maqedoninë e Veriut*, në dispozicion [Këtu](#)

SHJRM (2020), *Analiza e legjislacionit dhe zbatimi i Procedurave Standarde të Operacionit për trajtimin e viktimave të trafikimit nëpërmjet një rasti studimor*, në dispozicion [Këtu](#)

SHJRM (2020), *Politika e Përbashkët e Migracionit të Ballkanit Perëndimor: Dokument i Politikës Rajonale për Kufijtë dhe Kthimet II*, në dispozicion [Këtu](#)

SHJRM (2020), *Sfidat e vazhdueshme të integritit të refugjatëve, migrantëve dhe azilkërkuesve të ndjekura nga diskriminimi, ksenofobia dhe krimet e urrejtjes*, në dispozicion [Këtu](#)

Nermin Oruc, Saima Raza dhe Danica Santic, (2019), *Rruga e Migracionit në Ballkanin Perëndimor (2015-2019)*, në dispozicion [Këtu](#)

JQ Astra (2020), *Ocena Nacionalnog Mehanizma za Upućivanje Žrtava Trgovine Ljudima u Republici Srbiji*, në dispozicion [Këtu](#)

OJQ Atina, në dispozicion [Këtu](#)

OJQ Atina, *Trafikimi i grave dhe vajzave në kontekstin e migrimeve globale*, në dispozicion [Këtu](#)

OHQ Atina (2008), *Nacionalni Mehanizam Upućivanja Žrtava Trgovine Ljudima u Republici Srbiji*, në dispozicion [Këtu](#)

NGO Atina (2017), *Dhuna ndaj grave dhe vajzave në mesin e popullatës refugjate dhe migrante në Serbi*, në dispozicion [Këtu](#)

Komisioni Kombëtar për Luftimin e Trafikimit të Njerëzve, [Këtu](#)

Komisioni Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm (2015), Raporti Vjetor, në dispozicion [Këtu](#) [e qasur në janar 2022]

Komisioni Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm (2016), Raporti Vjetor, në dispozicion [Këtu](#) [e qasur në janar 2022]

Komisioni Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm (2017), Raporti Vjetor, disponohet [Këtu](#) [e qasur në janar 2022]

Komisioni Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm (2018), Raporti Vjetor, në dispozicion [Këtu](#)

Komisioni Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm (2019), Raporti Vjetor, në dispozicion [Këtu](#) [accessed January 2022]

Komisioni Kombëtar për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore dhe Migrimit të Paligjshëm (2020), Raporti Vjetor, në dispozicion [Këtu](#)

Maqedonia e Veriut (2019), *Raporti i dorëzuar nga autoritetet e Maqedonisë së Veriut mbi masat e marra në përputhje me Rekomandimin e Komitetit të Palëve CP (2018)8 për zbatimin e Konventës së Këshillit të Evropës për Veprimin kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore*, në dispozicion [Këtu](#)

N. Milutinovic (2019), *Instituti i kujdestarisë për fëmijët e pashoqëruar ose fëmijët e ndarë nga prindërit/kujdestarët*, në dispozicion [Këtu](#)

OECD (2021), *Rishikim shumëdimensional i Ballkanit Perëndimor*, i disponueshëm [Këtu](#)

Ombudsmani, Raportuesi Kombëtar (2020), Raport mbi sfidat në identifikimin e viktimave të gjurmimit njerëzor

Fleta e të dhënave e Open Gate (2014-2019), *Iskustvoto na Otvorena porta so baratelite na azil, migrantite i begalcite*, në dispozicion [Këtu](#)

Porta e hapur, *Socjalna zastita na begalichte vo Makedonija 2015-2016*, në dispozicion [Këtu](#)

Zyra e Përfaqësuesit Special të OSBE-së dhe Koordinatorit për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore, Dokument i rastit nr. 8: *Roli kritik i shoqërisë civile në luftën kundër trafikimit të qenieve njerëzore*, në dispozicion [Këtu](#)



Kuvendi i Serbisë, Ligji për Qeverinë në dispozicion [Këtu](#) [Accessed: January 2022]

Shoqata e Grave dhe të Rinjve Rome Luludi (2021), *Analiza e gjetjeve të hulumtimit në lidhje me perceptimet dhe të kuptuarit e trafikimit të qenieve njerëzore midis nxënësve të shkollave të mesme*, në dispozicion [Këtu](#)

S. Mircheva, R. Rajkovchevski (2017), *Sfidat në identifikimin dhe mbrojtjen e individëve vulnerabel dhe viktimave të dhunës me bazë gjinore dhe trafikimit të qenieve njerëzore në kontekstin e krizës aktuale të migracionit*, në dispozicion [Këtu](#)

Koordinator Shtetëror për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore (2018), *Raporti i Situatës mbi Trafikimin e Qenieve Njerëzore në Bosnjë dhe Hercegovinë në 2017*, në dispozicion [Këtu](#)

Koordinator Shtetëror për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore (2019), *Raporti i Situatës mbi Trafikimin e Qenieve Njerëzore në Bosnjë dhe Hercegovinë në 2018*, në dispozicion [Këtu](#)

Koordinator Shtetëror për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore (2020), *Raporti i Situatës mbi Trafikimin e Qenieve Njerëzore në Bosnjë dhe Hercegovinë në vitin 2019*, në dispozicion [Këtu](#)

Koordinator Shtetëror për Luftën kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore (2021), *Raporti i Situatës mbi Trafikimin e Qenieve Njerëzore në Bosnjë dhe Hercegovinë në vitin 2020*, në dispozicion [Këtu](#)

UNHCR, Aplikimi për azil në Serbi, i disponueshëm [Këtu](#)

UNICEF (2017) *Raporti nr. 19 i situatës humanitare të krizës së refugjatëve dhe migrantëve në Evropë*, [Këtu](#)

UNICEF (2017), *Raporti nr. 26 i situatës humanitare të krizës së refugjatëve dhe migrantëve në Evropë*, në dispozicion [Këtu](#)

UNICEF (2018), *Raporti i Konsoliduar Humanitar i Emergjencave të Krizës së Refugjatëve dhe Migrantëve në Evropë*, në dispozicion [Këtu](#)

UNODC (2020), *Matja e krimit të organizuar në Ballkanin Perëndimor*, në dispozicion [Këtu](#)

UNODC (2020), *Raporti Global mbi Trafikimin e Njerëzve 2020*, në dispozicion [Këtu](#)

Departamenti i Punës i SHBA (2020), *Gjetjet mbi format më të këqija të punës së fëmijëve: Bosnjë dhe Hercegovinë*, në dispozicion [Këtu](#)

Departamenti i Shtetit i SHBA, *Raporti i Trafikimit të Personave 2021: Austri*, në dispozicion [Këtu](#)

Departamenti Amerikan i Shtetit, *Raporti i Trafikimit të Personave 2021: Bosnje dhe Hercegovinë*, në dispozicion [Këtu](#)

Departamenti Amerikan i Shtetit, *Raporti i Trafikimit të Njerëzve 2021: Serbi*, i disponueshëm [Këtu](#)

Vasko Popovski (2021), *Studimi për politikën publike për menaxhimin e krizës*, në dispozicion [Këtu](#) [Qasur: Janar 2022]

Banka Botërore; Institucioni Global për Reduktimin dhe Rimëkëmbjen nga Fatkeqësitë. 2021. *Vlerësimi i gatishmërisë dhe reagimit ndaj emergjencave: Maqedonia e Veriut*. Banka Botërore, Uashington, DC. © Banka Botërore, në dispozicion [Këtu](#) [Qasur në Janar 2022]

Organizata Botërore e Shëndetësisë (2016), *Fleta e të dhënave për kontratën sociale të OJQ-së Serbi*, në dispozicion [Këtu](#)

Zoran Drangovski (2019), *Raport analitik - Mësimet e nxjerra nga situata e migrimit 2015-2016 në rajonin e Ballkanit Perëndimor*, në dispozicion [Këtu](#) [qasur në janar 2022]



## SHTOJCA 2: RAPORTET E PUNËTORISË

# PRAKTIKA TË MIRA NË MENAXHIMIN E FLUKSEVE TË MIGRIMIT TË PËRZIER: RAPORTI I PUNËTORISË

1 Mars 2022

### Qëllimet dhe pjesëmarrësit

Qëllimi i seminarit ishte shpërndarja e praktikave të mira në menaxhimin e rrjedhjeve të migrimit të përzier dhe identifikimin dhe referimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore në Ballkanin Perëndimor, dhe për të lehtësuar shkëmbimin dhe mësimin e informacionit.

Kishte një grup të larmishëm prej 60 pjesëmarrësish me përfaqësim gjeografik nga Austria dhe vendet e Ballkanit Perëndimor, duke përfshirë Shqipërinë, Bosnjën dhe Hercegovinën, Kosovën<sup>1</sup>, Malin e Zi, Maqedoninë e Veriut dhe Serbinë.

Pjesëmarrës ishin përfaqësues nga Ministritë e Punëve të Brendshme, policia kufitare, profesionistë që punojnë në çështjet e azilit ose me njerëz që kanë nevojë për mbrojtje ndërkombëtare; përfaqësues nga organizata të shoqërisë civile, si Tirana Legal Aid Society, Shoqata Maqedonase e Juristëve të Rinj (SHJRM), Legis, ASTRA, Open Gate/La Strada Macedonia, Novi put, Kryqi i Kuq i Malit të Zi, Hilfswerk International, Shoqata 'Medica' Zenica, Civic Aleanca, Atina; dhe përfaqësues nga organizatat rajonale dhe ndërkombëtare duke përfshirë GIZ, OSBE, ICMPD, DRC, UNHCR, UNODC, IOM dhe UNICEF.

### Temat kryesore të diskutimit

Diskutimi u organizua rreth gjashtë praktikave të mira duke përfshirë:

- 1) E drejta për qëndrim ligjor 72 orësh (Maqedonia e Veriut dhe Serbia);
- 2) OSHC-të që mbështesin policinë në regjistrimin e personave që kalojnë kufirin (Maqedonia e Veriut);
- 3) Licencimi i OSHC-ve për ofrimin e shërbimeve (Serbi);
- 4) Puna e informimit të OSHC-ve në qendrat e pranimit dhe tranzitit (Maqedonia e Veriut);
- 5) Modeli i punës sociale në rast emergjence (Maqedonia e Veriut); dhe
- 6) Trajnim për të gjithë policët që punojnë për azil (Maqedonia e Veriut).

Më poshtë është një përmbledhje e temave kryesore që u diskutuan:

- Në vitin 2015, gjatë krizës së migracionit, një numër i madh njerëzish kaluan tranzit përmes Maqedonisë së Veriut dhe Serbisë. OSHC-ja punoi me autoritetet për të legalizuar transitin e njerëzve në lëvizje. Autoritetet shqyrtuan disa modele dhe vendosën të ndryshojnë ligjin dhe të vendosin një qëndrim ligjor 72 orësh duke shprehur synimin për të kërkuar azil. Dhënia e një qëndrimi ligjor 72-orësh mund të mos ishte strategjia më e mirë për të trajtuar fluksin e madh të njerëzve që kalojnë tranzit nëpër vend. Ky konkluzion bazohet në faktin se ka pasur një mospërputhje të madhe ndërmjet numrit të synimeve të shprehura për të kërkuar azil (rreth 500,000) dhe numrit të kërkesave për azil (afërsisht 200). Para vitit 2015, në Maqedoninë e Veriut ishte shumë e vështirë të vendosej bashkëpunimi ndërmjet organizatave të shoqërisë civile (OSHC) dhe policisë. OSHC-të u përpoqën të krijojnë një

<sup>1</sup>Të gjitha referencat për Kosovën në këtë dokument duhet të kuptohen në kontekstin e rezolutës 1244 të Kombeve të Bashkuara (1999).





model bashkëpunimi dhe të ofrojnë mbështetje për policinë. Pika e kthesës ishte kriza e migracionit të vitit 2015. Në baza ditore, policia kufitare përballej me një numër të madh personash që vinin dhe nuk kishte burime të mjaftueshme njerëzore dhe teknike për të regjistruar ata migrantë. Policia vendosi të pranojë mbështetjen e SHJRM-ve dhe UNHCR-së për regjistrimin e personave që shprehnin synimin për të kërkuar azil. Për më tepër, OSHC-të ndihmuan në zbutjen e tensioneve sepse ishte më e lehtë për njerëzit të komunikonin me përfaqësuesit e OSHC-ve/përkthyesit/ndërmjetësuesit kulturorë me emigrantët sesa me policinë e uniformuar.

- Në Maqedoninë e Veriut, migrantët lëviznin shpejt gjatë emergjencës dhe shumë vendime u morën në baza ad-hoc. Disa vendime u bazuan në një marrëveshje politike. Një shembull është se ka pasur një vendim për të kufizuar lëvizjen për të gjithë, me përjashtim të emigrantëve që vijnë nga Iraku, Siria apo Afganistani. Emigrantët nga këto tre vende u lejuan të paraqesin një synim për të kërkuar azil. Kufizimi ishte rezultat i një marrëveshjeje politike, sepse ligji nuk përcaktonte se cilat kombësi mund ose nuk mund të shprehnin synimin për të kërkuar azil.
- Zyrtarët që regjistronin personat në lëvizje ndonjëherë bënin gabime në dokumente. Disa nga gabimet rezultuan në kthimin e emigrantëve nga një vend në tjetrin. Për shembull, disa emigrantë duhej të ktheheshin nga Serbia, përmes Maqedonisë së Veriut dhe të ktheheshin në Greqi për të korrigjuar gabimin.
- UNHCR në Maqedoninë e Veriut ndau një përvojë ku të gjitha vendet në Evropën Qendrore nënshkruan një Memorandum Mirëkuptimi (MoU) me autoritetet kufitare, një model i promovuar nga UNHCR. Memorandumet e Mirëkuptimit ishin marrëveshje dypalëshe (policia kufitare/UNHCR) ose trepalëshe (policia kufitare/UNHCR/OSHC). Mostrat e MM janë publikuar dhe mund të përdoren si model në Ballkanin Perëndimor.
- Kriza e migracionit tregoi nevojën për një reagim të shpejtë nga sistemi që mbështet viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore në Serbi. Sistemi është krijuar për të ofruar mbështetje afatgjatë dhe të vazhdueshme për viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore, jo për njerëzit që janë në tranzit. Në Serbi, afërsisht një milion emigrantë kaluan nëpër Serbi, dhe pavarësisht raporteve të shumta për viktima të mundshme të trafikimit, u identifikuan vetëm 20 viktima të trafikimit të qenieve njerëzore.
- Decentralizimi i shërbimeve është i rëndësishëm. Ndërkohë që shumë prej shërbimeve janë të vendosura në zonat urbane/kryeqytetëse, njerëzit që mund të kenë nevojë për këto shërbime ndodhen pranë zonave kufitare.
- Në Serbi, licencimi për të ofruar një shërbim nuk vjen domosdoshmërisht me mbështetje financiare nga shteti.
- Është e rëndësishme që të ketë informacion të bazuar në komunitet si dhe informacion që vjen nga jashtë komuniteteve (kontrabandistë, organizata ndërkombëtare, OSHC, qeveria). U diskutua gjithashtu për saktësinë e informacionit që u jepet njerëzve në lëvizje. Organizata të ndryshme ndërkombëtare dhe OSHC kanë projekte për të adresuar shkëmbimin e informacionit dhe saktësinë e informacionit që u jepet njerëzve në lëvizje.
- Gjithashtu kyç për menaxhimin e migracionit të përzier janë përkthyesit dhe ndërmjetësit kulturorë. Një praktikë e mirë nga IOM ka të bëjë me rritjen e ndërgjegjësimit midis aktorëve/personave të ndryshëm që ndajnë gjuhën e përbashkët me migrantët për sa i përket vendeve të tyre të origjinës, kulturës, fesë së tyre dhe veçorive të ndryshme të popullatave që migrojnë, etj.
- Është theksuar rëndësia e krijimit të një rrjeti dhe bashkëpunimi përtej kufijve të vendit. Viktimat e mundshme të trafikimit, të identifikuar mes njerëzve në lëvizje, nuk donin të qëndronin në vendin ku u identifikuan. Kështu, krijimi i një rrjeti shërbimesh brenda vendeve të ndryshme në



itinerar dhe në destinacionet përfundimtare, si një mënyrë për të siguruar ndihmën dhe për të vazhduar procesin e mbrojtjes, shihet si vendimtar.

- U parashtua një sugjerim për përfshirjen e praktikave nga vendet e tjera të rajonit, më konkretisht nga Bosnja dhe Hercegovina, me një numër të madh njerëzish në lëvizje që mbërrijnë në këto vende. Për shembull, disa procedura në lidhje me fëmijët e pashoqëruar dhe të ndarë, një model i mbrojtjes së fëmijëve që përfshin caktimin e një kujdestari, bashkëpunimin me institucionet shtetërore, zhvillimin e kriterëve të cënueshmërisë, vlerësimin e moshës, interesin më të mirë të fëmijës, etj. Shtete të tjera.

### Pikat kryesore nga seminari

- Konsideroni një vizë humanitare / vizë tranziti ose ofroni mundësinë ligjore që njerëzit të largohen vullnetarisht nga vendi brenda një periudhe kohore si zgjidhje të mundshme për të legalizuar tranzitin e njerëzve në lëvizje.
- Përfitimet kryesore të bashkëpunimit të OSHC-së/policiisë kufitare janë a) ndarja e barrës së shpërndarjes dhe përdorimit të burimeve - OSHC-ja solli burime dhe staf, ndihmoi në reduktimin e anëtarëve të stafit të policisë që regjistroheshin dhe lëshonin synime për të kërkuar azil, dhe lejoi më shumë polici oficerët të jenë të pranishëm në terren; b) përpunimi dhe regjistrimi më i shpejtë i njerëzve; dhe c) ka mbështetur ndërtimin e besimit.
- Të gjitha vendimet politike duhet të ankorohen në sistemin juridik të vendit.
- Vendosja e një sistemi për të ndihmuar në korigjimin e gabimeve të bëra gjatë regjistrimit të njerëzve, veçanërisht me ardhjen e një numri të madh migrantësh. Një zgjidhje mund të jetë caktimi i një njësie të veçantë për t'u marrë me gabimet dhe korigjimet e dokumenteve.
- Krijimi i një baze ligjore për bashkëpunim ndërmjet OSHC-ve dhe autoriteteve shtetërore. Për shembull, nëse një OSHC planifikon të bashkëpunojë me policinë kufitare, atëherë nënshkrimi i një MM është i domosdoshëm. Kjo jep bazën ligjore për bashkëpunim dhe ndihmon në përcaktimin e detyrave dhe përgjegjësisë të të dyja palëve. Zbutja e hezitimit të policisë kufitare për të nënshkruar memorandume të mirëkuptimit me avokimin, lobimin dhe ndërtimin e besimit.
- Organizimi i një takimi ndërmjet autoriteteve kufitare të Evropës Qendrore dhe Ballkanit Perëndimor për të lehtësuar diskutimin dhe bashkëpunimin. Modeli i zhvilluar bazuar në ndërtimin e besimit mund të përsëritet si një model bashkëpunimi me të tjerët. SHJRM, përmes bashkëpunimit me policinë kufitare, ka zhvilluar një model shërbimesh, i cili përfshinte ofrimin e ndihmës juridike, praninë në terren dhe ofrimin e shërbimeve të drejtpërdrejta për migrantët. Tani, SHJRM ofron këtë model të shërbimeve të kontraktimit tek autoritetet e tjera; për shembull, komunat.
- Përshtatni sistemin shtetëror të identifikimit të viktimave dhe bëjeni atë më të përgjegjshëm për të bërë një vlerësim të shpejtë të viktimave të mundshme. Në të njëjtën kohë, ofroni mbështetje për OSHC-të dhe trajtoni ato për të shkruar raporte të detajuara për rastet e mundshme, në mënyrë që autoritetet kombëtare të mund t'i përdorin ato raporte për të marrë informacion të mjaftueshëm për të ndjekur një rast.
- Krijimi i një sistemi për të mbështetur viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore dhe dhunës me bazë gjinore brenda popullatës migrante, një sistem që është i ndjeshëm kulturalisht dhe synon një popullsi në lëvizje.
- Ngritja e ekipeve lokale për të punuar në luftën kundër trafikimit të qenieve njerëzore, të përbërë nga profesionistë që jetojnë dhe punojnë në komunitetet lokale ku janë krijuar ekipet.
- Lidhni komunitetet në vendet e origjinës, tranzitit dhe destinacionit për të ndihmuar në luftimin e keqinformimit dhe për të lehtësuar shkëmbimin e saktë të informacionit.



- Konsideroni interpretuesit dhe ndërmjetësuesit kulturorë si komponentë kryesorë për menaxhimin e flukseve të përziera të migrimit. Përkthyesit dhe ndërmjetësuesit mund të ndihmojnë në ndarjen e informacionit, shqyrtimin dhe identifikimin e viktimave dhe mbështetjen e zbatimit të ligjit dhe gjyqësorit.
- Kur krijoni një model të ri shërbimi, përgatitni një plan emergjence që përmban të gjithë informacionin e nevojshëm për të ofruar atë shërbim. Në rastin e modelit të punës në terren, plani përmban qasjen, programin, listën e ekspertëve (punëtorë socialë, ndërmjetës kulturorë, etj.) dhe mund të përdoret në situata të tjera emergjente kombëtare ose të ndahet me partnerë në vende të tjera.
- Ndani praktikën nga ky raport me palët e interesuara në vendet rreth Ukrainës ose me palët e interesuara që punojnë në Ukrainë për të mësuar nga përvoja në Ballkanin Perëndimor.



# PRAKTIKA TË MIRA NË IDENTIFIKIMIN DHE REFERIMIN E VIKTIMAVE TË TRAFIKIMIT NJERËZOR RAPORTI I PUNËTORISË

15 Mars 2022

## Qëllimet dhe pjesëmarrësit

Qëllimi i seminarit ishte shpërndarja e praktikave të mira në identifikimin dhe referimin e viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore në Ballkanin Perëndimor dhe për të lehtësuar shkëmbimin dhe mësimin e informacionit.

Kishte një grup të larmishëm prej 60 pjesëmarrësish me përfaqësim gjeografik nga Austria dhe vendet e Ballkanit Perëndimor, duke përfshirë Shqipërinë, Bosnjën dhe Hercegovinën, Kosovën<sup>1</sup>, Malin e Zi, Maqedoninë e Veriut dhe Serbinë.

Pjesëmarrës ishin përfaqësues nga Ministritë e Punëve të Brendshme; kontrolli kufitar; qendra për profesionistët e punës sociale; profesionistët që punojnë në çështjet e azilit dhe me njerëz që kanë nevojë për mbrojtje ndërkombëtare; profesionistët që punojnë në zhvillimin e arsimit; organizatat e shoqërisë civile dhe academia si ASTRA, Open Gate/La Strada Macedonia, Civic Alliance, Hilfswerk International, Kryqi i Kuq i Malit të Zi, Atina, Shoqata "Medica" Zenica, Legis dhe Universiteti i Evropës Juglindore; dhe përfaqësues nga organizatat ndërkombëtare, delegacionet dhe ambasadat, duke përfshirë UNODC, Këshillin e Evropës, ICMPD, IOM, UNHCR, Save the Children, OSBE, Ambasada Austriake në Bosnje dhe Hercegovinë, Zyra e Përfaqësuesit Special të Bashkimit Evropian në Bosnje dhe Hercegovinë, etj.

## Temat kryesore të diskutimit

Diskutimi u organizua rreth shtatë praktikave të mira:

- 1) Ristrukturimi i drejtuar nga të dhënat e Mekanizmit Kombëtar të Referimit (Bosnjë dhe Hercegovinë)
- 2) Qasja e përqendruar te viktima në identifikimin dhe hetimin e THB-së (Austri)
- 3) Ekipet mobile kontribuojnë në përpjekjet për identifikimin e trafikimit të qenieve njerëzore (Maqedonia e Veriut)
- 4) Qeveria dhe OSHC-të formojnë partneritet (Maqedonia e Veriut)
- 5) Bashkëpunimi ndërkufitar i OSHC-ve (Serbia dhe Austria)
- 6) Shkolla të pajisura për të identifikuar viktimat e mundshme në mesin e popullatës shkollore (Maqedonia e Veriut)
- 7) Task Forca Kombëtare e Policisë mbështet përpjekjet për identifikimin e hershëm të trafikimit të qenieve njerëzore (Maqedonia e Veriut)

Më poshtë është një përmbledhje e temave kryesore të diskutuara:

- Në Austri, kur u krijua zyra e policisë kriminale në nivel qendror, fokusi ishte pothuajse ekskluzivisht zbulimi dhe kapja e të dyshuarve. Policia e ndryshoi ngadalë këtë fokus dhe filloi hetimin me në qendër viktimat në bashkëpunim të ngushtë me OSHC-të. Sot, në çdo rast kur forcat e policisë mendojnë se ka një viktimitë të supozuar ose pothuajse të identifikuar të trafikimit të qenieve njerëzore, kontaktojnë menjëherë OSHC-të. Në varësi të gjinisë së viktimave, policia austriake kontakton dy OSHC të ndryshme, njëra e specializuar për të punuar me burra dhe tjetra me gra.

<sup>1</sup>Të gjitha referencat për Kosovën në këtë dokument duhet të kuptohen në kontekstin e rezolutës 1244 të Kombeve të Bashkuara (1999).



- Ministria e Brendshme austriake mund të ketë kontratë me një organizatë viktimash. Me nënshkrimin e kontratës, nuk ka asnjë pengesë për mbrojtjen e të dhënave; prandaj, policia mund të përcjellë dhe dorëzojë raportet e marrjes në pyetje tek OSHC. Në të njëjtën mënyrë, policia mund të kërkojë informacion në lidhje me viktimën nga OSHC-ja.
- Në Austri, policia dhe OSHC-të punojnë së bashku që nga fillimi i rastit. Ata diskutojnë strategjinë më të mirë për hetimin e rastit. Ata gjithashtu ftojnë prokurorin që lidhet ndërmjet policisë dhe OSHC-së që të vendosë për mënyrën më të mirë përpara për mbledhjen e provave dhe mbështetjen e viktimave.
- Ligji austriak urdhëron masa të posaçme për mbështetjen e viktimave, për shembull, viktima mund të dëshmojë para gjykatës përmes lidhjes video, kompensimi i viktimës sigurohet me urdhër të konfiskimit ndaj personit të dënuar, etj.
- Në Austri, kur ka një vendim gjyqësor kundër një të dyshuari në një rast, kjo nuk do të thotë se çështja mbyllet për policinë ose viktimën. Rasti mund të vazhdojë dhe policia do të ketë rol në të; për shembull, për të siguruar një leje qëndrimi për viktimën ose për të mbështetur procesin e integritit.
- Në Austri, është e domosdoshme që policia t'i dërgojë informacion OSHC-së LEFÖ-IBF për një viktimë të trafikimit të qenieve njerëzore. Kjo bëhet në bazë të një urdhri, të lëshuar nga Ministri i Brendshëm për të 4000 punonjësit e policisë që punojnë në nivel vendor.
- Në Maqedoninë e Veriut, puna e ekipeve mobile bazohet në një Program për punë të miratuar nga Ministria e Punës dhe Politikës Sociale dhe Ministria e Brendshme. Ekipeve celulare janë pika e parë e kontaktit në lidhje me viktimat e mundshme të trafikimit të qenieve njerëzore. Puna e ekipeve mobile ka për qëllim identifikimin e viktimave të trafikimit me qenie njerëzore dhe mbështetjen e drejtpërdrejtë, duke përfshirë referimin në institucionet kompetente. Që nga themelimi i saj, ekipet celulare kanë ndihmuar 866 persona dhe kanë identifikuar 18 viktima të trafikimit të qenieve njerëzore. Fondi i Asistencës Direkte, pavarësisht se është krijuar në vitin 2018, së bashku me ekipet celulare, nuk ekziston më. Fondi mundësoi ndihmë humanitare, mbështetje psikologjike, mjekim, mbështetje eksperte për procedurat gjyqësore, etj.
- Në Maqedoninë e Veriut, linja ndihmëse SOS mbështet punën e ekipeve mobile. Meqenëse shumica e njerëzve kanë frikë të raportojnë raste të mundshme ose aktuale të trafikimit të qenieve njerëzore, ekipet shpërndajnë numrin e linjës së ndihmës SOS gjatë punës së tyre në terren, duke i informuar njerëzit se raportimi është anonim.
- Në Serbi, bashkëpunimi transnacional i OSHC-ve Astra shkon përtej bashkëpunimit të vendosur me LEFÖ-IBF austriake. OSHC Astra ka krijuar besim, marrëdhënie dhe bashkëpunim me kolegë nga Maqedonia e Veriut, Spanja, Holanda, Franca dhe vende të tjera. Ata janë të lidhur përmes punës së tyre duke mbështetur të mbijetuarit e të gjitha formave të shfrytëzimit, por më e rëndësishmja, ata ndajnë të njëjtat vlera të përkushtimit, angazhimit dhe këmbënguljes.
- Që nga viti 2002, CSO Astra ka menaxhuar një linjë ndihmëse SOS. Që nga viti 2008, OSHC Astra ka qenë një ofrues i licencuar i shërbimit të linjës ndihmëse SOS për Ministrinë e Punës, Punësimin, Veteranëve dhe Politikës Sociale.
- Në Serbi, një nga mënyrat më të zakonshme të rekrutimit të njerëzve me qëllim të trafikimit të qenieve njerëzore janë shpalljet false për punë. OSHC Astra ofron mbështetje në analizën e kontratave të punës. Kontratat false mund të kenë paga shumë të larta, kushte të paqarta ligjore të punësimin, si mungesa e orarit të punës ose vendi i punës, ku do të kryhet puna.



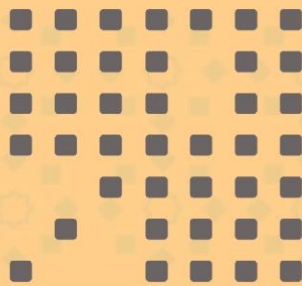
- Sfidat e Sektorit për Azil në Maqedoninë e Veriut përfshijnë mungesën e burimeve të mjaftueshme njerëzore dhe mungesën e një procedure standarde operative për intervistimin online të azilkërkesve. Kjo e fundit u bë e rëndësishme në fillimet e pandemisë COVID-19, kur intervistat fizike nuk ishin më të mundshme. Sektori për Azil do të vazhdojë të ndërtojë njohuritë e stafit të tij. Aktualisht, Sektori po përgatit planin e trajnimit 2022 – 2023, i cili do të shohë hapjen e trajnimeve për teknikat e intervistimit, intervistimin e personave vulnerabël dhe vlerësimin e fakteve dhe provave.

## Pikat kryesore nga punëtorja

Rezultati i një qasjeje të orientuar nga viktimat për trajtimin e rasteve të trafikimit të qenieve njerëzore është hetim më efikas i policisë, kënaqësi më e lartë në mesin e policisë dhe më shumë kënaqësi midis OSHC-ve që punojnë me viktimën, sepse viktimat janë të stabilizuara dhe janë më të përgatitura për procesin gjyqësor.

- Që viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore të dëshmojnë kundër një dhunuesi, është e rëndësishme zbutja e çdo kërcënimi të mundshëm ndaj viktimës. Një viktimë femër është më e gatshme të bashkëpunojë dhe të sigurojë prova kundër një dhunuesi nëse eliminohen kërcënimet për sigurinë dhe sigurinë ndaj fëmijës së saj, që banon në vendin e saj të origjinës; për shembull, duke bashkuar viktimën me fëmijën.
- Kur policia dhe OSHC-të punojnë së bashku në një rast të trafikimit të qenieve njerëzore, është e rëndësishme që të merret OSHC që në fillim të hetimit për të diskutuar rastin së bashku dhe për të rënë dakord për qasjen më të mirë për identifikimin e viktimave dhe të dyshuarve të qenieve njerëzore.
- Rregullimi ligjor që lejon bashkëpunimin formal ndërmjet OSHC-ve dhe policisë në rastet e trafikimit të qenieve njerëzore është i rëndësishëm. Një rregullim i tillë ligjor do të mundësonte pjesëmarrjen formale të OSHC-ve në hetimet policore.
- Gjatë hartimit të një fushate komunikimi, është e rëndësishme të krijohen metoda të ndryshme komunikimi për të arritur tek viktimat e mundshme ose aktuale të trafikimit. Shumë nga viktimat e mundshme dhe aktuale të trafikimit të qenieve njerëzore të identifikuar nga ekipet mobile në Maqedoninë e Veriut ishin analfabetë. Si të tillë, ata nuk ishin në gjendje të lexonin mesazhet për fushatat reklamuese kundër trafikimit nëpër qytete.
- Duhet të sigurohen burimet shtetërore në mënyrë që të sigurohet qëndrueshmëria e ekipeve mobile në Maqedoninë e Veriut.
- Licencimi i OSHC-së si ofrues i shërbimeve kontribuon në arritjen e shërbimeve më cilësore, të standardizuara dhe të qëndrueshme.
- Përdorimi i një rasti të njohur publikisht të trafikimit të qenieve njerëzore mund të ndihmojë në ndryshimin. Për shembull, në Serbi, si rezultat i një rasti të profilit të lartë të trafikimit të qenieve njerëzore me qëllim të shfrytëzimit të punës, Parlamenti Evropian miratoi një rezolutë për punën e detyruar në fabrikën e gomave Linglong dhe u lëshua një deklaratë e përbashkët nga eksperti i OKB-së. duke shprehur shqetësimet e tyre të thella për trafikimin e pretenduar të punëtorëve vietnamezë në Serbi.
- Monitorimi i rasteve gjyqësore që lidhen me trafikimin e qenieve njerëzore mund të jetë një praktikë e mirë për të kuptuar sesi ligjet zbatohen në praktikë dhe sfidat e mundshme që lidhen me zbatimin e tyre praktik.





# IKAM

**RAISING AWARENESS AND BUILDING CAPACITY**  
*on migration in Afghanistan, Iraq and Western Balkan*